POWSZECHNA

USTAWA SĄDOWA

DLA

GALICYI ZACHODNIEY.



W WIEDNIU
drukiem Józefa Hraſzańskiego, C. K. Niemieckiego, i Polskiego nadwornego Typografa, i Bibliopoli.
1796.

MY FRANCISZEK

Wtóry, z Bożey Łaski obrany Cesarz Rzymski, po wszystkie czasy Pomnożyciel Rzeszy, Król Niemiecki, Węgierski, Czeski, Gallicyi i Lodomeryi &c. Arcy-Xiąże Austryi, Xiąże Burgundyi i Lotharyngii, Wielki Xiąże Toskański &c. &c.

Ponieważ opieka, na którą poddani Nasi w Zachodniey Gallicyi dla swych

osób, i dla swego maiątku z porządnego Praw zawiadywania słusznie czekaią, nie dozwala Nam, ażebyśmy się z wydaniem Przepisu dla Sądownictwa tak długo wstrzymali, póki aż powszechna dla wszystkich Czesko-Austryackich i Niemieckich Królestw dziedzicznych zamierzona Ustawa Sądowa do mocy i dzielności nie przyidzie; przeto uchwaliliśmy, nineyszą Ustawę Sądową dla Gallicyi Zachodniey ogłosić na ten koniec, iżby każdy w tym Królestwie, począwszy od dnia pierwszego

Maia 1797. Roku, przed tamecznemi Sądami albo Prawa poſzukiwać, lub one otrzymywać, albo przed temiż rozſądzać ſię, lub wyroku wydanego exekucyą otrzymać maiący, podług teyże Uſtawy pilnie ſię zachował, gdyż w okolicznościach Prawem ninieyſzym rozwiązanych wſzelkie przeſzłe pod iakowemi bądź nazwiskami zapadłe Prawa za znieſione ogłaſzaią ſię.

W owych tylko ſprawach, które przed 1. Maia 1797. Roku ſą rozpoczęte,

te, ma bydź podług przeſzłych Sądowych przepiſów poſtępowano; w wydawaniu zaś Wyroków, tudzież w dalſzey drodze Appellacyi i Rewizyi podług ninieyſzey Uſtawy Sądowey zachować ſię należy, i podobnym ſpoſobem względem Areſztu, względem poczekania, i względem powrócenia rzeczy do pierwſzego ſtanu poſtąpiono bydź ma, chociażby Prożba o to przed 1. dniem Maia 1797. Roku zanieſiona była.

Nao-

Naoſtatek ponieważ ta Uſtawa Sądowa dla ulgi Naſzych Poddanych w Łacińskim, oraz Polskim Ięzyku wydana ieſt; przeto zarazem oświadczamy: iż gdyby gdzie wątpliwość iaka w tym tłumaczeniu zaſzła, ta zawſze według Textu Niemieckiego uprzątnioną i obiaśnioną bydź powinna.

Dan. w Naſzym Stołecznym i Rezydencyonalnym Mieście Wiedniu Dnia 19. Grudnia, tyſiąc ſiedmſet

dzie-

dziewiędzieſiątego ſzóſtego, Panowania Naſzego piątego Roku.

FRANCISZEK.

(L.S.)

Prokop Hrabia à Łażański
Króla Czeskiego Naywyżſzy i Arcy-Xcia Rakuskiego Kanclerz piérwſzy.

Na Rozkaz Iego Ceſarskiey
Krolewskiey i Apoſtolskiey Mci własny.
Leopold Baron de Haan.

REGESTR ROZDZIAŁÓW.

ROZDZIAŁ I.

* ROZ-

ROZ-

ROZDZIAŁ I.

O Sądowym w Sprawach spornych postępowaniu w ogólności.

§. 1.

Sędzia za wniesioną tylko do Sądu Żałobą postępować powinien, à nigdy z Sędziowskiego Urzędu; chyba gdy mu Prawo to nakazuie. Jeżeliby Żałoba do Sądu wniesioną była *a.*) od Powoda, (*Actore*) któremu oczywiście samemu przez siebie Sądownie czynić nie wolno, lub *b.*) gdyby Żałoba, czyli rzeczy, czyli osoby temu Sądowi nie podległych otwarcie tyczyła się; albo też *c.*) gdyby Żałoba udziałana była w sposobie z przepisami (*Formalia.*) ninieyszym Prawem

ustanowionemi oczywiście niezgodnym? Sędzia w dwóch pierwszych przypadkach natychmiast Żałobę odrzucić, w trzecim zaś przypadku Powodowi, iżby stosownie do przepisow Prawa Żałobę poprawił, wskazać powinien.

§. 2.

Jedney, i drugiey Stronie pospolicie (oprócz iednak przypadków w tym Prawie wyraźnie wyiętych) nie więcey pism Sędzia ma dozwolić, iak dwóch, to iest: Powodowi Żałobę, i Replikę, Pozwanemu zaś Odwód (excepcyą) i Duplikę.

§. 3.

Powód w Żałobie Uczynek ten, (*factum*) z któregoby Prawo iakowe dla siebie wynikać mniemał, dokładnie ze wszystkiemi okolicznościami, iakieby tylko Powodowi do dowodzenia Prawa swego służyć mogły, podług porządku czasu wyrazić powinien.

§. 4.

§. 4.

W iedney Żałobie w ten czas tylko można kilka ſpornych Przedmiotów (*objecta*) razem przełożyć, kiedy te między ſobą związek maią, to ieſt: z tegoz ſamego uczynku pochodzą.

§. 5.

Pozwany w Odwodzie na wſzyſtkie od Powoda przywiedzione okoliczności wyraźnie, i bez zawiłości odpowiadać, ſtan Uczynku, gdzieby potrzeba było, dopełnić, y owe okoliczności, któreby Powód lub zamilczał, lub ie inaczèy iak ſą, wyraził, zachowuiąc iednak porządek czaſu, przytoczyć powinien. Dla tego dołożenie powſzechnego zaprzeczenia bez skutku zoſtać powinno.

§. 6.

Nakoniec Pozwany obrony ſwe wſzyſtkie, któremiby ſię przeciwko powodowi na iaki czas, albo na zawſze zaſtawiać mógł (*exceptiones dilatorias,*

et peremptorias) wraz, à naypierwey te przełożyć ma, które z uczynku wynikaią.

§. 7.

Powód w Żałobie, à Pozwany w Odpowiedzi swoie żądanie iak naydokładniey ma wyrazić.

§. 8.

Powodowi prożby swey, którą w Żałobie wyraził, co do istoty, to iest: co do zamiaru Żałoby odmieniać nie wolno, ma moc iednak Powód, za nadgrodzeniem Obżałowanemu Kosztów prawnych, od swoiey Żałoby odstąpić; iednak gdyby mniemał Powód, iż ò inną iaką rzecz, lub ò tęż samę, lecz innym Żałoby rodzaiem u Pozwanego upomnieć się może, tedy Powodowi to uczynić wolno.

§. 9.

Powód w Replice na okoliczności od Obżałowanego w Odwodzie przywiedzione

wiedzione przepiſanym w §. 5. porządkiem odpowiedzieć powinien, tych zaś okoliczności, które iuż ſam w Żałobie nadmienił, powtarzać, ani nowych przywodzić nie ma; chyba takowe, któreby iedynie na zbicie odpowiedzi Obżałowanego służyć mogły.

§. 10.

Obżałowany w Duplice na nowe okoliczności (ieżeliby Powód iakie w Replice przywiódł) podług Przepiſu w §. 5. odpowiadać powinien, nowych zaś okoliczności przytaczać nie ma, chyba któreby do zbicia przywiedzionych w Replice podług §. 9. od Powoda nowych okoliczności potrzebne były.

§. 11.

Gyby Strona na niektóre uczynkowe okoliczności w piśmie naſtępuiącym lub oboiętnie tylko, albo też wcale nic nie odpowiadała; takowe okoliczności przy oſądzeniu Sprawy tyle za rzetelne u-

nane bydź maią, ile ſię im dowody w ciągu sporu przynieſione wproſt nie przeciwią.

§. 12.

Uczynek ſtosownie do porządku czaſu czyſto, bez żadnego rozumowania, lub Praw przytaczania opowiedziany bydź ma. Dowody, iakoto: Dokumenta piſane (choćby te w oſądzonych, albo w tym czaſie ieſzcze w ſądzie trwaiących Sporach iuż pokładane były) tudzież Pełnomoctwa (*Plenipotencye*) przyſięgi, zaświadczenia, i innego rodzaiu dowody zaraz wſpomnieć i przyłączyć należy; niemnièy gdyby ſtrona na ſwiadkach wſpierała ſię, tych imię, przezwisko, Stan, Urząd, i mieyſce mieszkania opowiedzieć, tudzież Artykuły do Zapytania ſwiadków służące zaraz przyłączyć potrzeba. Od przepiſanego ninieyſzym Prawem przyłączenia dowodów, i takowe Dokumenta nie wyłączaią ſię, któreby

na-

nawet albo w ſamym Sądzie, albo iako wſpólne w ręku przeciwney ſtrony znaydować ſię mogły. Nakoniec od woli ſtrony zależy, dowody ſwe lub w Oryginałach, lub też w urzędownie przeyrzanych, (widymatach) albo tylko w proſtych Wypiſach (Kopiiach) do Sądu podać.

§. 13.

Artykuły zapytań ſtosownie tylko do okoliczności, które dowieść potrzeba, iasno, i iak naykróciey ułożone bydź maią. Okoliczności zaś do rzeczy nieſtoſowne w te Artykuły mieſzać nie należy; oprócz tego Artykuły takowe nie do Praw, i Obowiązkow ſtrón w ſporze będących, ale iedynie do okoliczności uczynkowych ułożone bydź maią. Każdy zaś artykuł iedną tylko uczynkową okoliczność zawierać powinien w ſobie.

§. 14.

Strony obydwie, tudzież ich Adwokaci maią w ſwych piſmach Języka w Kraiu, i u Sądu zwyczaynego używać, wyſtrzegaiąc ſię wſzelkiey rozciągłości, powtarzania, i przypowiaſtek.

§. 15.

Na każdym Piśmie zwièrzchu Sąd, do którego ſię podaie, tudzież nazwisko właściwe Piſma, iako to: Żałoba, Odwód Żałoby, i t. d. przytym Imię, Stan, Urząd i mieszkanie obydwóch Strón prawuiących ſię, nakoniec treść ſprawy (*objectum litis*) wyrazić należy. Takie Pismo ieżeli w mieyſcu Sądowym Adwokaci moc ſtawania u Sadu maiący znayduią ſię, powinno bydź przez iednego z tych Adwokatow podpiſane. W tym tylko przypadku, kiedy kto taki, który iuż na ſędziowski Urząd examinowany ieſt, albo też Adwokat w ſprawie właſney piſmo iakie do Sądu podaie,

pod-

podpis innego Adwokata opuszczony bydź może. Nakoniec Strony i Adwokaci wystrzegać się maią, aby w pismach swych iedną rzecz kilka razy nie powtarzali, aby niesłużących do rzeczy okoliczności nie mięszali, i aby żadnych prawnych wniosków nie czynili.

§. 16.

Sprawy we Wsiach, i wszystkie ogólnie Sprawy, których zamiar Summy sta Złotych Ryńskich nie przenosi, także sprawy z pokrzywdzenia słownego pochodzące słowną Rozprawą do Sądu wprowadzane bydź maią. Pisany zaś Proces w głównych Prowincyonalnych Miastach (wyiąwszy iednak wzwyż dopièro wspomnione przypadki) używany bydź powinien. Gdyby iednak Strony inaczey wtey mierze umówiły się, i Sądu ò to prosiły, Sędzia do umówienia się Strón samych stosować się będzie.

§. 17.

Jeżeliby więc ta, lub druga Strona, zamiaſt piſaney Rozprawy ò uſtną, lub też zamiaſt uſtney ò piſaną Rozprawę domagała ſię; Sędzia w tey okoliczności drugą Stronę zawołać, i wysłuchać powinien.

ROZ-

ROZDZIAŁ II.

O Processie Słownym.

§. 18.

W Sprawach do ustney Rozprawy należących od woli Powoda zależy, ustnie, czyli na piśmie swą Żałobę podać.

§. 19.

Żałoby słowne na wyznaczonym u Sądu mieyscu Osoba Sądowa na to wybrana do Protokółu ma wiernie wpisywać. Przy Protokóle zaś Powód swe pisane dowody, na których swą Żałobę zasadza, złożyć powinien. Takowe potym dowody, tudzież wypis przyiętego do Protokołu zaskarzenia wraz z wypadłym od Sądu pozwem Obżałowanemu przesłane bydź maią.

§. 20.

§. 20.

Sędzia na podaną Żałobę Stronom (które nawet, ieżeliby tego potrzeba wymagała, do osobistego stawienia się przynaglone bydź mogą) dzień, godzinę i mieysce do stawienia się z tym przydatkiem wyznaczy; iż w przypadku niestawienia się iedney lub drugiey strony, podług §. 25. co Prawo każe, osądzono będzie. Sędzia przytym Strony napomnie, aby naymnièy trzema dniami pièrwey przed dniem Rozprawy dowody swe, iakieby mieć mogły, Sądownie, lub zasądownie na wzaiem sobie ukazały.

§. 21.

Strony na dniu do Rozprawy naznaczonym przed Sądem stawaiące sprawę swą słownie Sędziemu opowiedzieć maią; Sędzia zaś z obowiązku swoiego to wszystko, coby lub do wyrozumienia dostatecznego samey Sprawy, lub

też do obiaśnienia prawności z iſtoty Sprawy obydwóm Stronom wynikaiących potrzebne było, tyle, ileby Strony, albo ich zaſtępcy nie doſtatecznie przełożyłi, iaśnie ułożyć, naywięcey zaś na to baczność mieć powinien, aby Strona dla niezachowanych formalności, lub dla niemożności opowiedzenia i obiaśnienia prawności ſobie służącey w ſamey Sprawie uſzczèrbku nie poniosła. Nadewſzyſtko zaś Sędzia uważy, 1mo: Czyli Zwièrzchnictwo iego (*Jurisdictio*) do Oſoby Pozwanego, i do zamiaru ſamey Sprawy rozciąga ſię. 2do: Czyli obydwie Strony maią moc ſame przez ſiebie w Sądzie ſtawania. 3^{tio}: Czyli ta, lub owa Strona nie ma Prawa od trzeciego zaſtępſtwa żądania. 4to: Na czym uczynek ſam, z którego Strony prawność ſwoię wywodzą, zawisł; czyli na to iaki dokument napiſany był? Czyli, y kto przy ſpiſaniu

doku-

dokumentu przytomny był, y w tey okoliczności ſwiadectwo dać może? Czy Strona przeciwną Stronę do przyſięgi pociągnąć chce, i może, i czyli ſama złożyć przyſięgę gotowa. 5to: A gdyby Strona iedna iakową do rzeczy służącą okoliczność za ſobą przywiodła, na którąby druga Strona albo wcale nic, albo też nie iaſno odpowiedziała, takową okoliczność Sędzia Stronie przełożyć, od niey iaſną w tey mierze odpowiedź wyczerpnąć, ogólnie zaś ò to ſtarać ſię ma, aby iedney Stronie więcey, iak drugiey nie ſprzyiał, lecz z obopólną, co do obydwóch, bezſtronność zachował. 6to: Ułożenie żądania do ſamych Strón należy, gdyby zaś iaſno Strony z tym, czego u ſądu żądaią, nie wytłumaczyły ſię; Sędzia myśl ich w tey mierze iaśnie wyrozumi, à dobrze wyrozumiawſzy, w Protokół wpiſać każe.

§. 22.

§. 22.

Gdy ſię Strona która na ſwiadków odwoła, Sędzia, ieżeliby Swiadkowie iego Zwièrzchności podlegali, ſwiadków zaraz do Sądu przywołać, oraz ich w przytomności obydwóch ſtrón ò to, coby im w ſprawie wiadomego było, zapytać, lub też odwołuiącey ſię ſtronie nakazać powinien, aby zaświadczenie na piſmie do Sądu przyniosła.

§. 23.

Strony naymnièy trzema dniami pièrwey, niż czas od Sądu do Rozprawy wyznaczony przypadnie, dowody ſwe lub Sądownie, lub zaſądownie pokazać ſobie nawzaiem powinny, à gdyby która Strona Przeciwnikowi ſwemu lub nie na dni trzy przed czaſem Rozprawy, albo też dopièro w dzień ſamey Rozprawy dowody ſwe pokazała; w takowym przypadku Strona przeciwna do odpowiadania w Sprawie pociągnioną

bydź

bydź nie może; lecz Strona opieſzała na powrócenie ſwemu Przeciwnikowi wydatków z przewłoki Sprawy wynikłych wskazana, i inny dzień do Rozprawy wyznaczony bydź ma.

§. 24.

Słowney Rozprawy Protokoł zupełnie z Rozprawą zgadzaiący ſię ſądownie ſpiſany bydź ma, oraz gdyby która, lub obydwie Strony, takowy Protokoł podpiſać chciały; to im Sędzia dozwolić, à nawet, ieżliby która Strona ò wydanie ſobie Wypiſu, czyli Kopii Protokołu proſiła, takowy Wypis bez żadney ſprzeczki Sąd wydać powinien.

§. 25.

Gdyby w dniu Stronom do Rozprawy od Sądu wyznaczonym ta, lub owa Strona w ciągu godziny do ſtawienia ſię naznaczoney nie ſtaneła; w takowym przypadku Stronie przeciwney

u Sądu przytomney co do okoliczności uczynkowych, ieżli ani zamiaru Żałoby przechodzić, ani też ich dowody od Strony ſamey według §. 12. w Sądzie złożone zbiiać nie będą, nawet bez dowodów zupełna wiara dana, à razem to, co Prawo każe, osądzono będzie. Od tey iednak oſtrości Prawa wyimuie ſię przypadek, gdyby przytomna oſobiście Strona przeciwnikowi ſwemu winę nieſtawienia ſię dobrowolnie przebaczyła, i na przedłużenie czaſu Rozprawy zezwoliła; Rozprawa i w ten czas (za powróceniem iednak wynikłych ztąd prawnych Kosztów) na inny dzień odłożona bydź powinna, iezeli nieſtawaiąca w godzinie przyzwoitey Strona w dniu tymże do ſtawienia ſię naznaczonym w godzinach trwaiącego ieszcze Sądu winę ſwego nieſtawienia, przez nieuchronną przeszkodę uſprawiedliwia. Gdyby zaś Pozwany zamiaſt Stawienia ſię oſobiſtego,

na przesłaną ſobie od Sądu Żałobę, odpowiedź ſwoią na Piſmie podał, à Powód przytomny na Proces piſany nie zezwoliłby; tedy Rozprawa wprawdzie na inny dzień odłożona bydź ma, lecz razem Pozwany na powrócenie Powodowi wydatków z upłynionego czaſu wynikaiących skazany; oraz do ſtawienia ſię w ſądzie na dniu naſtępuiącym z tym dodatkiem powołany będzie, że, gdyby na czas ſobie naznaczony przed Sądem nie ſtanął, tedy bez żadnego względu na iego Odpowiedź piſaną przytomnemu Powodowi co do okoliczności uczynkowych (ieżeli te zamiaru Żałoby przechodzić nie będą) zupełna wiara dana zoſtanie. Gdyby zaś Obżałowany Odpowiedź piſaną iuż przed dniem do ſtawienia ſię u Sądu przeznaczonym podał, z takową do dnia na uſtną Rozprawę wyznaczonego odesłany bydź ma.

§. 26.

§. 26.

Jeżliby na dniu do Rozprawy naznaczonym obydwie Strony nie stawiły się, Sędzia ani w rozpoznawanie Sprawy wdawać się, ani Żałoby do Akt składać nie ma; lecz Stronom przez Rezolucyą oznaymić powinien, iż na prożbę tey, lub owey Strony, nowy czas do Rozprawy słowney naznaczony będzie.

§. 27.

Gdyby Strona przeszkodę nieuchronną, dla którey w Sądzie stanąć nie może, przed dniem, albo w dniu samym do Rozprawy naznaczonym, przyzwoicie dowiodła; czas Rozprawy przedłużyć należy.

§. 28.

Jeżli Strony przed Sądem stawią się, czas Rozprawy bez ważney przyczyny, którą nawet w Rezolucyi przedłużenia zawsze wyrazić należy, odwleczony

bydź nie może, lecz Strony pièrwey w tey mierze zupełnie wysłuchane, à to w tym celu zostaną, aby tak sam czas przewleczenia Rozprawy wymierzony, iako też Stronom to oznaymiono było, co ta, lub druga Strona uczynić, i w dalszym ciągu sprawy u Sądu złożyć powinna.

§. 29.

Gdyby w niestawieniu się iedney, lub drugiey Strony, Sędzia podług przepisu §. 25. Sprawę osądził, à Strona nie stawaiąca to dowieść chciała, iż winie nie stawienia się dla przeszkód nieuchronnych podpadła; tedy takowa Strona w cztèrnaście dni od odebrania wypadłego w Sprawie Sądowego Wyroku (ile po upłynieniu tego czasu słuchaną bydź nie może) usprawiedliwienie swoie na Pismie, lub Słownie Sądowi przełożyć ma. Sędzia w takim przypadku obydwóm Stronom dzień do rozprawy na-

naznaczy , i okoliczność tę (czyli od zapadłego Wyroku odstąpiono, i na nowo do Sądu Sprawa w prowadzona bydź ma) przez Rezolucyą rozwiąże, à przez ten czas w samey sprawie nic czynić nie powinien.

ROZDZIAŁ III.

O Procesie Pisanym.

§. 30.

W Rozprawie pisaney Sędzia Żałobę pozwanemu do odwodu (*ad excipiendum*) przesłać; i czas, w którym Obżałowany odpowiedź swą podać ma, naznaczyć powinien.

§. 31.

Takowy czas, ieżeli obżałowany na tym, gdzie Sąd mieyscu znayduie się, do dni 30.; ieżeli w Prowincyi, do dni 45.; ieżeli w Państwach dziedzicznych Cesarskich, do dni 60.; á ieżliby za Państwami dziedzicznemi zostawał, do dni 90. ustanowiony bydź ma.

§. 32.

§. 32.

Jeżli pozwany w wyznaczonym czaſie Odwodu nie poda; Powodowi, co do uczynkowych okoliczności, (ieżliby co przeciwnego z złożonych od Powoda dowodów nie okazywało ſię) wiara zupełna, bez dalſzego dowodu, dana będzie, i Akta na prożbę Powoda podług Przepiſu w Rozd. 23. inrotulowane zoſtaną, z tych wyrok do Prawa ſtoſowny od Sądu wydany bydź powinien.

§. 33.

Gdyby obżałowany mniemał, iż na przesłaną ſobie żałobę nie ieſt winien przed tym Sądem odpowiadać; w takim razie Obżałowany w pół czaſu do podania odpowiedzi ſobie wyznaczonego, przesłaną ſobie Żałobę Sędziemu nazad oddać; i okoliczności, dla którychby od Zwièrzchności Sądu uchylał ſię, przełożyć powinien, z których gdy ſię nie-

wątpliwie okaże, iż wniesiona przed Sąd Sprawa Zwierzchności tego Sądu iest niepodległą, Sędzia o tym obydwie Strony ma uwiadomić. Gdyby zaś lub z samych przepisów prawnych, lub też z szczególnych iakowych przełożonych związków wątpliwość oprzyzwoitości Sądu wynikała, Sędzia w pierwszym przypadku natychmiast, w drugim zaś, wysłuchawszy pierwey Powoda, rzecz Trybunałowi Apelacyinemu, z przyłączeniem iednak swego zdania, donieść, á Trybunał Apelacyiny, także z przyłączeniem Swego Zdania przypadek ten Rewizoryalnemu Sądowi do rozpoznania odesłać powinien.

§. 34.

Jeżli taka obrona Sądownie odrzuconą będzie, Pozwany od dnia odebranego Sądowego wyroku tyle ieszcze czasu do podania w główney sprawie odpowiedzi, wolnego mieć będzie, ile

mu

mu czafu pièrwey Sąd przy przesłaney Żałobie na podanie odpowiedzi wyznaczył.

§. 35.

Pozwanemu, gdyby mniemał, iż żałoba przeciwko niemu podana rzeczy Wyrokiem iuż Sądowym rozwiązaney tyczy fię, wolno takową z przyłączeniem owego Sądowego Wyroku nazad Sędziemu oddać. Do roztrząfnienia tego nazad oddania Sędzia dzień naznaczy, à gdyby Powód od Swoiey Żałoby nie odftąpił, tedy Sędzia rozpozna, czyli to nazad oddanie ma być przyięte.

§. 36.

Odwód od pozwanego w czafie oznaczonym podany Sędzia Powodowi do replikowania przefzle, i oraz czas oznaczy, w którym Replika podana bydź ma.

§. 37.

Czas do podania Repliki, gdziekolwiekby się Powód znaydował, do cztèrnastu dni naznaczony będzie.

§. 38.

Gdyby Powód Repliki swoiey w oznaczonym czasie nie podał, Akta na prożbę iedney, lub drugiey strony inrotulowane, i okoliczności w odwodzie lub dla uzupełnienia Czynności, lub na wsparcie obrón swych przytoczone za prawdziwe uznane będą, oraz stosownie do Aktów to, co prawność mieć chce, osądzono zostanie.

§. 39.

Powodowi w Replice nowych okoliczności, albo dowodów przywodzić nie wolno, chyba takie, któreby lub okoliczności uczynkowe w odpowiedzi przywiedzione zbiiały, lub dowody przez obżałowanego w odpowiedzi położone znosiły. Gdyby zaś Powód

wód infze ieſzcze przywiódł, na takowe, przy oſądzeniu Sprawy, uwaga od Sędziego miana nie będzie, chyba gdy by obżałowany, nie skarząc ſię na takowe nowości, na nie dał odpowiedź.

§. 40.

Iezeliby iednak Powód przywiódł ważne przyczyny, iż nowe dowody, które w ſwey Replice przyłączyć chce, nie końcem zwleczenia, albo przyćmienia ſprawy, w żałobie zamilczał, tedy takich do Repliki przyłączenie dozwolone zoſtanie. Na ten koniec przed podaniem Repliki Powód u Sądu ò dozwolenie przyłączenia tych nowych dowodów dopraſzać ſię ma; w czym wysłuchawſzy wprzód obżałowanego, i nie pozwalaiąc wybiegów, co Prawo wskaże, Sąd przez Rezolucyą uzna. Iezeliby zaś prożba ò dozwolenie przyłączenia nowych dowodów wraz z Repliką podana była, Sędzia Stronóm do

sta-

stawienia się dzień oznaczy, a po wysłuchaniu Strón, czyli wniesienie nowych dowodów ma mieysce, lub nie, przez rezolucyą rozezna, względem podaney także Repliki tenże sam dzień do Rozprawy naznaczy.

§. 41.

Replika Pozwanemu do podania Dupliki przesłana będzie, i razem czas, w którym Duplika podana być ma, oznaczyć należy.

§. 42.

Czas do podania Dupliki, bez żadnéy, w którymkolwiekby się Obżałowany znaydował mieyscu, różnicy, do 14. dni naznaczony bydź powinien.

§. 43.

Gdyby Obżałowany Dupliki w czasie oznaczonym nie podał; Akta na iedney, lub drugiey Strony żądanie podług Przepisu w Rozdziale XXIII. inrotulowane zostaną; Okoliczności uczynkowe

w

w Replice na nowo od Powoda podług tey Uſtawy przytoczone, za prawdziwe poczytane będą, oraz ſtoſownie do Aktów Sądowy wyrok, iak Prawo wyciąga, wydany zoſtanie.

§. 44.

Gdyby Powód w Replice nowe okoliczności, albo dowody przywiódł, wolno będzie Obżałowanemu dla odporu onych na wzaiem nowe okoliczności, i Prawne przydatki w Duplice ſwoiey przytoczyć, przeciwnie zaś gdyby inne iakowe nowe w Duplice przywiódł, na takowe przy wydaniu Wyroku żadna uwaga miana nie będzie.

§. 45.

Gdyby iednak Obżałowany ważne przyczyny przywiódł, iż nowe dowody w Duplice położone nie dla zwłoki, lub zawikłania rzeczy w Odwodzie Żałoby zamilczał, w takim przypadku, iak wy-

żey

żey w §. 40. względem Repliki przepiſano, poſtąpiono bydź ma.

§. 46.

Ieżliby Obżałowany na wzór §. 44. i 45. w Duplice ſwoiey nowe okoliczności, albo dowody przytoczył, tedy ſtronóm dozwolono będzie, aby każda iedno ieſzcze za ſobą Piſmo Rozprawę kończące w ciągu dni 14. do Sądu podała.

§. 47.

Oſtatnie te Piſma ſtoſownie tylko do przywiedzionych w Duplice nowych okoliczności i dowodów ułożone bydź powinny. W tych Piſmach rozciągłości wſzelkiey, i powtarzania tych okoliczności, które w poprzedniczych Piſmach przywiedzione iuż były; wyſtrzęgać ſię należy.

§. 48.

Gdy zaś Obżałowanemu podług §. 45. dozwolono będzie, nowe dowody

w

w Duplice przywieść; Powód w Piſmie Rozprawę Kończącym (*Triplica*), te tylko nowe okoliczności, i dowody przywieść może, które ſzczególnie do odparcia przywiedzioney w Duplice nowości służą. Przeciwnie zaś nowych okoliczności, lub dowodów ani w Tryplice na ów czas, kiedy obżałowany z ſwoią Dupliką podług §. 44. zwykłą drogą poſtąpił; ani w Piſmie Pozwanego Rozprawę kończącym (*Quadruplica*) pod żadnym pozorem przytaczać nie ieſt wolno.

ROZ.

ROZDZIAŁ IV.

O Zastępowaniu.

§. 49.

Gdyby kto mniemał, iż w przypadku przegrania Sprawy, ma Prawo na kim trzecim poszukiwania Nadgrody, powinien iego Sądownie ò Sporze uwiadomić, à to Powód wprzód niż swą poda Żałobę; Pozwany zaś przed upłynieniem połowy czasu do podania Odwodu sobie wyznaczonego. Przeciwnie bowiem straciłby Prawo tak w rzeczy główney, iako też co do wydatków prawnych, lub co do inney iakieykolwiek utraconey rzeczy, poszukiwania nadgrody.

§. 50.

Do wspólnego wprawdzie porozumienia się zastępstwa żądaiącego, y we-

zwanego zastępcy należy, który z nich sprawę prowadzić, lub czyli takową Sprawę wspólną radą, i razem iako współecznicy popièrać maią; lecz gdyby się w tey mierze między sobą nie ułożyli, obowiązkiem będzie zastępstwa żądaiącego, sprawę prowadzić.

§. 51.

W ich woli równie zostanie: w iakim czasie Spór tak ó Zastępstwo, iakoteż ò nadgrodę ułatwić chcą: lecz iednak Sprawa główna w żadnym przypadku zawieszoną bydź nie może.

ROZDZIAŁ V.

O Żałobie nawzaiem.

§. 52.

Jeżliby pozwany mniemał, że ma słuszną przyczynę, Powoda nawzaiem zapozwać, Żałobę wzaiemną przed Sądem tym, przed który ieſt pozwanym, naprzeciw Powodowi zanieść może; à to w tym czaſie, póki na Żałobę Powoda oſtateczny wyrok nie wypadnie.

§. 53.

Żałoba wzaiemna w ten czas tylko u tegoż ſamego Sędziego wnieſioną bydź nie może, ieżli ſam tylko zamiar Żałoby główney, nie zaś zamiar wzaiemney Żałoby, pod iego Zwièrzchność podpada.

§. 54.

§. 54.

Ieżli żałoba wzaiemna do tegoż ſamego ſądu należy, ta z odpowiedzią na główną Żałobę zmięſzana bydź nie ma, lecz przez oſobne Piſmo wſzelkiemi dowodami potrzebnemi opatrzone do Sądu wnieſiona bydź powinna. W tey wzaiemney Żałobie do dowodów w główney ſprawie przytoczonych odwoływać ſię nie należy.

§. 55.

Dla wnieſioney wzaiemney Żałoby w główney Sprawie Rozprawy, tudzież Wyroku zatrzymywać nie wolno.

ROZDZIAŁ VI.

O mocy wnoſzenia Żałoby, i powinności u Sądu bronienia ſię.

§. 56.

Komukolwiek Prawo wolnego maiątkiem ſwym zarządzenia nie zabróniło, temu wolno bydź ma, Prawo ſwoie naprzeciw kogożkolwiek Sądownie wprowadzać, i one utrzymywać.

§. 57.

Sprawy zaś tych, którym Prawo rządzenia ſwym maiątkiem albo ieſzcze nie dozwolilo, albo dozwolone odięło, do Sądu wprowadzać i bronić do tych należy, na których ten obowiązek prawem włożony żoſtał, z tey miary Sędzia od wzmiankowanych (którym z Prawa ſtawanie u Sądu nie ieſt dozwolone)

lone) Piſma żadnego nie przyimie, lecz one zaraz odrzuci, i przyczynę odrzucenia na wièrzchu Piſma wyrazi.

§. 58.

Chociażby Sędzia Piſmo takie przyiął; gdyby iednak w ciągu Proceſu niedoſtatek mocy ſtawania u Sądu okazał ſie, natychmiaſt Sędzia to wſzyſtko, co do tego czaſu w proceſie ſtało ſię, zniſzczyć, Proces za przerwany uznać, i ſprawę całą na przyzwoitą prawną drogę nakierować powinien.

§. 59.

Gdyby nareſzcie i wyrok iuż Sądowy zapadł, Prawnemu iednak owego, który mocy w Sądzie ſtawania nie miał, Zaſtępcy, do póty u Sędziego wolno ò nową Rozprawę dopraſzać ſię, póki aż ów mocy czynienia u Sądu podług prawnych Uſtaw nie nabędzie; lecz nawzaiem i Stronie przeciwney

wſzyſtkie iey Prawa i Obrony w ſwey dzielności zoſtaną.

§. 60.

Nikt ſwego Przeciwnika przymuſić nie może, aby ſwe Prawa u Sądu okazał, wyiąwſzy iednak przypadki wyraźnie ninieyſzą uſtawą wytknięte.

ROZ-

ROZDZIAŁ VII.

O Sporze Powołania (de Provocatione ex Lege diffamari).

§. 61.

Gdyby kto ustnie, lub na pismie chełpił się, iż przeciw drugiemu ma iakowe prawo, tedy ten drugi ma moc owego przechwalaiącego się (*diffamantem*) przed Sąd swóy zapozwać, i Sądownie żądać, aby przeciwnik chełpiący się do dowodzenia Prawa był przymuszony, lub też mu w przeciwnym razie wieczne milczenie względem roszczonego Prawa nakazane zostało.

§. 62.

Czynność, którą się dzierzenie iakiekolwiek (*possessio*) wykonywa, wzię-

wzięta być nie może za przechwalanie śię takowe, z któregoby Prawo Powołania wyniknąć mogło, lecz temu, któryby śię przez taką czynność skrzywdzonym bydź sądził, należy drogą zwyczayney żałoby prawa swego dochodzić.

§. 63.

Powołuiący zamiar sporu, i prawo, którym śię przeciwnik przechwalał, iasno ma przełożyć: i przytym swą powołuiącą Skargę dowodami takowemi, któremi powołanego przeciwnika swego (w przypadku wyparcia śię, ò uczynek przechwalania śię przekonać dostatecznie mógłby) wesprzèć powinien.

§. 64.

Na podaną powołuiącą skargę Sędzia Powołanemu nakazać ma, aby tenże, lub na zarzucone sobie przechwalanie śię odpowiedział; albo też, ieżliby rzecz tak wyciągała, Żałobę swą do Sądu podał, y razem wiedział, iż

w przeciwnym razie wieczne mu milczenie nakazane będzie.

§. 65.

Powołanemu tak w Słowney, iak pisaney Rozprawie taki sam czasu wymiar Sędzia wyznaczy; iaki czas prawem ninieyszym Pozwanemu do odpowiedzi iest *wymierzony.*

§. 66.

Ieżli powołany albo Odpowiedź swą na zarzucony sobie uczynek przechwalania się, albo też Załobę swą w czasie naznaczonym do Sądu poda; w pièrwszym przypadku Sędzia tak, iak z innym iakowym odwodem; w drugim zaś tak, iak z inną iakąkolwiek Załobą postąpić ma; à nad to w pièrwszym przypadku, po zakończoney od Strón między sobą rozprawie, Sędziego będzie obowiązkiem, tę tylko okoliczność przez wyrok rozwiązać: Czyli powołanie ma mieysce? Gdyby zaś Sę-

dzia uznał, że Powołuiący gruntownie przeciwnika swego do Sądu powołał, tedy w swym Wyroku Powołanemu do podania Żałoby czas na nowo wyznaczy, który od dnia tego liczony bydź ma, w którym Wyrok podług Przepisów Prawa mocy skuteczney nabędzie.

§. 67.

Gdyby zaś powołany ani odwodu, ani żałoby nie podał, Powołuiący tak, iak w każdym innym procesie, ò inrotulacyą Aktów u Sądu dopraszać się, à po tey zrobioney, Sędzia powołanemu wieczne milczenie nakazać, à razem rzecz samą, ò którą wieczne milczenie powołanemu nakazał, iaśnie wyrazić powinien.

§. 68.

Gdyby kto przeciwko uznaniu (*Notio*) Zwierzchności celney, lub samą tylko prawną drogą, albo też prócz drogi Łaski, drogą ieszcze prawa póyść-

by

by zamyślał; ten przeciw Fiskalnemu urzędowi do iego przyzwoitego Sądu Skargę swą powołuiącą podać, y tą dopraszać się powinien, aby urzędowi Fiskalnemu nakazano było, iżby ten Prawo, które Zwièrzchność Celna Naywyższemu Skarbowi naprzeciw powołuiącemu przyznała, drogą prawną dowodził.

§. 69.

Do podania takowey skargi powołuiącey dla strón, któreby podczas wypadłego od Administracyi celney uznania w tey Prowincyi znaydowały się, czas dni 45. od dnia odebranego Celnego uznania rachować się maiący; zaś dla strón, któreby w tey Prowincyi przytomne nie były, czas dni 90. naznacza się: po upłynieniu albowiem tego terminu, żadney stronie przeciwko uznaniu od Zwièrzchności Celney wypadłemu, drogą prawną iść wolno nie będzie.

Na

Na podaną zaś w czaſie przyzwoitym powołuiącą Skargę, Sąd urzędowi Fiskalnemu nakazać powinien, aby Żałobę ſwą usprawiedliwiaiącą w czaſie Paragrafem 65. oznaczonym do Sądu; à to tym pewniey podał, gdyż w przeciwnym przypadku, bez żadnego na wypadłe od Zwierzchności Celney uznanie względu, wieczne ò rzecz (ò którą powołany był) milczenie nakazaneby mu było.

§. 70.

Co w poprzedzaiącym Paragrafie przepiſane ieſt, to także ſtoſowane bydź powinno do owych przypadków, gdyby kto przez uznanie od Zwierzchności Rachunkowey do przetrząśnienia rachunków Skarbowi Naywyższemu przez kogo złożonych uſtanowioney wypadłe, uciążonym bydź ſię ſądził.

§. 71.

Urzędnik państwa iakiego mniemaiąc, iż przez Pańskie zakwitowanie, lub też przez wynalezienie błędów rachunkowych i niedostatku, od Pana skrzywdzonym został, w takowym przypadku wolno iemu, po odebranym od swego Pana wyżey wspomnionym oświadczeniu, w dni 90. Pana do Sądu swego właściwego powołać, aby Pan błędy rachunkowe przez Żałobę przed Sądem okazał, lub aby w przeciwnym przypadku rachunki za rzetelne uznane były. W czym Sędzia tak postępować powinien, iak w wyższych paragrafach przepisano iest.

ROZ-

ROZDZIAŁ VIII.

O Powołaniu względem przedſięwzięcia nowey Budowy.

§. 72.

Gdyby kto nową Budowę przedſięwziąść zamyslał, ma naypièrwey téyże Budowy dokładnie, i doſtatecznie uczyniony Ryſunek Rządowi Politycznemu mieyſcowemu podać; Rząd zaś ten powinien Abrys ſobie podany nietylko co do ſtoſunków Politycznych przeyrzèć, potwièrdzić, lub też (gdyby rzecz tego wyciągała) odmienić, ale nawet wprzód, niż na nową Budowę da pozwolenie, Sąſiadów w tey mierze zapytać, i wysłuchać; à gdyby między niemi rozróżnienie iakowe zaſzło, takowe drogą zgody ułatwić; gdy-

by

by zaś zgoda nie udała się, Strony sporne do drogi prawney odesłać powinien.

§. 73.

Gdyby zgoda nie udała się, Przedsiębiorącemu nową Budowę wolno będzie do Sądu, którego Zwièrzchności Grunt na nową Budowę naznaczony podlega, tych, przeciwko których sprzèczkom zabespieczyć się żądałby, zapozwać, à razem przy złożeniu na dwie ręce Abrysu nowey Budowy, Sędziego ò to prosić, iżby przeciwnicy lub do okazania prawa swego sprzeciwienia się przymuszeni zostali, lub onym w przeciwnym przypadku wieczne milczenie nakazane, à razem powołuiącemu do wystawienia podług złożonego Wzoru nowey Budowy wolność udzielona była. Jeden z podanych Abrysów w Sądzie zachowany, à drugi iednemu z powołanych z obowiązkiem okazania one-

goż

goż drugim współpowołanym przeſtany bydź ma. — Co do reszty w tey mierze wynikłey Sądowey Rozprawy, tak ſię zachować należy, iak w Proceſie ò ſporze powołania.

ROZ-

ROZDZIAŁ IX.

O Zbiegu Wierzycielów.

§. 74.

Zbieg Wierzycielów przed tym Sędzią podnieſiony być powinien, którego Zwièrzchności Zadłużony z własności oſobiſtey podlega.

§. 75.

Jeżliby Zbieg Wierzycielów otworzony był przeciwko takiemu Dłużnikowi, który w innych ieſzcze Prowincyach nieruchome dobra poſiada; tedy w każdey inney także Prowincyi ſtoſownie do Dóbr nieruchomych, lub ruchomych dłużnika tam znayduiących ſię, Zbieg Wierzycielów otworzony, à to od tego Sędziego bydź powinien,

któremu Dłużnik z własności Osoby podlegałby, gdyby w tey Prowincyi znaydował się.

§. 76.

W Zachodniey Gallicyi gdyby Dłużnik Stanu Szlacheckiego Dobra Ziemskie w kilku razem Cyrkułach nieiednego tylko Sądu Szlacheckiego, lecz i tego i owego Sądu Szlacheckiego Zwièrzchności podległych posiadał; w takowym przypadku Zbieg Wierzycielów od Sądu Szlacheckiego Krakowskiego otworzony bydź powinien, à zatym do Sądu Szlacheckiego Lubelskiego takowe tylko Zbiegi Wierzycielów należą; kiedy Szlachcic zadłużony, lub żadnych Dóbr nie posiadaiący, z własności osoby Zwièrzchności tego Sądu podlega, lub też Dobra w takowych tylko Cyrkułach iedynie posiada, które temu Sądowi iedynie na wymierzanie Wyroków sprawiedliwości poddane są.

§. 77.

§. 77.

Zadłużonego Maiątek pieniężny, bądź na publicznym Funduszu umieszczony, bądź u prywatnych Osób znayduiący się, czyliby bezpieczeństwem w księgach publicznych był obwarowany, czyli nie? w każdym przypadku, à nawet i w ten czas, kiedyby Zbieg Wierzycielów po wielu razem Prowincyach otworzony był, do roztrząśnienia tego Sędziego należy, który iako Sędzia osobisty Zadłużonego Wierzycielów Zbieg otworzył.

§. 78.

Moc otworzonego Zbiegu Wierzycielów na cały w teyże Prowincyi znayduiący się ruchomy, i nieruchomy Dłużnika Maiątek rozciąga się, i gdy zadłużony w żadney Prowincyi inney Dóbr nieruchomych nie posiada, nawet w Prowincyach innych znayduiący się ruchomy Maiątek bez żadnego wyiątku do tegoż samego Zbiegu Wierzycielów należy.

§. 79.

Zbieg Wierzycielów w naſtępuiących przypadkach niezwłocznie podnieſionym będzie, *a.)* gdyby kto przed Sądem wyznał, iż nie ieſt w Stanie długów ſwych opłacenia, à więc i na ten czas gdyby przeciwko komu za długi zaciągnione iuż Areſztowanemu, inni ieszcze Wierzyciele ò nowe exekucye dopraſzali ſię, *b.)* gdyby ten, którego zadłużenie ſię wiadomym ieſt, uciekał, lub krył ſię, à inna tego prócz zaciągnionych długów przyczyna publicznie nie okazywała ſię. *c)* Gdy po ſmierci czyiey ten, który z dobrodzieyſtwem Jnwentarza za dziedzica Maiątku po zmarłym pozoſtałego ſądownie uznany był, ò otworzenie, co do takowego pozoſtałego Maiątku, Zbiegu Wierzycielów dopraszał ſię, lub gdyby w niedoſtatku Dziedzica, Rządca pozoſtałego Maiątku od Sądu uſta-

ustanowiony zwołania Wierzycielów u Sądu żądał.

§. 80.

Gdyby ieden, lub więcey z Wierzycielów ò Zwołanie Wierzycielów dopraszało sie, à iasno zaraz nie okazywało się, że ich Prożba bez żadney słuszney przyczyny, i na uciążenie tylko Zadłużonego do Sądu wniesioną iest, Sędzia dla Rozpoznania rzeczy stronóm czas, iak może bydź naykrótszy, wyznaczy, à razem Zadłużonemu rozkaże, ażeby Wierzycielów skarżących się lub zabespieczył, albo Stan swego Maiątku i długów spisał, i na dzień Rozprawy wyznaczony do Sądu przyniósł.

§. 81.

Ggyby Dłużnik Wierzyciela do Sędziego udaiącego się nie zabespieczył, albo na dniu od Sędziego wyznaczonym nie stawił się, lub Stanu swego Maiątku, i długów spisanego nie złożył u Sędziego,

i nie dowiódł, iż Stan iego Maiątku iest dostatecznym do uspokoienia wszystkich Wierzycielów, na ten czas zwołanie Wierzycielów bez naymnieyszey zwłoki przedsięwzięte bydź ma.

§. 82.

Jeżeli w iedney którey Prowincyi Zwołanie Wierzycielów nastąpi, też Zwołanie i w innych Prowincyach, w których zadłużony nieruchomy Maiątek posiada, uczynione bydź ma, i na ten koniec Sąd, przy którym Zbieg Wierzycielów otworzonym zostanie, tamże ò nastąpionym przed sobą Zwołaniu Wierzycielów Zadłużonego Uwiadomienie prześle.

§. 83.

Zbieg Wierzycielów otwiera się przez Obwieszczenie, (*per Edictum*) które dla Zwołania Wierzycielów uczynione bydź ma, dla tego Zbieg Wierzycielów, co do skutku Prawa, które z te-

tegoż pochodzą, od godziny ogłoſzenia wſpomnionego Obwieſzczenia za otworzony miany będzie. Sędzia zaś toż ogłoſzenie iak można naywczesniey uczyni, i godzinę, którey Ogłoſzenie naſtąpi, pilnie zapiſze.

§. 84.

Podobnież Sędzia przy podnieſieniu Zbiegu Wierzycielów wſzyſtkich, którzy do zadłużonego iaką pretenſyą maią, przez publiczne Obwieſzczenie powołać, i onym zalecić ma, ażeby ſwe pretenſye, na iakim bądź prawie gruntuiące ſię do dnia pewnego, który od Sędziego wyznaczonym bydź ma, oznaymili; inaczey ci tak od znayduiącego ſię, iako też może i wzraſtaiącego Maiątku, (ieżliby go zgłaſzaiący ſię w czaſie Wierzyciele rozebrali) nie zważaiąc na prawo Właſności, lub Prawo Zapiſu bezpieczeńſtwa, *(hipothecæ)* albo Prawo Nadgrody, *(Jus Compenſationis)* cho-

ciażby te Prawa do rzeczy w maſsie będącey im służyły, wyłączonemi, i w oſtatnim przypadku do oddania tego, coby oni Maſsie winnemi byli, przymuſzonemi zoſtaną.

§. 85.

Dzień, do którego Wierzyciele ſwe Pretenſye oznaymić maią, Sędzia według okoliczności, nie dłużſzy iednak, iak do Sześciu Mieſięcy, à nie krótſzy, iak do dni trzydzieſtu, łącząc w to także dni wolne (Feryē) Sądowe, wyznaczyć powinien.

§. 86.

W obwieſzczeniu, mocą którego Zbieg Wierzycielów ogłaſza ſię, razem i dzień właściwy (który iednak zawſze aż po upłynieniu Czaſu do zgłaſzania ſię Wierzycielom oznaczonego wymierzanym bydź ma) uſtanowionym bydź powinien, na któryby wſzyſcy Wierzyciele tym końcem ſtawili ſię, ażeby ſię między

dzy ſobą ò obraniu Rządcy Maiątku zadłużonego, i Deputacyi Wierzycielskiéy porozumieli.

§. 87.

Wſpomnione Obwieſzczenie według każdgo mieyſca zwyczaiu ma bydź wywieſzone, i ogłoſzone.

§. 88.

Od dnia, którego Zbieg Wierzycielów otworzonym zoſtał, żadnemu Wierzycielowi na Maiątek Zadłużonego prenotacyi, Zaſtawy, i iakiego bądź bezpieczeńſtwa ani wyrabiać, ani też przeciw Zadłużonemu, bądź w którym Sądzie, żadnego więcey kroku ważnie czynić wolno nie będzie, lecz wſzyſtkie w Sądzie pièrwſzym, (*in prima Inſtantia*) wprowadzone Sprawy, któreby w czaſie otworzonego Zbiegu Wierzycielów, ieſzcze co do Rozprawy ukończone zupełnie nie były, do Sądu, w którym Zbieg Wierzycielów uczynio-

nym ieſt, odeſtane bydź maią. W Sprawach zaś, w których Rozprawa iużby zupełnie ukończoną zoſtała, zwołanie Wierzycielów do wydania Wyroku, ani u pièrwſzego Sędziego, aniteż w drodze Apelacyi, lub Rewizyi nie przeſzkadza. Przytym każdemu z Wierzycielów wolno ieſt ò Areſzt oſobiſty przeciw zadłużonemu, gdyby ten ſtoſownie do ninieyſzey Uſtawy miał mieyſce, nie zważaiąc na Zbieg Wierzycielów podnieſiony, Sędziego upraſzać.

§. 89.

Przy podnieſieniu Zbiegu Wierzycielów ma bydź Rządca Maiątku uſtanowionym, którego ſtaraniu natychmiaſt cały Maiątek (*Maſſa*) do Zbiegu Wierzycielów należący oddanym bydź ma. Na ten koniec Wierzyciele ci, którzy Sędziemu albo z żałob exekucyinych przed podnieſieniem konkurſu zaſzłych, albo z Kſiąg Tabularnych i gruntowych,

po-

podlug których zadłużony może iaki nieruchomy Maiątek posiada; albo z Ksiąg Zadłużonego Kupieckich, albo Rzemieślniczych, albo prywatnych, lub z podaney od niego Tabelli Stanu Maiątku swego wiadomemi będą, y gdy na mieyscu Sądowym przytomni są, zwołani bydź maią, aby na dzień pewny u Sądu stawili się, i w tym dniu większością głosów Rządca Maiątku obranym bydź ma; Gdy zaś niebezpieczeństwo dla zwłoki zwołania Wierzycielów do obrania Rządcy Maiątku zadłużonego nie dozwalałoby; na ten czas Sędzia sam przez się z obowiązku swego urzędu Rządcę Maiątku tego ustanowi, na którego Mąż prawy i sumienny, w kraiu oraz mieszkaiący wyznaczonym bydź ma.

§. 90.

Jeżeli do Massy zadłużoney zawiadywanie Poczty należy, tedy Rządcę

zdol-

zdolnego, wypróbowanego, y od Rządow kraiowych przyiętego, któryby Pocztę na użytek Maſſy utrzymywał, i pieniądze Rządcy Maiątku zadłużonego oddawał, uſtanowić potrzeba. To iednak utrzymywanie Poczty nie dłużey, iak przez Mieſięcy ſześć trwać może; w przeciągu zaś czaſu tego ò zezwolenie do zbycia komu innemu Poczty ſtaranność mieć należy.

§. 91.

Rządca Dóbr powierzonym ſobie Maiątkiem iak dobry goſpodarz rządzić, pieniądze w gotowiźnie, i rzeczy droższe (iezeli Wierzyciele wyraźnie ſię nie oświadczą, iż one w iego Rękach zoſtawić chcą) do Składu Sądowego oddać powinien, iakoteż ò należytość do Maſſy (*Activa Maſſæ*) przez zgodny, albo prawny ſposób dopominać ſię; Ruchomości iednak zepſuciu podpadaiące, i te, których utrzymanie wiele koſztuie,

i

i żadnego pożytku nie czyni, wcześnie więcey daiącym (zawſze iednak Sądownie) ſprzedać obowiązany, tak iednak: iż gdyby takowa rzecz Ruchoma do drugiey, lub trzeciey licytacyi bez niebespieczeńſtwa ſzkody zachowaną bydź nie mogła, ta i przy pièrwſzey Licytacyi nawet niżey, iak ſzacowana była, ſprzedana bydź może.

§. 92.

W dniu, który podług §. 86. Wierzycielom po czaſie do zgłoſzenia ſwoich Imion, i pretenſyi wymierzonym oznaczony był, (naktóry dzień także i tymczaſowy Rządca Dóbr, i Zaſtępca do Prawa (*Curator ad Lites*) powołani bydź maią) przytomni u Sądu Wierzyciele, którzy podług proporcyi pretenſyi ſwoich do Maſſy oznaymionych rachowani bydź maią, większością głoſów Rządcę Dóbr tymczaſowego potwièrdzić, lub innego obrać maią, iednakże

i Obcy naten czas tylko obranym bydź może, gdyby się obowiązał w tey Prowincyi, gdzie Zbieg Wierzycielów odprawuie się, i iak długo tenże Zbieg trwać będzie, mieszkać. Na koniec w tymże dniu wszelkie Przepisy, pod któremi Maiątek zadłużonego na przyszłość rządzonym bydź ma, większością głosów ustanowione będą.

§. 93.

Tegoż samego dnia maią Wierzyciele większością głosów, które także podług proporcyi ich pretensyi rachowane bydź powinny, Deputacyą Wierzycielską obrać, oraz władzę dla teyże w Interessach Massy całey zadłużonego, niemniey iak daleko Rządca Dóbr do powodowania się Deputacyi iey Woli obowiązanym bydź ma, ustanowić maią. Zawsze iednak Rządca Dóbr Deputacyi Rachunki swe zdawać powinien, à Deputacya albo błędy w Rachunkach sądownie

lub

lub zaſądownie wyiaśni, lubteż Rachunki zatwièrdzi, przez to iednak prawo proſzenia ò przeyrzenie tychże Rachunków, innym Wierzycielom ubliżone nie ieſt.

§. 94.

Na Deputata ten tylko obranym bydź może, który ſam z ſiebie ma do Maſſy pretenſyą, iednakże nikt poniewolnie do przyięcia obowiązkow deputata przymuſzonym bydź nie może. Jeżeliby zaś Wierzyciel z obcey Prowincyi na Deputata obranym zoſtał, tedy temu obowiązek takowy, na ten czas tylko powierzonym bydź może, ieżli ſię zobowiąże dopóty w mieyſcu odprawuiącego ſię zbiegu Wierzycielow zamieszkać, iak długo Zbieg Wierzycielów trwać będzie.

§. 95.

Gdyby zaś Wierzyciele Rządcy i Deputacyi nie obrali, albo téż w czaſie oznaczonym nie ſtawili ſię, Sędzia na

ich

ich niebezpieczeństwo Rządcę Dóbr, i Deputacyą ustanowi; à gdyby głosy przytomnych Wierzycielów równe były, Sędzia iednego z tych, którzy równość głosów Wierzycielskich za sobą mieć będą, podług zdania swego potwierdzi.

§. 96.

Dłużnik cały swóy maiątek, niewyłączaiąc, Sędziemu, który zwołanie Wierzycielów czynić ma, okazać, i podać powinien. Gdyby zaś co z Maiątku swego umyślnie ukrył, lub zatrzymał, lub Stan swóy za niedostarczaiący na uspokoienie swoich Wierzycielów fałszywie, à to tym końcem wyznał; iżby Wierzycielóm swym Exekucyą, lub użytek Prowizyi wstrzymał, lub ich innym iakim sposobem ukrzywdził, takowy dłużnik Kryminalnemu Sędziemu dla postąpienia z nim podług praw powszechnych kryminalnych, oddanym bydź ma. — Tym sposobem ma bydź po-

poſtąpiono i z tym, który Maiątek Dłużnika do Maſſy należący w rękach maiąc, przez podſtępne z Zadłużonym porozumienie ſię utaia.

§. 97.

Przy każdym zwołaniu Wierzycielów należy wewnętrzney przyczyny, dla którey Długi zaciągnione były, z Urzędu tym celem dochodzić, iżby Dłużnik, ieżeliby dowieść nie mógł przypadku nieſzczęścia iakiego na ſiebie, alboli też nie okazał, iż w czaſie zaciągania długów, Stan ſwóy do zapłacenia za doſtateczny gruntownie rozumieć mógł, karą przyzwoitą od Sędziego Zbieg Wierzycielów czyniącego ukaranym zoſtał, lubteż, gdyby Dłużnik co ze ſwego Maiątku ukrył, albo długi zmyślone okazał, albo podſtępnie y zdradliwie na niebespie czeńſtwo długów zaciągnionych poſtąpił, przeciwko takowemu Dłużnikowi podług prawa

kryminalnego postąpiono było. Dlatego Sędzia Dłużnika ò ucieczkę podeyrzanego natychmiast aresztować, tegoż zbiegłego ścigać, i poymać, usiłować będzie, potrzebne zaś na to wydatki z Massy zastąpione bydź maią.

§. 98.

Równie też przy podniesieniu Zbiegu Wierzycielów Sędzia cały Maiątek Dłużnika, ile tenże Maiątek Zwièrzchności tegoż Sądu podlega, pod Sądowe zarządzenie wziąść, tenże spisać, i oszacować kazać powinien, gdy zaś Maiątek nieruchomy zadłużonego w teyże Prowincyi będący do inney Sądowey Zwièrzchności należy, Sędzia Zbieg Wierzycielów otwieraiący do przyzwoitey Zwièrzchności ò to przez pismo Rekwizycyonalne zgłosić się ma; à ta Zwièrzchność takowey Rekwizycyi niezwłocznie zadosyć uczynić, i dopełnione w tym Uskutecznienie Sędziemu

mu Zbiegu Wierzycielów odesłać powinna.

§. 99.

Gdy należące do Maſsy Dobra opiſane, i oſzacowane bydź maią, Wierzyciele na tych dobrach mocą ksiąg Publicznych zabeſpieczeni, iako też i Dłużnik ò dniu, godzinie, i Mieyſcu do Opiſania i oſzacowania tychze Dóbr wyznaczonym, uwiadomieni, tudzież im od Sądu wyznaczeni taxatorowie wymianowani bydź powinni na ten koniec; ażeby, ieżeli przeciw niektórym oſobóm naznaczonym Zarzuty iakie uczyniliby, Sędzia mógł innych wyznaczyć, ſpiſanie iednak, i oſzacowanie Maiątku na dniu oznaczonym, i ogłoſzonym niezwłocznie przedſięwzięte bydź powinno, chociażby żaden z Wierzycielów, i ſam nawet Dłużnik nie ſtawił ſię.

 §. 100.

§. 100.

Taxatorowie do Maſsy należące Dobra nietylko ogólnie, i całkowicie, lecz i co do oddzielnych ich części ſpiſać, naypièrwey zaś Szacunek całych Dóbr, gdyby te rozdzielone bydź nie mogły, poſtanowić powinni, w przypadku zaś, ieżli podzielenie Dóbr mogłoby mieć mieyſce, tedy na wiele części, i iakim ſpoſobem bez umnieyſzenia ſzacunku całych Dóbr podzielone bydź mogą, opiſać, i każdey takowey części wartość z oſobna wyrazić maią.

§. 101.

Przy każdym takim ſpiſaniu i oſzacowaniu tak każdemu z przytomnych Wierzycielów, iak y Dłużnikowi wolno ieſt, uwagi ſwe ſzacuiącym przełożyć, które w Protokół wpiſane bydź powinny, i razem dołożono bydź ma; czyli, i iak daleko te uwagi przez ſzacuiących użyte były, lub dlaczego mo-

że

że na nich żadnego względu nie miano. Nie może zaś Dłużnik, lub znayduiący się w dobrach Urzędnicy szacuiącym potrzebney wiadomości, ani też przeyrzenia się w Oryginalnych z wielu lat poprzedniczych Rachunkach, ieżeliby tego żądali, odmawiać.

§. 102.

Gdy szacuiący Dobra też za podzielne na części uznaią, tedy Rządca Massy starać się ma, iżby przynaymnièy przed trzecią Licytacyą dowiedziono, i zupełnie okazano to było, czyli z politycznych Uwag iakowa do sprzedania Dóbr częściami przeszkoda nie zachodzi.

§. 103.

Sędziemu w zaspokoieniu Wierzycielów do przyiacielskiego nawet zgodnego sposobu udać się wolno, ieżliby podobna nadzieia okazywała się, iż rzecz za zezwoleniem wszystkich Stron, do których należy, iakim bądź sposobem

 u-

ugodzoną bydź może, na Wſi iednak, albo gdzie Maiątek zadłużonego mały ieſt, lub gdy ten Maiątek na prozbę takiego, któremu prawo pierwſzeńſtwa niewątpliwie należy, całkiem zabrany bydźby mógł, Sędzia Wierzycielów ſwoie pretenſye oznaymuiących na dzień po upłynieniu czaſu do zgłoſzenia ſię Wierzycielom uſtanowionego, naznaczyć ſię maiący zwołać, rzecz ugodnym ſpoſobem załatwić ſtarać ſię, y tylko wtedy, gdyby ugoda bezskuteczną zoſtała, do zwyczayney likwidacyi przyſtąpić powinien.

§. 104.

Przy otwarciu Zbiegu Wierzycielów Sędzia natychmiaſt Zaſtępcę do Prawa wyznaczy, gdzie zaś przy Sądzie ſą Adwokaci, tam Zaſtępcą do Prawa Adwokat ma bydź naznaczonym, a w niedoſtatku tegoż kto inny nawet wtey rzeczy biegły obranym bydź może.

Na

Na ſprawowanie ſię Zaſtępcy do prawa Sędzia z Urzędu ſwego baczność mieć powinien, y gdyby rzecz tego wyciągała, Sędzia nawet onegoż Zaſtępcę napomnieć ma, iżby rzeczy do ſwego obowiązku należące z przyzwoitym poſpiechem ułatwiał, y z nieuſtanną pilnością ſprawował.

§. 105.

Zaſtępca do Prawa wſzyſtkich owych Wierzycielów, którzy w Księgach Tabularnych publicznych Kraiowych, mieyskich, lub gruntowych ſą zapiſani, Sądowi oznaymić na ten koniec powinien, iżby każdy z owych wierzycielów w ſzególności ò otworzonym zbiegu wierzycielow, y ò czaſie do zgłoſzenia ſię przeznaczonym uwiadomiony od ſądu tym ſpoſobem zoſtał, iakim obżałowanemu, zważaiąc na iego w mieyſcu Sądowym przytomność, lub nieprzytomność, pièrwſza Żałoba ſtoſo-

wnie do przepiſu Rozdziału XXXVI. oznaymiona bydź powinna.

§. 106.

Zaraz po odebranym Dekrecie powinność bedzie uſtanowionego Zaſtępcy, z wiadomemi Wierzycielami nie odwłocznie, á z drugiemi tym porządkiem, iakſię który nadgłoſi, likwidacyą czynić.

§. 107.

Fiskus u ſwego przyzwoitego Sędziego (pomimo tego, iż Zbieg Wierzycielów u innego Sędziego otworzonym ieſt), względem ſwoich pretenſyi, lecz iednak przeciwko uſtanowionemu Zaſtępcy do Prawa, i zachowuiąc zawſze powſzechny czas do zgłoſzenia ſię przeznaczony, tak co do rzetelności ſwych pretenſyi, iako też co do żądaney klaſsy czynić, à nawet i wyniknąć mogące ò pièrwſzeńſtwo Rozprawy wprowadzać, niemniéy zdania ſwoie iako Wie-

rzy

rzyciel w okolicznościach Zbiegu Wierzycielów tyczących ſię ſwemu przyzwoitemu Sędziemu dla przesłania onych Zwièrzchności Zbiegu Wierzycielów podawać może, dlaczego Sędzia zwołanie Wierzycielów czyniący, iak prętko zkądkolwiek ò prawie przeciw Masſie zadłużonego takowym wiadomość poweźmie, którego popieranie do Obowiązków Fiskuſa należy, natychmiaſt Sędziemu nad Fiskuſem Zwierzchność maiącemu, ò podnieſieniu Zbiegu Wierzycielów donieść ma, tym celem; aby Fiskuſowi z ſwym prawem zgłoſzenie ſię, i tego dowodzenie nakazane było. Te iednakże Fiskuſowi służące prawo na ten czas mieyſca nie ma, gdy rzecz idzie ò popieranie pretenſyi Klaſztoru iakiego, Opactwa, Biskupſtwa, kościoła, lub Fundacyi, których maiątki dla Dobra publicznego na Skarb zabrane były, w takowych albo-

 wiem

wiem przypadkach, Fiskus w Sądzie Zbieg Wierzycielów czyniącym, pretensye swoie popierać, i tamże, ieżeliby potrzeba wyciągała, Obrońcę spraw swoich ustanowić powinien.

§. 108.

W przypadku ieżeliby takowa pretensya do Sądu Zbiegu Wierzycielów wprowadzoną bydź miała, którąby z istoty i własności swéy Zwierzchnictwu Sądu Górniczego podpadała, na ten czas wprawdzie zgłoszenie się z pretensyą u Sądu Zbieg Wierzycielów otwieraiącego uczynione, i tam zapisane bydź powinno, iednakże Wierzyciel od Sądu napomnianym bydź ma, iżby nietylko rzetelność swéy pretensyi, ale téż i prawo, dla którego w tey, lub owey klassie umieszczonym bydź pragnie, przeciwko Zastępcy do Prawa u Sądu Górniczego szczególnie do tego usta-

ustanówić się maiącemu, okazał i dowodził.

§. 109.

Każde zgłoszenie się na wzór formalney Żałoby na piśmie podawane bydź ma; à ieżeliby który z Wierzycielów ò rzecz iaką, lub ò Dobra w Massie zadłużonego znayduiące się prawem własności upominał się; tedy w prożbie, przez którą z swą pretensyą zgłasza się, wyrazić ma, czegoby na ten przypadek żądał, gdyby pretensya iego za rzetelną uznaną była, ale proszone prawo własności przysądzone nie zostało.

§. 110.

Wszystkie zgłoszenia się Wierzycielów, tak w Protokóle Sądowym, iako też i od Zastępcy do Prawa pilnie zapisywane bydź maią, i po upłynieniu Czasu do zgłoszenia się Wierzycielom oznaczonego, zaraz przez Zastępcę do Prawa wiernie w Zbiór (Elenchum) spisane

ſane bydź powinny, à takowy Zbiór przez Zaſtępcę do Prawa, z przyłączonym ò zadoſyć uczynieniu §. 106. donieſieniem Sądowi podany z Aktami położony bydź ma na ten koniec; izby do Klaſsyfikacyi Wierzycielów w ſwoim czaſie służyć mógł.

§. 111.

W każdym takowym oznaymieniu, iak w inney każdey Żałobie, i w prawdzie powſzechnie uſtnie poſtępować należy; każdy zaś Wierzyciel w tym zgłoſzeniu ſię, nietylko ſwéy pretenſyi rzetelność, ale téż i Prawo, mocą którego w téy lub owéy Klaſsie umieſzczonym, albo iako właściciel przed wſzyſtkiemi innemi położonym bydź pragnie, wywieść i okazać powinien.

§. 112.

Wſzyſtkie wiadomości i dowody służące do Obrony Maſsy, Dłużnik Zaſtępcy do Prawa udzielić powinien.

Gdy-

Gdyby zaś Zaſtępca do Prawa podług wewnętrzego przekonania ſwego przeciw Żałobie Wiercyciela którego, żadnych odwodów gruntownych przywieść nie mógł, na ten czas zamiaſt Odwodu Żałoby te ſwoie przekonanie Sądowi oświadczyć; Sąd zaś niezwłocznie ò rzetelności pretenſyi Wyrok wydać powinien.

§. 113.

Zaſtępca do prawa powinien co dwa Mieſiące przed Sędzią Zbiegu Wierzycielów okazać, co ſię względem każdéy zgłoſzoney pretenſyi ſtało, tudzież na czym rzecz zawisła, niemniey iż z iego ſtrony nic zaniedbanego nie było.

§. 114.

Iak prędko Rozprawa względem zgłoſzenia ſię zakończoną zoſtanie, wyrok, co do każdey zgłoſzoney pretenſyi, i iey rzetelności zoſobna bez zwłoki naſtąpić, i wydanym bydź powinien;

nien; wyznaczenie zaś Klaſsy od Wierzyciela żądaney przez tenże Wyrok do Wyroku ò umieſzczeniu (Klaſsyfikacyi) Wierzycielów naſtąpić maiącego, odesłane bydź powinno.

§. 115.

Tak Wierzycielowi, iako Zaſtępcy do prawa wolno ieſt naprzeciw zapadłemu względem likwidacyi pretenſyi Wyrokowi, ieżeli ieden, albo drugi uciążonym bydźby ſię rozumiał, apelować. A ieżeliby Wierzyciel nie przyznaną w pièrwſzey inſtancyi Rzetelność ſwey pretenſyi prez wyżſzy Wyrok utrzymał, Sędzia Zbiegu Wierzycielów, nie czekaiąc na prożbę Wierzyciela, rozpozna, iakim ſpoſobem ta pretenſya do Klaſsyfikacyi dodana bydź może, à takowe dodanie każdemu Wierzycielowi, któryby z dodanym do Klaſsyfikacyi Wierzycielem lub porównany, lub

po-

poniżony w klaſsyfikacyi zoſtał, ogłoſić należy.

§. 116.

Ci, którzy aż do wyznaczonego przez Edykt czaſu z ſwoiemi pretenſyami nie nadgłoſili ſię, więcey słuchani nie będą, chociażby przeciw dłużnikowi wyrok iuż mieli, lub ſię im Prawo Nadgrody należało, albo choćby nawet prawem właſności z Maſsy co odzyskać mogli, lub też ich pretenſye bezpieczeńſtwo (*hipothecam*) na maiątku zadłużonego miały, à zatym ieżeliby ſię co od nich do Maſsy należało, nie zważaiąc na Prawo Nadgrody Właſności, albo Hypoteki, służyć im mogące, należytość taką oddać powinni.

§. 117.

Iednakże Wierzyciele owi, którzy z Dłużnikiem intereſsa kupieckie mieli, i z nim Korreſpondencye utrzymywali, iakoteż zwyczayne Obrachun-

kow

kow kſiegi nawzaiem trzymali, w ten czas tylko, ieżli ò należyty ſobie dług reſztuiący upomnièć ſię zamyślą, pod utratą onegoż, zgłoſić ſię powinni będą. Przeciwnie zaś ieżeli z Rachunków ich Przychód y wydatek równy ſię okazuie, nie ſą do nadgłoſzenia ſię obowiązani; iednakże Zaſtępcy do Prawa rzetelność Rachunków uczynionych, lub gdyby tenże wiedzieć żądał, ile z Rachunków tych dla zadłużonego ieſzcze należałoby, okazać powinni, i w odpowiedzi zoſtaną.

§. 118.

Podobnie każdy Wierzyciel, który u ſiebie przyięty Wexel ma w Zaſtawie, może od tego, który przyiął ten Wexel, zapłacenia w czaſie Wexlem oznaczonym żądać, i to, co mu należy, chociażby ò ſwoią należytosć do Sądu nie nadgłoſił ſię z wexlu ſobie odebrać



PLUTON

Figure faite par Michel Anguier.

Ioh. Daniel Hertz excud. A.V.

brać reſztę iednak, coby zbywało, wiernie do Maſsy oddać powinien.

§. 119.

Gdy iuż na wſzyſtkie nadgłoſzenia, które aż do upłynienia wyznaczonego w Edykcie czaſu podane były, Wyroki pozapadaią, na ten czas Wyrok pierwſzeńſtwa, czyli klaſsyfikacya Wierzycielów do Sądu zgłaſzaiących ſię uczyniona bydź powinna; iednak gdyby klaſsyfikacya dla iednego, lub drugiego zgłoſzenia, co do likwidacyi pretenſyi nieukończonego ſpoźniona bydź miała, Wierzycielom, iezeli ſię na to zgadzaią, wolno będzie, (zabeſpieczywſzy te pretenſye, w którychby ieſzcze likwidacye ukończone nie były) wydania Wyroku pièrwſzeńſtwa, czyli Klaſsyfikacyi żądać.

§. 120.

Z ogłoſzeniem Wyroku pièrwſzeńſtwa, czyli Klaſſyfikacyi tak ſię zacho-

wać należy, iżby Zaſtępcy do Prawa, i Rządcy Dóbr cały Wyrok pierwſzeńſtwa, czyli Klaſſyfikacya oddana była, à zaś każdemu Wierzycielowi tylko Extrakt Klaſſyfikacyi, ile ſię taż pretenſyi iego tyczy, z tym dołożeniem wydany bydź ma, ażeby każdy Wierzyciel w całey Klaſſyfikacyi u Rządcy Maiątku, lub u Zaſtępcy do prawa przeyrzał ſię, oraz iż na prożbę Wierzyciela wypis nawet całey Klaſſyfikacyi wydanym mu będzie.

§. 121.

W Klaſſyfikacyi Sędzia Każdemu Wierzycielowi klaſſę podług prawa iemu służącego wyznaczy, a według wyraźnego, lub zamilczanego zezwolenia Zaſtępcy do prawa, co do Klaſſy którego Wierzyciela poſtąpić obowiązany nie ieſt. Nakoniec i to także w Klaſſyfikacyi wyrazić należy, iż Wierzyciele

w

w przeciągu wyznaczonego czasu nie-zgłaszaiący się wyłączonemi są.

§. 122.

Przed wszystkiemi Wierzycielami położeni bydź maią: *a*) Którzy rzecz ruchomą albo nieruchomą w czasie otworzonego Zbiegu Wierzycielów ieszcze w naturze między maiątkiem Dłużnika, czyli w Massie znalezioną Prawem własności odzyskuią; *b*) ci, którzy w otworzonym Konkursie na samą Massę co wydali, lub na iey użytek pracowali, iako to Zastępca Massy, i Rządca Maiątku, *c*) należytość celna za towary ieszcze się znayduiące, ile ta należytość z towarów nadgrodzoną bydź może. *d*) Podatki Monarchiczne za trzy tylko ostatnie lata rachować się maiące.

§. 123.

Jeżeliby w Massie góry, czyli kopalnie kruszcowe, Stępy albo kuźnie kruszcowe, Zbroiownie, Ludwisarnie,

Kuźnie żelazne, albo tym podobne znaydowały się, tedy co do tych tylko samych (nie zaś co do innych Dóbr do Massy należących) przed Wierzycielami, w paragrafie następuiącym 124. wzmiankowanemi ninieyśi, y tym, który tu następuie porządkiem Wierzyciele, w Klassyfikacyi położeni bydź powinni. a.) Fiskus Monarchiczny, albo owi gruntowi Właściciele, którzy dziesięcin Kruszcowych, Rat z kopalni dziedzicznych, albo Opłaty trzymiesięczney odbierania wyraźne Prawo maią, à to co do tych dochodów, któreby od wydobytych iuż Kruszców dla nich należały, lub co do Dziesięcin Kruszcowych tymże Właścicielom należących, i przez zadłużonego od dobytych Kruszców dla tychże Właścicielów w gotowych pieniądzach odebranych, iednak nie oddanych, daley co do opłaty Rat Kruszcowych dziedzicznych z prawa Wrem-

Wrembu, lub poſſeſſyi Kopalni kruſzcowych należących, nakoniec co do Kwartałowych opłat, które tylko za trzy Kwartały od dnia Zbiegu Wierzycielów otworzonego wſpak rachować ſię maią. *b)* Wyrobione, y gotowe rzeczy, co do użytku iuż zrobionego ale z maſſą zadłużonego zmieſzanego, niemniey *c)* Koſzta, i wydatki gotowych pieniędzy na dobywanie Kruſzców, i kopalni Kruſzcowych łożone, które w Ręku zadłużonego zoſtały, iako też inne wſzyſtkie naczynia powſzechne do kopania Kruſzców, i Materyały Kruſzcowe. *d)* Robotnicy przy górach, Stępach, Kuźniach, Warzalnicach, Ludwiſarniach, i innych Fabrykach Kruſzcowych ò zapłatę onym należacą, à to tylko za dwa Kwartały od zdanych oſtatnich, po otworzonym Konkurſie Rachunków fabrycznych górniczych, lub też gdzie takowe Rachunki czynić

ſię nie zwykły, od Roku iednego przed podnieſionym Konkurſem wſpak rachować ſię maiącą. *e)* Kaſſa Bractwa górniczych, czyli Kruſzcowych Rękodzielników, co do pieniędzy, które dłużnik z zapłaty Robotników tychże iuż odtrącił, à te do skrzynki Bractwa nie włożył. *f)* Poſiadacze dziedziczni podkopów dziewiątey części lub innego prawa, i podatku z tychże podkopów onym służącego. *g)* Ci, którzy z ſtudzien, dołów, wodnych zcieków, lub z innych należytości przy Kopalniach górniczych zwykłych, żądania części iakowey Prawo maią, iednak za dwa tylko Kwartały od oſtatnich przed otworzonym Konkurſem Rachunków fabrycznych górniczych wſpak rachuiące. Nakoniec *h)* Ci, którzy prawo maią żądania części Czynszów od kuźni, Ludwisarni, i Warzalnic należących, ale to za ieden tylko Rok od oſtatnich

Ra-

Rachunków górniczych Konkurs poprzedzaiących wspak rachuiąc.

§. 124.

W pierwszey Klassie mieszczeni będą ci, którym się ninieyszą ustawą szczególne Prawo udziela, iako to: *a*) Wydatki potrzebne na pogrzeb zadłużonego. *b*) Pieniądze Woyskowe Regimentu iakiego, tudzież inne Monarchiczne, które zadłużony w moc służby swoiey do siebie wziął, i które się więcey nie znayduią. *c*) Domownicy za wyżywienie, lub za pieniężne Zasługi, albo za oboie razem Panu służący, chociażby ci zadłużonego Dziećmi byli, albo w czasie otworzonego Konkursu ze służby iuż wystąpili, co do zapłaty za lat trzy od początku Konkursu wspak rachować się maiącey, i onym winney. *d*) Lekarze, Cèrulicy, i Aptèkarze za to wszystko, co się im za staranie około zdrowia dłużnika podięte, i za lekarstwa temuż

dawane, od Roku należy. *e*) Kominiarze za zapłatę roczną od dnia podniesionego Konkursu wspak rachować się maiącą. *f*) Pretensye gruntowych Właścicielów, które prawa Własności przeciwko Posiadaczom gruntów pochodzą, za trzy ostatnie Lata rachować sie maiące, ale te tylko, które z gruntu wypłacone bydź mogą. *g*) Podobnym sposobem z tegoż samego zrzódła wynikłe Pretensye Posiadaczów Gruntów przeciwko Właścicielom tychże.

§. 125.

Wierzyciele do pierwszey Klassy naznaczeni, wyłączywszy te pretensye tylko, które Właścicielom gruntów należą, z Dóbr tych, które wyraźnym zabezpieczeniem hypoteką są obciążone, zapłaceni bydź nie mogą, ale pierwey ci Wierzyciele uspokoieni bydź powinni, którzy na tychże Dobrach zabezpieczenie, hypotekę swoich pretensyi maią, á gdy-

gdyby maſſa zadłużonego do zupełnego ich zaſpokoienia nie wyſtarczała, na ten czas maſſa między tychże według proporcyi Summ i pretenſyi onychże podzielona bydź ma.

§. 126.

W drugiéy Klaſsie mieszczeni maią bydź ci, którym na cały Maiątek zadłużonego, albo na Część tegoż Maiątku podług prawa bezpieczeńſtwo (hypoteka) służy, iednak co do tych tylko Dóbr, na których prawo bezpieczeńſtwa maią, zważaiąc na czas, w którym też prawo bezpieczeńſtwa otrzymali; à ieżeliby Dobra zapiſem bezpieczeńſtwa obciążone do zupełnego uſpokoienia Wierzycielów nie wyſtarczały, na ten czas tychże podług natury ich praw w iedney którey z naſtępuiących Klaſsie umieścić należy.

§. 127.

Prowizye od Kapitałów hypoteką zabezpieczonych tak pod czas Konkurſu

bieżące, i przybywaiące, iako też przy otworzeniu Konkurſu zaległe podobneż Prawo Pièrwſzeńſtwa maią, iakie ma ſam Kapitał za lat trzy od dnia otworzonego Konkurſu wſpak rachować ſię maiące; ieżeli zaś ò te Prowizye dawniey iuż bez przerwy ſądownie czyniono było, na ten czas tak owe za lat trzy od dnia podaney ò należące Prowizye Żałoby wſpak rachować ſię maiące, iako i po żałobie podaney aż do wypadłego Konkurſu należące, tymże ſamym Prawem pièrwſzeńſtwa zaſzczycać ſię powinny; Co ſię zaś tu wzgledem Prowizyi przepiſuie, toż ſamo, co do wſzelkich Opłat rocznych, które na nieruchomym maiątku ſpoſobem Hypoteki ſą zabeſpieczone, zachowane będzie.

§. 128.

Jak przepiſano ieſt w przypadkach w §. 123. przywiedzionych, tak tym ſpoſobem przed Wierzycielami w naſtepuiącym

cym §. 129. wyrażonemi położeni bydź maią ci, którzy na koſztą do wydobywania Kruſzców na utrzymanie Robotników pieniądze, naczynia górnicze i żywność naprzód wydali, ieżeli iednak oni względem tych wydatków naprzód uczynić ſię maiących, w Kſięgach Sądowych Urzędu Górniczego zapiſać ſtarali ſię, i w iſtocie zapiſani byliby, à to za dwa Kwartały od oſtatnych Górniczych rachunków wſpak rachuiąc.

§. 129.

Do trzeciey Klaſſy należèć będą ci, którym przed Wierzycielami proſtemi żadnym zapiſem bezpieczeńſtwa nie opatrzonemi Prawo Pièrwſzeńſtwa niniey ſzą Uſtawą nadaie ſię, iako to: *a.)* Małoletnie Sieroty, i ci, którzy podług Prawa z Sièrotami porównani ſą, ieżeliby żadną hypoteką zabeſpieczeni nie byli, i ieżeli zadłużony był onych Opiekunem, Zaſtępcą, lub Dóbr Rządcą,

cą, lub ieżeli iako zwierzchność wyżſzym był opiekunen, *b.)* Fiskus, ieżeliby do oſòb Urzędy publiczne ſprawuiących pretenſye iakie z przyczyny tychże Urzędów miał. *c.*) Fabryki w Kraiach Dziedzicznych uſtanowione, albo Rzemieślnicy, czyli Fabrykanci w tychże dziedzicznych Pańſtwach zamieſzkalni, Towary lniane, wełniane, iedwabne, skórzanne, ſzklanne, złote, albo z innego Metallu ciągnione, robiący, ieżeli taż Fabryka, albo Rzemieślnik towary przez ſiębie wyrobione, rokiem tylko przed podnieſionym Konkurſem, dłużnikowi powierzył. *d.*) Każdy Wierzyciel, który wzwyż wſpomnionym Fabrykom, albo Rzemieślnikom Pańſtw Dziedzicznych na utrzymanie ich Rzemiesła w oſtatnim Roku przed Konkurſem pieniędzy pożyczał, albo materyały doſtarczał, *e.*) Żona zadłużonego ò poſag wypłacony, à nie powròcony, tudzież

ò

ò zapis, czyli oprawę zapiſaną, ile takie Summy poſażney nie przewyżſzaią, i ieżeli te pretenſye żonine Hypoteką zabespieczone nie były. Wſzyſcy zaś Wierzyciele do tey przyłączeni Klaſſy, ieżeliby Maſſa na zupełne wſzyſtkich zaſpokoienie nie wyſtarczała, zapłatę tylko podług proporcyi pretenſyi ſwoich, nie zaſzczycaiąc ſię żadnym Prawem między ſobą pièrwſzeńſtwa, odbiorą.

§. 130.

Z Prowizyami od Summ Kapitalnych do Klaſſy trzeciey należących, tak podczas Konkurſu bieżącemi, iako też przy podnieſieniu Konkurſu zaległemi, ma bydź to zachowano, co wyżey w §. 123. względem Prowizyi od Kapitałów zapiſem Hypoteki zabeſpieczonych poſtanowiono ieſt.

§. 131.

Do czwartey Klaſſy położeni będą Fiskus, co do pretenſyi z Kontraktu po-

cho-

chodzących, iako i wſzyſcy inni proſci Wierzyciele. Tey zaś Klaſſy Wierzyciele z reſzty Dóbr pozoſtałych podług proporcyi pretenſyi ſwoich bez różnicy wypłaceni zoſtaną, à co do Prowizyi to, (co §. 123. ò Prowizyach od Summ bezpieczeńſtwo, czyli hypotekę maiących przepiſano ieſt) zachowano będzie.

§. 132.

Do piątey Klaſſy przyidą prowizye, którym ninieyſzą Uſtawą równe Prawo z ich Kapitałami nadane nie ieſt; iako też Zapłaty roczne nad Lat trzy zaległe, à to bez różnicy, tylko w proporcyi należytości onychże.

§. 133.

Do ſzóſtey nareſzcie Klaſſy należą: *a.*) Żona zadłużonego, co do darowizny Małżeńskiey, i co do wyżywienia iey, które teyże od dnia podnieſionego Konkurſu w takiey kwocie należy, iako ſobie w Kontrakcie ślubnym na przypadek

owdo-

owdowienia ostrzegła. Potym *b.*) Wierzyciele tylko tytułem zyskuiącym przychodzący, to iest: których Pretensya z szczególney Dłużnika hoyności pochodzi, naprzykład: darem otrzymuiący *(donatarii)* à ci podobnież bez różnicy w proporcyi pretensyi swoich, po których *c.*) następuie Fiskus za pieniężne kary sobie przysądzone, iednakże wspomnionych pretensyi rodzaie w ten czas tylko w tey Klassie mieszczonemi będą, ieżeliby one prawnie zabespieczonemi na maiątku Dłużnika nie były.

§. 134.

Przytym ma bydź w Klassyfikacyi dodano: iż bez wyięcia wszyscy nie zgłaszaiący się, od Massy Konkursowéy wyłączonemi są.

§. 135.

Po wydaniu Klassyfikacyi żadne do piérwszego Stanu powrócenie mieysca mieć nie będzie, a co więcey powrócenie

nie do pierwszego Stanu przeciwko upłynionemu czasowi, do zgłoszenia imion naznaczonemu, w czasie dni czternastu przepisanym, proszone bydź powinno. A gdyby powrócenia do pierwszego Stanu przed wydaniem Klassyfikacyi żądano, Klassyfikacya dla tego nie ma bydź wstrzymana, lecz nowo zaszłe pretensye dodać do Klassyfikacyi należy.

§. 136.

Przeciw Klassyfikacyi nie iest wolno apelować, tylko każdemu klassyfikowanemu Wierzycielowi mniemaiącemu, iżby on przed wszystkiemi Wierzycielami położony, albo w lepszey Klassie umieszczony bydź był powinien; chociaż lepszey tey Klassy przy zgłoszeniu się nie żądał, wolno iest w przeciągu trzydziestu dni załobę swą podać, i w tym terminie mogą także owi klassyfikowani Wierzyciele Załobę swą wprowadzić, którzy przeciwko innemu Wierzycielowi ò prawo

wo pièrſzeńſtwa, albo ò wyznaczoną mu klaſſę, czynićby chcieli.

§. 137.

Kto względem pièwſzeńſtwa Żałobę wnoſić chce dla dowodzenia, iż mu lepſze, niż te, które w Klaſsyfikacyi wyznaczone miał, mieysce należy, powinien w przeciągu trzydzieſtu dni (rachuiąc od dnia odebraney Klaſsyfikacyi) przeciwko tym wſzyſtkim, których w tey okoliczności pozywać myśli, żałobę wyraźnie względem pomienionego Pièrwſzeńſtwa podać; inaczey Prawo ſwe przeciwko tym, których nie pozywał, utraci. W tymże ſamym czaſie, oſobliwą iednak prożbą dopraſzać ſię ma, aby Sędzia dla poſtanowienia wſpólnego Patrona, przeciwko któremu dalſzy proceſs popieranym bydźby mógł, dzień wyznaczył.

§. 138.

Ieżeli Skarga ò pièrwszeństwo podaie się dla zaprzeczenia i naganienia prawa Wierzycielowi przez klassyfikacyą nadanego, na ów czas przeciwko każdemu rozdzielnie Wierzycielowi, któregoby kto w tey okoliczności pozywać chciał, w przeciągu podobnegoż czasu osobną żałobę podać należy.

§. 139.

Skargi ò pièrwszeństwo, do których także Fiskus wpływa; w tymże samym czasie, i do tegoż Sądu, któremu Fiskus podlega, podane bydź maią; iest zaś wolno innym Wierzycielom, iako sporu uczestnikom, albo sprawę całą obronie Fiskusa poruczyć, albo też Patrona, któryby wspólną z Fiskusem radą procefs popierał, ustanowić.

§. 140.

Ieżeli prawo pièrwszeństwa od Wierzyciela takiego proszone, lub prze-

ciwko Wiarzycielowi takiemu ò prawo pièrwſzeńſtwa czyniono będzie, który do Klaſsyfikacyi przez dodatek wſzedł; czas do podania Żałoby rachowany będzie od tego dnia, którego poźnieyſza dodatkowa Klaſsyfikacya Wierzycielom obwieſzczona była.

§. 141.

Ieżeliby Wierzyciel skargę ſwoią względem Prawa pièrwſzeńſtwa w oznaczonym czaſie podać nie mógł, powinien przed wyiściem tegoż ò przedłużenie czaſu proſić przeciwko tym, przeciwko którym skargę ſwą względem Prawa pièrwſzeńſtwa podać chce, i w tym przypadku podług Prawideł w 37. Rozdz. przepiſanych poſtąpiono bydź ma.

§. 142.

Powodowi w Żałobie ò Pièrwſzeńſtwo nietylko to, co w Żałobie zgłoſzenia ſię, czyli likwidacyi względem

Prawa pièrwſzenſtwa przywiódł, ale-też nowe także dowody przywieść wolno będzie. Ta zaś Żałoba ò pièrwſzeńſtwo Patronowi wſpólnemu przesłaną, i oddaną bydź ma, i względem tey, iak względem każdey inney Żobyał, poſtąpiono bydź ma z tą różnicą, iż termin pièrwſzy do podania odwodu, i innych piſm tylko do 14. dni wyznaczony bydź powinien.

§. 143.

Takowa Żałoba ieżeli za ważną y gruntowną uznana będzie, wſzyſtkim innym służy, przed któremi Obżałowany w Klaſsyfikacyi albo pièrwey, albo równie umieſzczony zoſtał, chociażby takowi do podaney tey Żałoby nie należeli. Ci iednak, którzy ò Pièrwſzeńſtwo czynili, i wygrali, mogą proporcyonalnego przyłozenia ſię do koſztów prawnych upomnieć ſię u tych, którzy przez to zyskuią.

§. 144.

§. 144.

Wczaſie oznaczonym powinni zapozwani Wierzyciele wſpólnego Patrona obrać; à gdyby ſię na takiego zgodzić nie mogli, ten, którenby głoſów przytomnych Wierzycielów (nie zważaiąc na ſummę ich pretenſyi) miał więcey, uſtanowionym *bydź powinien*, à gdyby Wierzyciele na wſpólnego Patrona żadnego nie podali, w takim razie ſam Sędzia na ich niebeſpieczeńſtwo przez Rezolucyą, w którey dokładnie ma bydź wyrażono, dla których Wierzycielów, i przeciw komu obrona czynioną bydź ma, wſpólnego Patrona poſtanowi; poſtanowionego zaś ubiegaiącemu ſię ò prawo pierwſzeńſtwa wymieni. Nareſzcie wydatki (ieżeli wyraźnie inaczéy przez Wierzycielów zezwolono nie było) podług proporcyi Summ ſwoich ci Wierzyciele, którzy przez wſpólnego Obrońcę bronieni byli, zaſtąpić powinni.

§. 145.

Maiątek zadłużonego, któryby podczas trwaiącego Zbiegu Wierzycielów odkrytym był, lub poźniey dłużnikowi przybył, podobnymże ſpoſobem pod prawo nadgłoſzonych, i klaſsyfikowanych Wierzycielów, aż do ich zaſpokoienią podpadać będzie, y tylko z tego, co ſobie Zadłużony właſną ſtarannością przyſpoſobił, proporcyonalny użytek dozwolonym mu bydź ma tak, iżby z Maiątku do Zbiegu Wierzycielów należącego, bez wyraźnego zezwolenia Wierzycielów na wyżywienie ſwe ò więcey prawnie upomnić ſię nie mógł nad to, co w Rozdziale ò odſtąpieniu Dóbr przepiſano ieſt.

§. 146.

Wierzycielóm, po otwartym Zbiegu Wierzycielów Prowizye należèć będą, i takowe Prowizye tym, których Kapitały zabeſpieczone były, iako też i zą-

zapłaty roczne z Intrat tych Dóbr, na których beſpieczeńſtwo zapiſane było ieżeli iednak te Intraty wyſtarczać będą) podług pièrwſzeńſtwa z Tabuli kraiowéy, lub zkąd inąd okazuiącego ſię, nawet podczas Konkurſu wypłacane bydź powinny. Owe zaś wydatki, które Wierzyciele *na likwidacye* ſwych pretenſyi wyłożyli, przyſądzone im nie będą.

§. 147.

Potwierdzony, czyli nowo obrany Rządca Dóbr bez zwłoki powinien ò Sądowne ſprzedanie niezpieniężonego ieſzcze Maiątku ſtarać ſię. W tey okoliczności zaś podług przepiſu Rozdziału ò Exekucyi poſtąpiono będzie, Lecz gdy do Licytacyi nieruchomego Dobra przyſtąpiono będzie, naow czas tak ci, których beſpieczeńſtwo (*hypoteka*) na owym Dobru rozciąga ſię, iako też inni wſzyſcy Wierzyciele, albo kiedy ſię ci i owi na mieyſcu Sądu nie znayduią,

tedy ich Pełnomocnicy ò dniu, godzinie i mieyſcu na Licytacyą wyznaczonym, na ten koniec uwiadomieni bydź maią, ażeby ſię na téy Licytacyi znaydować, i przez wſpół licytowanie ſzkody ſwey uniknąć mogli. Obwieſzczenie zaś ò przedaży Dóbr Publicznych, oprócz zwyczaynego ſpoſobu, nad to ieſzcze przez Urzędy Cyrkularne ogłoſzone bydź powinno.

§. 148.

Ieżeli podczas piérwſzych dwóch Licytacyi Dobra nieruchome podług ich ſzacunku ſprzedane bydźby nie mogły, na ten czas przed ogłoſzeniem ò trzeciey Licytacyi obwieſzczenia, wſzyſcy na tychże Dobrach zabeſpieczeni Wierzyciele od Sądu na dzień pewny (z tym dołożeniem, iż nieprzytomnych zdania do większości zdań ſtawaiących policzonemi zoſtaną) zwołani bydź, a to na ten koniec powinni, iżby nayprzód słuchani

ni byli; którzy z nich Kapitały ſwe, i na iak długi czas przy tychże na przedaż oznaczonych dobrach tym czaſem na prowizyi zoſtawić, iakie termina do wypłacenia ſzacunku za dobra kupuiącemu większością zdań dozwolić, lub iakie inne dla niego Dobrodzieyſtwa obmyślèć chcą? ażeby w Obwieſzczeniu trzeciey Licytacyi równie te ułożenie, i wolą Wierzycielów umieścić, iako też i przedaż dóbr na części, ieżeliby potrzeba tak wyciągała, ogłoſić można było, Powtóre: iżby Wierzyciele, którzy w czaſie ſzacowania zgłoſili ſię, słuchanemi byli, ieżeli ich iednoſtayne głoſy na to nie zezwalaią, ażeby Dobra te, gdyby na trzecim nawet Licytacyi Terminie podług ſzacunku ſprzedane nie były, ſami w tymże ſzacunku na uſpokoienie ſwoich pretenſyi przyieli.

§. 149.

Rzeczy, które ani na piérwszey, ani na drugiey licytacyi przynaymniey podług taxy sprzedane nie były, aż do ułozenia klassyfikacyi, i ukończenia Sporów ò piérwszeństwo, zachowane bydź maią, potym zaś rzeczy wszystkie ruchome, któreby ieszcze z Maiątku Dłużnika pozostały, a nawet i wszelkie do Maiątku Dłużnika należące, do tego czasu niezapłacone karty, (*Chirographa*) tudzież inne stan Massy zbiegowéy składaiące należytości, gdyby Wierzyciele, którzy ò to piérwey zapytani bydź powinni? takich na zapłacenie swoich pretensyi przyiąć dobrowolnie nie chcieli, nie uważaiąc na szacunek, naywięcey daiącemu sprzedane bydź powinny.

§. 150.

Gdy nieruchome Dobra Massy Zbiegowey w czasie trzeciey Licytacyi podług

dług szacunku całkiem sprzedane nie będą, do sprzedania zaś takowych Dóbr częściami żadna przeszkoda ze strony politycznych uwag nie zaydzie, tedy podczas téy trzeciéy Licytacyi części poiedyńcze Dóbr na przedaż wystawione bydź maią, a iak tylko za te części szacunek taki, któryby z wartością całych Dóbr zrównywał się, zebrany bydź może, natychmiast bez zwłoki rzecz z kupuiącym ukończona bydź powinna.

§. 151.

Ieżeli na trzeciéy Licytacyi Dobra nieruchome ani całkiem, ani też częściami podług oszacowania przedane nie będą, Wierzyciele zaś, którzy w czasie zgłosili się na dniu w §. 147. wyznaczonym, iednostaynie oświadczyliby się, przyiąć Dobra podług oszacowania, na ów czas też Dobra Wierzycielom na uspokoienie ich pretensyi,

po-

podług oſzacowaney wartości oddane bydź powinny, a nakoniec bez dalſzego Sądowego wpływu, ſami Wierzyciele względem zarządzenia, i użycia tych Dóbr, tudzież z nich ſwéy należytości odbierania podług ſwéy woli między ſobą ułożyć ſię, i to, coby im w tey mierze zdawało ſię, uſtanowić maią.

§. 152.

Gdyby zaś Wierzyciele, których prenotowane pretenſye Szacunkowi Dóbr wyrównywaią, na przyięcie Dóbr podług ſzacunku iednoſtanie nie zgodzili ſię, a na trzeciéy Licytacyi kupcy, którzyby Dobra te niżey ſzacunku zapłacić chcieli, znaydowali ſię, na ten czas nie uważaiąc na taxę, naywięcey daiącemu, chociażby tylko ſam ieden kupić te Dobra oświadczył ſię, i ſzacunek podał, Dobro ſprzedane bydź ma.

§. 153.

Przeciwnie, gdyby na trzeciey Licytacyi nikt niżey ſzacunku nawet kupić Dóbr niechciał, Licytacya tak długo, aż póki kupiecby ſię nie trafił, co trzy mieſiące powtarzaną, i w takowym czaſie przedſięwziętą bydź powinna, w którym do ſprzedania Dóbr nieruchomych żadney oſobliwſzey przeſzkody nie maſz; przy tych Licytacyach zaś to, co ò trzeciey Licytacyi przepiſano ieſt, zachowano bydź ma.

§. 154.

Ktoby iakimkolwiek ſpoſobem prawnym z Maſsy Zbiegowéy nieruchome Dobra nabył, temu na to Sędzia wyda na piſmie zapewnienie takie, iakie do nabycia prawa własności potrzebne ieſt.

§. 155.

Nim do podziału Maiątku Zbiegowego przyſtąpiono będzie, tak Rządca Maiątku (ieżeliby iuż przy obraniu tegoż

goż ilość przyſzłey nadgrody dla niego wymierzona nie była) iako też Zaſtępca do Prawa czynności ſwe, usługi i prace, tudzież ilość żądaney nadgrody rzetelnie ſpiſać, i Sędziemu podać ma, każdą zaś w tym opiſie wyrażoną ſwą robotę, i czynność przez przyłączone czynów ſwych tyczące ſię Akta dowieść powinien, Sędzia nakoniec Deputatów Wierzycielskich, co do tey okoliczności wprzód wysłuchawſzy, ilość nadgrody, ieżeliby ta zbytecznie żądaną była, z Urzędu ſwego podług ſprawiedliwości wymierzy.

§. 156.

Ci iednek Wierzyciele, którym bez żadney ſprzeczki prawo Piérwſzeńſtwa należy ſię, nie czekaiąc nawet wſpomnionego Maſsy Zbiegowey podziału, tak prędko, iak tylko można, uſpokoieni bydź maią; i takowe uſpokoienie w podział Maſsy (*in Repartitionem*)

wpi-

wpiſane i dowiedzione bydź powinno, przytym oſtateczny Maſsy Zbiegowéy podział, dla iakowey na rzecz Maſsy od kogo winney należytości, (*Activum Maſſæ*) Któraby w czaſie Zbiegu Wierzycielów ani odebraną narzecz Maſsy, ani przedaną bydź nie mogła, zwlekany bydź nie powinien, ale dalſze dochodzenie tèy należytości ſamym Wierzycielom zoſtawione bydź ma.

§. 157.

Iak prędko tym ſpoſobem Maiątek Dłużnika rozporządzony zoſtanie, iżby z niego albo całkiem, albo poczęści Wierzycielów zaſpokoić można było, tedy w piérwſzym przypadku nieodwłocznie, w drugim zaś na żądanie więcey wierzycielów tey przynaymniey Klaſsy, która ſię podzielenia Maſsy domaga, powinien Dóbr Rządca podział Maſsy Zbiegowéy, ſtoſownie do piérwſzeńſtwa, iakie któremu Wierzycielowi lub podług klas-

klaſsyfikacyi, lub podług poźnieyſzych zapadłych Wyroków oznaczone było, ułożyć, i ten podział ze wſzyſtkiemi do niego należącemi Dokumentami Deputacyi Wierzycielskiey za Rewerſem oddać, iako też ò oddaniu podziału, grzyłączaiąc Deputacyi Rewers, i oznaymuiąc mieyſce i czas: gdzieby, i kiedy Wierzyciele w tymże Podziele przeyrzeć ſię mogli, Sędziemu donieść powinien, ò czym Wierzyciel każdy w mieyſcu Sądowym przytomny, lub iego Zaſtępca, czyli mu z tego podziału co na iego należytość przyidzie, lub nie, uwiadomionym bydź ma.

§. 158.

Każdemu Wierzycielowi wolno ieſt: podział u Deputacyi Wierzycielskiéy bedacy przeyrzeć, roztrząſnać, i przeciw temu ſwoie, gdyby iakowe miał zarzuty, u Sądu przełożyć; co iednak w przeciągu 14. dni po Sądowym, ò tym-

tymże podziale oznaymieniu uczynić powinien, inaczey w téy mierze słuchanym nie będzie. Skargi zaś naprzeciw podziałowi zanieſione nie inaczey iak tylko za wysłuchaniem piérwéy tych Wierzycielów, których ſię rzecz tyczy, rozſądzone bydź maią.

§. 159.

Gdyby zaś w przeciągu 14. dni przeciw owemu podziałowi żadnych skarg nie podano, albo podane iuż rozſądzonemi zoſtały; Deputacya Wierzycielska układ podziału z ſwoim podpiſem w Sądzie złoży, gdzie ſię też zoſtać ma; Rządcy zaś Dóbr wypis pomienionego podziału z tym rozkazem przesłany będzie, ażeby podług niego bez zwłoki zgłaſzaiącym ſię Wierzycielom wypłatę, i zaſpokoienie uczynił.

§. 160.

Rządca Maſſy powinien każdemu Wierzycielowi część iemu wyznaczoną

kwitem oddać, i od tych Wierzycielów, którzy swoią należytość w całości odbieraią, ò oddanie skryptu, i ò wrócenie wszelkich likwidacyinych dokumentow pierwey ma dopomnieć się; co do tych zaś Wierzycielów, którym ich pretensye w części tylko, nie zupełnie zaspokaiaią się, na oryginalney karcie (*Chyrographo*) dokładnie ma zapisać ilość Wierzycielowi zapłaconą, kwit zaś na wypłaconą ilość do Akt złożywszy, też wypłaconą ilość od należącey temuż Wierzycielowi Summy odtrąci, nakoniec dla tych Wierzycielów, którzyby w przeciągu trzech Miesięcy ò swoią zapłatę nie nadgłaszali się, wydzieloną im część, dla każdego iednak zosobna, do sądowego składu oddać ma.

§. 161.

Kiedy Zbieg Wierzycielów w wielu Prowincyach podniesiony będzie, potrzeba, ażeby na ów czas ustawiczne

po-

porozumienie ſię tak między Sędziami Zbiegowemi, iako też między Rządcami Dóbr, i Zaſtępcami do Prawa utrzymywane było, à to na ten koniec: ażeby który z Wierzycielów, maiąc naznaczoną w wielu Prowincyach zapłatę, więcey nie odebrał nad to, co mu z Maſſy do zapłacenia należy.

§. 162.

W trzech Mieſiącach po odebraney podług §. 168. Kopii podziału, Rządca Maſſy ſpòlnie z Deputacyą Wierzycielską ò uczynionym zaſpokoieniu Wierzycielów przed Sądem na piſmie doſtatecznie wywieść ſię, i przytym ſwym wywodzie wſzyſtkie od każdego Wierzyciela dane kwity, powrócone karty, iako też Akta i piſma ſobie oddane, niemnièy Kwity Sądowe na złożone przez ſiebie w Składzie Sądowym pieniężne części przyłączyć powinien, Sędzia zaś takowy wywód ſciśle roz-

trząśnie, i gdy zaspokoienie Wierzycielów z oryginalnym przy Sądzie zostawionym podziału układem zupełnie zgodne, i wszystko według słuszności uczynione znaydzie, natychmiast zbieg Wierzycielów za ukończony ogłosi.

§. 163.

Przy Konkursach, które przed Sąd Kupiecki Boceński do rozprawy przychodzą, należy się podług Ustaw Sądowych Boceńskich zachować.

§. 164.

Poddanym Państw zagranicznych, co do ich pretensyi równe prawo służyć ma, iak dla tuteyszych Kraiowych Poddanych przepisane iest, chyba ieżeliby może pretensya od Poddanego takowego Państwa, w którym równe Prawo dla Poddanych Monarchii Austryackiey, iak i dla tamecznych Poddanych wymierzane nie iest, wprowadzoną była; w takich przypadkach Prawa

wza-

wzaiemności ściśle zachowane bydź maią: à ieżeli w tey mierze wątpliwość zachodzi, na ów czas poddany Zagraniczny przez wiary godne od swoiey Zwièrzchności zaswiadczenia dowieść powinien: iż w Państwie, do którego on należy, dla Poddanych, i Obywatelów Monarchii Austryackiey równe prawo, iak i dla tamecznych kraiowych Poddanych zachowane bywa. Co do Poddanych Porty Ottomańskiey, tudzież owych Zagraniczych Państw, których wzaiemność wiadoma iuż, i znana iest, dosyć iest, kiedy Poddany Cudzoziemiec dowiedzie, iż on do takowego Kraiu należy, względem zaś dowodzenia Praw wzaiemności nic więcey czynić nie ma.

ROZDZIAŁ X.

O Sporze zdania Rachunków.

§. 165.

Jeżeli kto Rachunki zdał, temu wolno u Sądu żądać, ażeby owemu, na rzecz którego Rachunki złożone zostały, rozkazano było, iżby wspomnione Rachunki albo za rzetelne uznał, lub też w nich błędy, y niedostatek okazał. Takowe swe żądanie składaiący Rachunki powszechnie do Sądu, któremu sam podlèga, y tylko natenczas, gdy Urzędnik z iakiego Państwa rachunki składałby, do tego Sędziego, którego Zwièrzchności Pan iego podlèga, podać powinien. Na ten koniec Sędzia, czas okolicznościom stosowny dla potwier-

dzenia

dzenia tychże Rachunków, albo też do zaskarzenia onychże naznaczy.

§. 166.

Ieżeli niedoſtateczność Rachunków aż do upłynienia wyznaczonego od Sądu terminu zaskarzoną nie zoſtanie, w takim razie składaiący Rachunki zebrania Pism w Rotuł dopraſzać ſię, à Sędzia Rachunki za potwierdzone uznać ma.

§. 167.

Każda Rachunchów niedoſtateczność pod oſobną porządkową liczbą okazana bydź ma; i zaraz przyczyny każdego rachunkowego błędu dokładnie, i w ſzczególności wyrażone bydź powinny.

§. 168.

Na Pismo błędy rachunkowe okazujące Pismo obiaśnienia tychże błędów, à zaś na też obiaśnienie Pismo dalſzych zarzutów, à nakoniec Pismo oſtatecznego obiaśnienia podawane bydź maią;

do obiaśnienia termin odwodu, na dalſze zarzuty termin Replice, na koniec do oſtatniego obiaśnienia termin Duplice zwyczayny oznaczony niech będzie.

§. 169.

Prywatnym Panom wolno wprawdzie ieſt, błędu w rachunkach od ſwych Urzędników złożonych zaſądownie zadać, i na należytość reſzty może od Urzędnika należącey Pismo ſwoie wydać; te iednak Pismo ważności prawney mieć póty nie będzie, póki składaiącemu Rachunki podług §. 71. powołanie naprzeciw uczynić pozwolono ieſt.

ROZDZIAŁ XI.

O Dowodach.

§. 170.

Jakikolwiek Uczynek, (*factum*) bądź to Powód, bądź Pozwany przytoczy, tego dowodzić powinien: inaczey przy osądzeniu, gdy przeciwnik go nie przyzna, za prawdę miany nie będzie.

§. 171.

Domyślania się (*Præsumtiones*) tylko takowe, które na szczególnym Prawie polegaią, od obowiązku dowodzenia wolnym czynić mogą.

§. 172.

Oprócz przypadków w tey Ustawie wyraźnie przepisanych nie ma bydź wolno Sędziemu: Stronom dowody iakiekolwiek, lub też gdy Strony prawa swoie okażą, dalsze ieszcze dowody nakazywać.

ROZ-

ROZDZIAŁ XII.

O Dowodach przez wyznanie.

§. 173.

Jeżli iedna Strona z prawuiących się okoliczność uczynkową od przeciwney Strony przywiedzioną za prawdziwą w Sądzie przyzna, taka w tey Rozprawie za zupełnie dowiedzioną miana niech będzie.

§. 174.

I to także, cokolwiek Obrońca czyli Adwokat od strony wybrany, lub urzędownie przydany Opiekun, albo Zastępca imieniem Strony, którą w Sądzie zastępuie, przyzna; podobnie w tym Procesie za prawdziwe miane zostanie.

§. 175.

Ieżeli z wielu Rozprawy ſpołeczników ieden w Sądzie coby przyznał, przyznanie to ſamemu przyznaiącemu, nie zaś innym ſzkodzić może.

§. 176.

Nikt nie ieſt obowiązanym wyznania względem ſwoich Praw, i obowiązków czynić; Ieżelibyzaś iednak kto zaſądownie co wyznał, takowe wyznanie od dowodu przeciwną Stronę nie uwalnia: chyba gdyby wyznanie przed tym uczynione było, ò którym wyznawaiący wiedział, iż onegoż zamiarem było, prawdy ſię dowiedzieć.

§. 177.

Sądowe, albo zaſądowe wyznanie na ten koniec uczynione, ażeby komu drugiemu za dowód posłużyło, czyni zupełny dowód przeciwko ſamemu zeznaiącemu.

§. 178.

Ieżeli kto dowód ſwóy na ſamym wyznaniu przeciwney Strony zaſadza, ten wyznanie to powinien zupełnie, to ieſt w tym związku mowy, i względem tey tylko rzeczy, czyli okoliczności iak naſtąpiło, za prawdziwe przyiąć. Nie wolno mu atoli okoliczności na ſtronę iego ſprzyiaiących za ważne przyimować, à zaś nie ſprzyiaiące ſobie wproſt odrzucać.

ROZDZIAŁ XIII.

O Dowodach przez piſane Dokumenta.

§. 179.

Publicznym Dokumentom, co do rzeczy, czyli uczynku, ò który zrobione były, zupełna Wiara dana będzie.

§. 180.

Za publiczne Dokumenta miane będą: *a*) owe Pisma, które od Tabularnych, Prowincyonalnych, ſądowych, y innych, na wydanie takowych Dokumentów ſzczególnym pozwoleniem obdarzonych oſób w rzeczach Urzędowych wydane ſą, *b*) które zwièrzchność, albo Oſoby od niey do ſprawowania Zwièrzchniczych czynności, i na wyda-

danie podobnych Dokumentów umocowane, w rzeczach Urzędowych wydaią, *c*) Dokumenta od Osób w Zagranicznych Państwach do publicznych Dokumentów z Urzędu wydawać się maiących szczególnym pozwoleniem obdarzonych wydane, i wiarą publiczną podług mieysca zwyczaiu wsparte. *d*) Protestacye naprzeciw kartom Wexlowym przez Pisarzów prawnie do tego umocowanych przyięte, i przez nich podług przepisów wydane Dokumenta, ieżeli tym przez prawa w tym, lub owym Kraiu ustanowione, moc dowodu publiczną wiarą nadana iest. *e*) Księgi Sensalów sposobem prawnym przyiętych. *f*) Książki czyli Protokoły Parochów, w które Imiona ochrzczonych, zaślubionych, i pogrzebionych zapisywać się zwykły, ieżli podług przepisanego sposobu zrobione są.

§. 181.

§. 181.

Dokumentom piſanym, które kto utworzył, naprzeciw Twórcy (*Auctorem*) wiara dana bydź ma.

§. 182.

Prywatnym tym Dokumentom, ieżeli podług Uroczyſtości prawami ſzczególnemi przepiſanych ſporządzone ſą, wiara naprzeciw Twórcy dana będzie, chociażby ie tylko ręką ſwoią własną podpiſał; Kartom iednak, czyli Skryptom na zaciągniony dług wydanym od czaſu uſtanowionego tego Prawa, albo też napotym wydać ſię maiącym w ten czas tylko wiara dana zoſtanie, ieżeli one Twórca właſną ręką ſwoią napiſał, i podpiſał, albo też ieżeli one oprócz podpiſu zaciągaiącego dług, ieszcze od dwóch zoſobna Swiadków, którzyby podług tey Praw Uſtawy godnemi wiary byli, podpiſami utwierdzone pokażą ſię.

§. 183.

§. 183.

Skrypt na zaciągniony dług z zachowaniem wyżſzych przepiſów wydany, zawſze przeciw ſwemu Twórcy dowód czyni; à przeto zarzut z powodu nie wyliczonych Pieniędzy uczyniony tego skutku mieć nie może, iżby Właściciel Skryptu do wprowadzenia ieſzcze innego dowodu obowiązanym był, lecz Twórca ſam okoliczność niewyliczonych Pieniędzy dowodzić powinien, ieżliby mniemał, iż z tey przyczyny treść Skryptu zaprzeczyć może.

§. 184.

Ieżeli dokumenta z kilku Arkuſzy składałyby ſię, te nicią, albo ſznureczkiem zſzyte, i obydwa końce onego lakiem (iakiego do pieczętowania używa ſię) z wyciśnieniem pieczęci wydaiącego zapieczętowane bydź powinny, inaczèy Arkuſzowi takiemu, któren za podſunięty rozumiećby można, wiara dana nie będzie.

 §. 185.

§. 185.

Ieżeliby Dokumentu prywatnego Twórca nie był zdolny do podpiſania onegoż, tedy Dokument przez dwóch ſwiadków (których ieden Imie y przezwisko Twórcy podpiſać powinien) podpiſany, i ten podpis od Twórcy przez dołożenie znaku ręką ſwoią zrobionego, utwierdzony bydź ma.

§. 186.

Nikt iako ſwiadek Dokumentu podpiſać pod winą i karą ważyć ſię nie będzie, póki mu pierwey wiadomo nie zoſtanie, iż ten Dokument z wolą daiącego zgadza ſię. Nie ieſt zaś potrzebą, aby Swiadkowie ò treści podpiſanego przez ſiebie Dokumentu wiedzieli.

§. 187.

Dokumentowi prywatnemu od iednego tylko zrobionemu na pożytek Twórcy wiara dana bydź nie może.

§. 188.

§. 188.

Księgi iednak Kupców do handlowania prawym pozwoleniem zaszczyconych, do których także Fabrykanci, i Aptèkarże łączonemi bydź maią, połowę dowodu czynią, ieżeli następuiącym sposobem sporządzone będą: *a*) Rachunki z Ksiąg Kontrolli, iako też z Dzienników do główney Książki od samego kupca własną ręką, albo przez iego nato przybranego wiary godnego Rachmistrza, i w czynieniu Rachunków wyćwiczonego, bez żadnych omyłek, albo poprawek wypisane bydź maią, ani różną ręką w iednymże czasie wpisywane bydź powinny; *b*) taż Książka główna wszystko to w sobie zapisane mieć powinna, cokolwiek przez Kupca wzięte, albo wydane było. *c*) Rok, dzień, i osoby, którym, i przez które co na kredyt dane było? iaśnie wypisane bydź maią. *d*) Rozdziały w księdze takowey

wypiſane do handlu i Rachunków tylko należèć maią tak, aby inne rzeczy do nich nie służące w te kſięgi mięſzane nie były. *e*) Kſięgi takowe w ięzyku Niemieckim, Włoskim, Francuzkim, albo też właściwym̃ kraiowym piſane bydź powinny. *f*) Kupiec nigdy nieskażoney sławy bydź ma, tak dalece: iż gdyby kiedy do Konkurſu przyiść miało, aby ò iego niewinności doſtatecznie wiadomo było.

§. 189.

Ten iednak Półdowód Kſięgom Kupieckim nadany nie dłużey iak tylko do Roku, i Sześciu mieſięcy ważyć ma, à zaś termin roczny od dnia pozoſtałego długu, à ſześć Mieſięcy od czaſu tego upłynionego Roku rachowane bydź maią. Z tey przyczyny po upłynieniu Roku Kupiec wypis ſwoiey pretenſyi niezaspokoioney wygotować, i do utwièrdzenia go podpiſem dłużnikowi

wi podać; opieraiącego się zaś dłużnika naydaley przed upłynieniem sześciu Miesięcy do Sądu zapozwać powinien: czego gdy zaniedba, Księgi takowe moc dowodów utracą. To iednak do własney woli Kupca zostawuie się, czyli on po upłynionym roku w przeciągu nie wyszłych ieszcze owych wyżey oznaczonych sześciu Miesięcach dłużnika swego zapozwać, czyli też podpisem tylko wyiętego z Ksiąg swych wypisu należytości swey, w którey ieszcze uspokoionym nie iest, kontentować się zechce.

§. 190.

Ieżeli zaś Księgi kupieckie zagranicznego Kupca, na mocy których tu kraiowego Kupca do Sądu zapozywa, podług przepisu Praw owego kraiu, do którego on należy, pisane są; na ów czas scisłe Prawo wzaiemności (*Jus reciprocum*) zachowane bydź powinno, i następnie Księgi zagranicznego kupca

moc Półdowodu przeciw tu kraiowemu kupcowi na ten czas maią, ieżeli kupiec zagraniczny dowiedzie, iż w tym Państwie, z którego on iest, księgom kupieckim tuteyszych kraiów moc dowodów nadana iest.

§. 191.

Podobnie Półdowodu czynią księgi Rzemieślników, ieżeli podług następuiących Przepisow zrobione są. *a*) Rzemieślnik dobrey, i nieskażoney Sławy bydź ma, tak dalece: iż gdyby kiedy na maiątku upadł, iego w tey mierze niewinność dowiedziona była, przytym *b*) ażeby dziennik (*librum diurnum*) porządnie zrobiony miał, *c*) w tym każda rzecz na dalszy wypłat iemu, y komu powierzona, dokładnie zapisana była, *d*) Dzień, Rok, i osoby, które iaką robotę zrobić rozkazały, tudzież którym, y przez kogo takowa robota była wydana, iasno opisane bydź maią; nakoniec

koniec. *e*) Rozdziały rachunkowe w Dzienniku zapiſane do tegoż ſzczególnie należèć, i od wygotowaney roboty pochodzić powinny. Względem zaś czaſu, w którym kſięgi Rzemieślników moc Półdowodu otrzymaią, to zachowano będzie, co w poprzedzaiącym Paragrafie ò Kſięgach kupieckich przepiſano ieſt.

§. 192.

Dokumenta nie w krótkim zebraniu, (*per extractum*) lecz całkowite komunikowane będą; z tey miary ieżliby z kſięgi (pod którym nazwizkiem taka, która więcey różnych czynow obowiązkowych, à z ſobą nie zupełnie złączonych zawièra, rozumiana bydź ma) ie wypiſać przychodziło, cały wypis, któren rzeczy ſprzèczce podległey dotyka, komunikowanym będzie.

§. 193.

Ktokolwiek Dokumenta wypiſane podał, Stronie przeciwncy dokładnego,

i pilnie roztrząſaiącego przeyrzenia oryginalnych kart dozwolić powinien, ieżeliby ta Strona w połowie czaſu dopodania ſwego Pisma oznaczonego pokazania ſobie Pism wspomnionych ſądownie, albo zaſądownie wyciągała. Po upłynieniu zaś połowy oznaczonego czaſu, żadny więcey zarzut (iż w Oryginale widoczna skaza zachodzi) mieyſca mieć nie będzie. Przy uſtney tylko Rozprawie przeyrzenia Oryginałów w dniu Sądowym do Odpowiedzi naznaczonym, domagać ſię można.

§. 194.

Kupcy, Fabrykanci, i Aptėkarze obowiązani nie ſą, ażeby Kſięgi ſwe Sądowi, który ſię na mieyſcu ich kupiectwa nie znayduie, i nie zoſtaie, do przeyrzenia pokładali.

§. 195.

Oryginały, którym skaza widoczna zarzuconą nie byłaby, w ręku poſiadaią-

daiącego zostawione bydź maią: inne zaś od oboiey Strony zapieczętowane zostaną, aby dla nastąpić maiącego Sądowego rozeznania w tym Stanie, w iakim w przeyrzeniu zasądowym znalezione były, bez żadney odmiany do Sądu podane zostały.

§. 196.

Tak w przypadku, gdy przez zasądowe przeyrzenie Oryginały znalezione, i zapieczętowane sprzèczce wątpliwości podlegałyby, iako i w przypadku, gdyby przeyrzenia zasądowego Strona nie dozwoliła, ten, naprzeciw komu pomienione takie Dokumenta przywiedzioneby były, ma Prawo przeyrzenia Sądowego (nie poźniey iednak, iak w trzech dniach po upłynioney połowie czasu do podania Pisma swego oznaczonego) dopomnieć się; inaczey Oryginały wzmiankowane, mimo dalsze sprzeczki, za rzetelne uznane będą.

§. 197.

I na ten koniec Sędzia dzień Sądowego ſtawienia ſię w krótkim czaſu wymierzeniu oznaczy, w którym ieżeli ten, który Oryginały ma okazać, oneby nie złożył, te ani do Inrotulacyi Aktów przyiętemi więcey nie będą, ani też przy oſądzeniu Sprawy, żadna uwaga onych miana zoſtanie: a kiedyby Strona przeciwna na dniu do ſtawienia ſię w tey mierze oznaczonym nie ſtawiła ſię, Oryginały za rzetelne uznane będą.

§. 198.

Po naſtąpionym przeyrzeniu Oryginałów, Sędzia w Rezolucyi ſwey na tę Prożbę, na którą dzień do złożenia Oryginałów wyznaczony był, dokładnie wyrazić ma: które Oryginały za niewątpliwe, a które iako podeyrzane doniesione były? Wszyſtkie zaś Oryginały w ręku podawaiącego zoſtawione będą; chybaby Strona przeciwna żądała, aż

do

do rozſądzenia główney Sprawy podeyrzanych Oryginałów w Sądzie złożenia.

§. 199.

W razie takowym Strony obydwie na zapytaniu: czyli Oryginał podeyrzany w Sądzie zachowanym bydź ma, lub nie? nie dotykaiąc Sprawy pryncypalney, rozprawić ſię maią; Sędzia zaś aż do rozſądzenia Sporu pomienionego Dokument przy ſobie zatrzyma, a potym, czyli daléy u Sądu zachowanym bydź ma? co Prawność nieſie, Rezolucyą ſwą wskaze.

§. 200.

Ieżeli ten, który przeyrzenia Oryginałow domagał ſię, skazy widoczney w nichby nie upatrzył, albo onych iako wątpliwych złożenia w Sądzie nie dopraſzał ſię, iako też gdyby okazuiący Oryginałne Dokumenta przeſtał na tym, iżby też Oryginalne Dokumenta aż do

osą-

osądzenia główney Sprawy w Sądzie zachowane były, na ów czas w tych trzech przypadkach na dniu (iako wyżéy oznaczonym) nic daléy przez Strony czyniono nie będzie, lecz uwagi, co do tego punktu, w Pismach Rozprawy wyrażone bydź maią, w każdym zaś przypadku ten, któren Dokument przyłączył, i którego Oryginał za niepewny doniesiony został, starać się ma, aby tenże Oryginał do Inrotulacyi Aktów przyłączonym był, inaczéy przy rozsądzeniu Sprawy zarzucona skaza za istotną miana będzie.

§. 201.

Ieżeli kto Dokument zgubi, ten ma Prawo opisanie dokładne zgubionego Dokumentu do Sądu podać, i prosić: ażeby takowy Dokument posiadaiącemu zalecono było, iżby ten Dokument do Sądu złożył tym bardziey, ile w prze-

ci-

ciwnym razie Dokument taki za nieważny ogłoſzony zoſtanie.

§. 202.

Na te wnieſienie Sędzia tego, który za obowiązki w tym Dokumencie zawieraiące ſię odpowiadać winien, przyzwie, i gdy przyzwany żadney gruntowney uwagi naprzeciw temu przywieść nie mógłby, Sędzia wſzyſtkim tym, w czyichby Ręku Dokument ten zoſtawać mógł, termin iednego Roku na ten koniec wyznaczy, ażeby wprzeciągu tegoż terminu Dokument ten oddali tym pewniéy, ile w przeciwnym razie Dokument ten za nieważny poczytany będzie, i ten, który Dokument ten wydał, nie będzie więcey obowiązany, za to im odpowiadać.

§. 203.

To zapozwanie iak każde inne zapozwanie publiczne, ogłoſzone bydź ma; iako też po upłynieniu nadaremnie Ter-

minu

minu Dokument ów za nieważny poczytany zostanie.

§. 204.

Gdyby kto Dokument bez żadney Strony przeciwney winy zatracił, w nim będącą istotę wyrazów przez iakowy inny prawy dowód okazać ma; gdyby zaś ta Dokumentu strata z winy Strony przeciwney trafiła się, i to, co w Dokumencie wyrażono było, przez żadną Stronę innym sposobem dowiedziono bydźby nie mogło, pokładaiącemu zaprzysiężenie treści straconego Dokumentu dopuszczone będzie.

§. 205.

Gdyby się trafiło, iżby Dokument nieczytelny był, posiadaiący prosić może, ażeby ten Sądownie odnowionym został, do czego iednak ci, przeciwko którym ten Dokument służy, pierwey przypozwanemi bydź maią.

§. 206.

§. 206.

I tak przypozwani, ieżeli nic przeciwko temuby nie mieli, Dokument takowy odnowiony niech będzie, a tak tym sposobem odnowiony moc, i ważność Oryginału otrzyma. Ieżeliby zaś od Strony przeciwney Spór iaki wniesionym był, ten wprzód roztrzygnionym ma zostać.

§. 207.

Ieżeliby kto na przywiedzionym Dokumencie podpisu Ręki swoiey nie uznawał, przeciwney Stronie należy, zapieraiącego przyłożeniem Dokumentu do drugiego wiadomego podpisu iego, albo innym iakim dowodem, lub gdyby tego potrzeba, zdaniem na zapieraiącego odprzysiężenia się przekonywać.

§. 208.

Gdyby wniesiono było: położony Dokument ręką tego, który iuż umarł, pisanym bydź, à ten podpis odpieranym

był-

byłby; należy dowodzącemu ſwoie wnieſienie porównaniem z innym piſmem ręką tego (potym zmarłego) piſanym, albo podług wynikaiących okoliczności zdaniem na zapieraiącego przyſięgi, lub innym iakim ſpoſobem gruntownie dowodzić.

§. 209.

Iaka zaś wiara porównanym piſmom dana bydź ma? z okoliczności wynikaiących ſądzono będzie.

ROZ-

ROZDZIAŁ XIV.

O porządnych dowodach przez Swiadków.

§. 210.

Nikt dowodów przez ſwiadków wprowadzić nie może, chyba komu to od Sędziego przez Wyrok przepowiedni (*Sententiam interlocutoriam*) nakazano było.

§. 211.

Do zupełności dowodów, gdyby te na ſamych tylko ſwiadectwach zaſadzać ſię miały, potrzeba zgodnego zeznania dwóch świadków większych nad wszelkie wyięcie, (*omni exceptione majorum*) gdyby iednak inny rodzay dowodów acz przez ſię niedoſtatecznych wraz przyłączony był, zeznania iednego ſwiadka

wiary nienaruſzoney lub iednego, albo więcey ſwiadków wyięcia podległych dowody dopełnić może. Niemniéy czaſem dowody przez więcey ſwiadków wyięciu podległych zupełne ſtaią ſię, w których przypadkach Sędzia moc zupełnego rzeczy dowodu z okoliczności należycie roztrząśnionych rozpoznać ma.

§. 212.

Kiedyby dowody przez ſwiadków od iedney, lub drugiey Strony złożone, przez ſię, albo z pomocą innych dowodów zupełną Wiarę otrzymać miały, i gdyby okoliczności dowodzić ſię maiące Spór przecinały, powinno bydź zawſze takowych dowodów wprowadzenie oświadczaiącemu przez Wyrok przepowiedni nakazane.

§. 213.

W takowym przepowiednim Wyroku Sędzia dokładnie wyrazić ma, którzy

z mianowanych Swiadków (których liczby dla żadney Strony przepiſywać nie należy) przypuſzczeni, à którzy od Swiadectwa odrzuceni bydź maią, niemnièy na które Artykuły dowodzić ſię maiące Swiadkowie słuchani, à które przeciwnie do dowodzenia mięſzane nie będą. Przeto Sędzia do dalſzego okoliczności umiarkowania, lub rozſądzenia pod warunkiem ſprawy główney, przyſtępować nie może, lecz tylko z obowiązku ſwego tych Swiadków, którzy podług przepiſu naſtępuiących §. §. odrzuceni bydź powinni, albo którzy do Artykułów małey wagi, czyli mało co znaczących podani ſą, oddalić, oraz takowe tylko dowodzić ſię maiące Artykuły, na które wzgląd nie ma bydź miany, opuścić; i w Wyroku ſwoim liczbę każdego opuſzczonego, lub odrzuconego Artykułu wyrazić powinien.

§. 214.

Swiadkowie zupełnie odrzuceni, i tylko za wyraźnym Strony przeciwney zezwoleniem do przyſięgi przypuſzczeni maią bydź takowi, którzy dla umysłu, albo ciała ſwego ſtanu pewney prawdy dóyśćby nie mogli, albo iey pewnie wyrazić nie zdołaliby, à przeto i małoletni młodſi niż lat 14.

§. 215.

Tudzież zupełnie odrzuceni, à przeto na Odwód Strony przeciwney do przyſięgi nigdy przypuſzczeni bydź nie maią ci Swiadkowie, którzy ukarani za wyſtępek kryminalny, albo z zdrady, (to ieſt z umysłu komu niewiadomemu ſzkodzenia) albo z chęci zysku początek ſwóy biorący, wyiąwſzy iednak owe czynności, do których wprzód przed podpadnieniem Kryminalnemu roztrząſaniu iako ſwiadkowie użyci byli.

§. 216.

Podobnież odrzuceni, i na odwód Strony przeciwney do przyfięgi przypufzczeni iako Swiadkowie nie maią bydź: *a*) wfzyfcy Krewni w Linii wzwyż, lub na dół idącey; *b*) Małżonkowie; *c*) ci, którzy w téyże famey Sprawie temu, do którego dowodzić należy, obronę w Sądzie dawali, lub iefzcze daią, *d*) ci, którzy z Sprawy tey pożytku, lub fzkody bądź wprost, bądź też przez dalfze okoliczności dla fiebie oczekuią. Swiadkowie iednak w tym §. wfpomnieni do dopełnienia dowodów we wfzyftkich tych przypadkach przypufzczeni bydź mogą, w których ftawiący ich do przyfięgi dopełniaiący (*Juramentum Suppletorium*) przypufzczony byłby.

§. 217.

Podeyrzani Swiadkowie, ale iednak nieodrzuceni bydź maią; *a*) Wuieczni,

i ſtryieczni, tudzież ſwoiacy, iako i ci, którzy z ſtawiącym ich w linii poboczney bliżſzym ieſzcze pokrewieńſtwem połączeni ſą; *b*) Powinowaci w tymże Stopniu; *c*) służący, lub służebnica za Panem, lub za Panią, iak długo w służbie u niego, lub u niey zoſtaią; *d*) Żyd za żydem naprzeciwko Chrześcianina; *e*) Ci, którzy niezupełnie ośmnaſtego Roku wieku ſwego doſzli; *f*) Ci, którzy zupełnie ośmnaście lat wieku ſwego liczą wprawdzie, ò rzeczy iednak takiéy ſwiadectwo dawać chcą, która niżeli tego wieku doſzli, zdarzyła ſię; *g*) Ci, których z Stroną przeciwną wielka nieprzyiaźń zachodzi; *h*) wſzyſcy za kryminalne przeſtępſtwo ſkarani, którcby ani z zdrady, ani z chęci zysku popełnione nie było.

§. 218.

Ci, którzy względem wyſtępku Kryminalnego Roztrząśnieniu podlegali, ſwoią

ſwoią zaś niewinność zupełnie okazali, ſą Swiadkami wiary nienaruſzoney; ieżeliby iednak ſzczególnie dla niedoſtatku zupełnych dowodów uwolnieni, i wypuſzczeni zoſtali, za podeyrzanych poczytani bydź maią.

§. 219.

Iak wiele wiary świadek podeyrzany, lub wyięciu podległy znaleść ma? Sędzia, zważywſzy dokładnie wſzyſtkie okoliczności, rozpozna.

§. 220.

Ten, któremu Dowody przez Swiadków nakazane będą, ieżeliby przeciw Wyrokowi żadna nie zażalała ſię Strona, we trzy dni po upłynieniu terminu do złożenia Piſma z wyrażeniem uciążliwości naznaczonego, to ieſt: przed upłynieniem dnia ośmnaſtego, albo też gdy wyrok ten w oſtatniey inſtancyi zapadł, w cztèrnaſtu dniach dowodzenie zaczynać ma, inaczey takowe dowo-

dzenie upada. Tym końcem Artykuły przez Wyrok dozwolone do dokazania rzeczy podać, Swiadków przypuſzczonych mianować, i przy każdym z nich wyrazić ma: na które Artykuły słuchanemi maią bydź, a nakoniec proſić powinien ò naznaczenie dnia, godziny, i mieyſca do słuchania Swiadków. Gdyby zaś wprowadzaiący dowody przez Swiadków z tychże Swiadków przez Wyrok przepowiedni dopuſzczonych iednego lub drugiego nie mianował, tedy potym iuż opuſzczonych Swiadków przez dodatek mianować wolno mu nie będzie.

§. 221.

Ieżeli który z ſwiadków przez Wyrok dopuſzczonych w przeciągu czaſu do Słuchania oznaczonym umarłby, ſtawiący zaś Swiadków na mieyſce umarłego innego kogo teyże ſamey własności poſtawić mógłby, w takim przypadku wolno mu będzie w przeciągu czaſu do

za-

zaczęcia Dowodów oznaczonego ò przypuſzczenie takowego Swiadka dopraſzać ſię. Na co Sędzia termin do ſtawienia ſię wyznaczyć, i po wysłuchaniu Strón, tęż prożbę rozſądzić ma.

§. 222.

Ieżeli Swiadkowie mianowani Zwierzchności Sędziego, przed którym Spór ſię toczy, proſto podlegaią, tym dzień Sądowy do wysłuchania onych na czas okolicznościom przyſtoſowany (który iednak trzydzieſtu dni przechodzić niema) Sędzia naznaczy, zarówno czyliby ſam przez ſię, lub przez wyznaczonego od ſiebie ſwiadków słuchać miał.

§. 223.

Wyznaczenie dnia wraz z Artykułami dowodzić ſię maiącemi Stronie przeciwney w trzech dniach na piſmie przesłane bydź ma, co gdy naſtąpi; teyże Stronie wolno będzie, Zapytania ſwoie ſzczególne dnia poſtanowionego podać,

a gdyby niepodała, Swiadkowie iednak słuchani zoſtaną, Zapytania zaś więcey przyimowane bydź nie maią.

§. 224.

Zapytania powſzechne nie inne bydź maią, iak naſtępuiące: *a*) Iak Imię i Przezwisko Swiadka? *b*) Iakiego ieſt wieku? *c*) Iakiego ſtanu, profeſsyi, lub Godności? *d*) czyli z ſtawiącym Swiadków pokrewieńſtwem, albo powinowactwem złączony nie ieſt, *e*) iak blisko? *f*) czyli nie ma wielkiey nieprzyiaźni z Stroną przeciwną? *g*) z iakiey przyczyny? *h*) Czyli z téy ſprawy iakiego ſpodziewa ſię pożytku, lub ſzkody obawia? *i*) Na czym takowy pożytek, lub ſzkoda zawisła? *k*) czyli dla dania Swiadectwa co obiecane, lub dane mu niè było? *l*) Co, i od kogo?

§. 225.

Ieżeliby żadne Zapytania podane nie były, ten, który tych Swiadków słuchać

ma,

ma, wyżéy wyrażone powszechne Zapytania każdemu Swiadkowi z urzędu przełożyć powinien, i na każdy Artykuł, na któryby Swiadek, potwierdzaiąc odpowiadał, zapyta go: zkąd ma tę wiadomość? Ani na oboiętnych Odpowiedziach (iako to: iż Swiadek tak wsobie przekonany iest, i tym podobnych) przestanie.

§. 226.

O odkrycie iasney przyczyny wiadomości należy i na ten czas usiłować, gdy Zapytania podane będą; a Swiadek, który w iakiey okoliczności przyczyny wiadomości nie przytoczy, wiary nie znaydzie.

§. 227.

Ieżeliby Swiadkowie Zwierzchności Sędziego, przed którym spór Prawny iest, prosto podległemi nie byli; ten na prożbie wraz z Artykułami podaney Pismo Zgłaszaiące się (*Litteras requisito-*

ria-

riales) do Sędziego, którego Zwièrzchności Swiadkowie podlegaią, wydać tym końcem ma, aby za obiecanym sobie wydatków powróceniem, Swiadkowie wysłuchani, i ich zeznania przesłane były. Dla tego stawiaiący swiadków tyle Artykułów wypisów (*exemplaria*) wraz z prożbą podać powinien, ile będzie Sędziów, od których Swiadkowie podlegli właśney swey Zwièrzchności słuchanemi bydź maią. Gdyby iednak Swiadek pod Zwièrzchnością iedney, lub drugiey prawuiącey się strony zostawał, takowy nie od swego osobistego Sędziego, lecz od tego, przed którym się Spór toczy, słuchanym bydź powinien, albo też ò wysłuchanie tegoż do inney bliskiey Zwièrzchności zgłoszenie uczynione bydź ma.

§. 228.

Gdy zgłoszenie ò wysłuchanie Swiadków czynione bydź ma, Rezolucya

wzglę-

względem naſtąpić maiącego tegoż zgłoſzenia ſię Stronie przeciwney wraz z Wypiſem Artykułów w trzech dniach wydana bydź powinna, a Strona taż ſwe zapytania na też Artykuły naydaléy w 14. dniach podać ma, które Zapytania wraz z Artykułami do piſma zgłaſzaiącego ſię dołączone bydź powinny.

§. 229.

Ieżeliby Strona przeciwna zapytania ſwoie w wyrażonym dopiéro czaſie nie podała, Piſmo zgłaſzaiące ſię bez dalſzey zwłoki wraz z Artykułami, i pytaniami w §. 224. wyrażonemi, z tą dalſzą uwagą Sędziemu, do którego należy, przesłane będzie, ażeby przy każdym Artykule przez Swiadka potwierdzonym przyczyna mianey przez Swiadka wiadomości odkrytą zoſtała.

§. 230.

Sędzia, który Pismo zgłaszaiące się odbierze, Swiadków z Urzędu przywoła; ich zeznania odbierze, odebrane Sędziemu tey sprawy nieodwłocznie odeszle.

§. 231.

Ieżeliby słuchanie Swiadków w takich przypadkach, gdzie Swiadkowie Zwièrzchności tegoż samego Sędziego podległemi są, w cztèrnastu dniach, od złożoney przez nich przysięgi rachuiąc, nie zakończyło się, albo ze Strony Swiadków cudzey Zwièrzchności podpadaiących zwłoka zachodziła, stawiaiący Swiadków okoliczność tę Sędziemu, przed którym Spór iest Prawny, przełożyć, ten zaś Sędzia albo przez rozkaz karą grożący, lub przez doniesienie wyższemu Sędziemu Zwièrzchność nad tym maiącemu, który swiadków słuchać ma, o przyspieszenie wy-

słu-

słuchania Swiadków ſtarać ſie powinien.

§. 232.

Ktokolwiek do złożenia ſwiadectwa od ſwego Przełożonego Sędziego powołanym będzie, ſtawić ſię ma, i do tego, ieżeliby potrzeba wyciągała, karą pieniężną, albo oſobiſtą przynaglony zoſtanie.

§. 233.

Każdy Swiadek przed słuchaniem wprzód, co do krzywoprzyſięſtwa napomniony, przyſiądz powinien: iż na wſzyſtko to, ò co zapytanym będzie, prawdę, bez żadney w umyśle ogródki, i oboiętności, to ieſt: nieinaczéy mówiąc, iak myśli; ani inaczéy myśląc iak mówi, i dla żadney ſtrony ani przychylnością, ani nienawiścią nie uwodząc ſię, zezna, nic, ò czymby wiedział, nie zamilczy, i zeznania ſwoie nikomu przed ogłoſzeniem Sądowym nie odkryie;

z reſztą wolno Stronom będzie, podczas przyſięgi Swiadków albo oſobiście, albo przez ſwego umocowanego ſtawić ſię Plenipotenta.

§. 234.

Napomnienie względem Krzywoprzyſięſtwa roztropności Sędziego zoſtawuie ſię, który podług oſób ſtanu w tym poſtępować powinien.

§. 235.

W ſamym czaſie składania Przyſięgi, bądź to Duchowny, lub ſwiecki, Mężczyzna, albo Niewiaſta, wielki Palec, i dwa po nim idące, podnieſione trzymać ma.

§. 236.

Nikomu innym kſztałtem przyſięgę czynić nie wolno, iak naſtępuiącym: (Tak mi Boże dopomóż)! Względem ſamych iednak Żydów używany do tąd przyſięgi ſpoſób, i na potym zachowany bydź ma.

§. 237.

§. 237.

Każdy Swiadek w nieprzytomności Strón, i wſpół Swiadków słuchanym bydź ma; zeznania zaś podług porządku Artykułów, i przy każdym z tych, oraz na zapytania do każdego Artykułu służące Odpowiedzi Swiadków, ile tylko bydź może, właſnemi każdego słowami opiſane, i każdemu po skończonym wysłuchaniu, do czytania dane, albo przynaymnièy przeczytane, i przez świadka podpiſane bydź powinny. Gdyby zaś ſwiadek nieumieiętny piſma był, takowy znak krzyża położyć, a inny do tego z oſobna przyzwany, Imieniem iego podpiſać ſię powinien.

§. 238.

Ieżeliby Swiadek wczaſie przeczytania ſwego zeznania cokolwiek w nim odmienił, lub co przydał, to na końcu napiſanego zeznania właſnemi mówiącego słowy wyrażono bydź ma. W

pièrwszym zaś zeznaniu nic ani odmienić, ani też co przydać nie można.

§. 239.

Swiadkom, którzy na mieyscu, gdzie słuchani bydź maią, znayduią się, za czas strawiony nie ma się nic dawać, chybaby ciż Robotnikami byli, w którym przypadku tymże uszczèrbek czasu podług zdania Sędziego nadgrodzony bydź ma; tamże zaś nie mieszkaiącym wydatki na powóz, gdyby tego stan Swiadka, lub zdrowie wyciągało, zapłacone, i dzienne nadgrody umiarkowane, które Sędzia Swiadków słuchaiący oznaczyć powinien, od stawiaiącego Swiadków wyliczone bydź maią.

§. 240.

Swiadkowie u Sądu swiadectwa swe zeznawać powinni, roztropnemu iednak Sędziego zdaniu zostawia się, którym Swiadkom dla słabości zdrowia, lub inney ważney przyczyny pozwolono

bydź

bydź ma, aby w ſwym domu słuchani byli.

§. 241.

Ile razy iedney Stronie dowodzenie przez Swiadków nakazuie ſię, Stronie także przeciwney odwodzenie naprzeciw, gdyby iakie większéy wagi ofiąrowała, w tymże wyroku przepowiednim oſtrzeżone bydź ma, i w takowym Wyroku razem Swiadkowie, i Artykuły odwodzące przyięte wyrażonemi bydź maią; takowe iednak odwodzenie w cztèrnaſtu dniach, od dnia przesłania ſobie Artykułów dowodzących rachuiąc, Strona przeciwna wprowadzić powinna, inaczéy też mieyſca mieć nie będzie.

§. 242.

Odwodzenie naprzeciw tymże ſamym, iak dowodzenie, porządkiem, i ſpoſobem wprowadzane bydź powinno.

§. 243.

Po wysłuchaniu Swiadków w Artykułach mianowanych, i odebranych od nich zeznaniach, też zeznania przez Pismo codziennie w mieyſcu Sądowym publicznie wyſtawione, Stronom, do których należy, do wiadomości podane bydź maią, a przeto Stronie każdey wolno będzie, wypis tychże zeznań wyiąć, na którym wypiſie dzień, którego ieſt wydany, od Kancellaryi wyrażony bydź powinien.

§. 244.

Po uskutecznieniu tego, ten, który ſwiadków ſtawiał, proſić wprawdzie natychmiaſt może, aby Akta w Rotuł zebrane zoſtały, i wyrok na nie naſtąpił; wolno mu iednak będzie, gdyby chciał, Pismo dowodzące podać, które atoli we cztèrnaſtu dniach, od dnia, którego zeznania Swiadków w mieyſcu Sądowym wyſtawione były, rachuiąc,

po-

podać powinien, inaczéy przyięte bydź nie ma.

§. 245.

Gdyby ten, który Swiadków ſtawił, Pismo dowodzące w przyzwoitym czaſie podał, też przeciwney Stronie do odpowiedzi dane będzie, która odpowiedź w cztèrnaſtu dniach podana bydź ma, chociażby zaś Pismo dowodzące od tego, który Swiadków ſtawił, podanym nie było, przeciwney Stronie iednak wolno będzie, Pismo do obrony, którą ſobie z dowodzenia przybyłą rozumiè, podać, na które ten, który Swiadków ſtawił, więcéy słuchanym nie będzie, te zaś Pismo w cztèrnaſtu dniach od wyiścia terminu, który Swiadków ſtawiaiącemu względem Pisma dowodzącego przepiſany ieſt, rachuiąc, podać należy, inaczéy przyięte bydź nie powinno.

§. 246.

W dwóch tych pismach nie wolno okoliczności uczynkowe, albo obrony takowe przytaczać, które przed wypadłym wyrokiem wprowadzone nie były; inaczéy na te nowe wnieſienia, żaden wzgląd miany nie będzie.

§. 247.

Prócz dwóch wſpomnionych Piſm, żadne więcey pozwolone bydź nie powinno.

ROZDZIAŁ XV.

O Dowodach ku wieczney pamiątcę.

§. 248.

Gdyby kto przeciwko drugiemu miał Prawo, chociaż pod warunkiem, a pisma czyli Dokumentu, z którego ò tym Prawie pewnieby mógł się oświecić, nie posiadałby, ten od przeciwney Strony domagać się może, ażeby mu na Pismie Dokument (za iego proszącego ò to kosztem) wydała.

§. 249.

Wydanie zaś żądanego Dokumentu, gdyby Strona przeciwna przeczyła, żądaiący ma Prawo onęż do Sądu przypozwać, i żądanie swemu prawu właściwe zanieść.

§. 250.

Gdyby kto rozpoczęcia Sprawy naprzeciw ſobie obawiał ſię, a miał ważne obrony, iednak żadnemi piſanemi dowodami niewſparte, pod ten czas wolno mu będzie, od Strony przeciwney wydania Dokumentu żądać, nie dozwalaiącą zaś Stronę do Sądu zapozwać.

§. 251.

Ieżeliby kto ważną miał przyczynę obawiania ſię, aby Swiadek iaki do przyſzłego poparcia Prawa ſwego, albo ſwoiey Obrony nie ubył, wolno mu będzie dopraſzać ſie: aby ten Swiadek w ciągu Rozprawy, alboliteż i przed zaczęciem nawet oney, na wieczną pamiątkę był wysłuchanym.

§. 252.

Dowodzenia na wieczną rzeczy pamiątkę, przed Sędzią tym wprowadzone bydź maią, do którego w Sprawie ſamey rozſądzenie należy.

§. 253.

§. 253.

Sędzia w téy Okoliczności na maiącym ſię wyznaczyć terminie Stronę przeciwną przywoła, i potym, czyli w przypadku tym dowodzenie na wieczną pamiątkę ma mieyſce, i którzy Swiadkowie, i na iakie Artykuły słuchanemi bydź maią? wyrok wyda; ieżeli zaś wyrok wypadnie, iż dowodzenie na wieczną pamiątkę ma mieyſce, na ów czas, iak w poprzedzaiącym Rozdziale przepiſano ieſt, poſtąpić należy.

§. 254.

Gdyby zaś niebespieczeńſtwo zwłoki (*periculum in mora*) tak nalegaiące było, iż przepis powyżſzego §. dopełnionym bydź by nie mógł, albo też, gdyby pod czas ſamego przedſięwziętego dowodzenia ku wieczney pamiątcę, Strona przeciwna wiadoma nie była, w tenczas Swiadkowie na ſame Artykuły dowodzące słuchani bydź maią; Sędzia

iednak zapytania powſzechne z Urzędu ſwego uczynić, i, aby przyczyna wiadomości do każdego punktu wyznana była, nalegać powinien. W takim przypadku wolno także Stronie przeciwney, aż do podania oſtatniego ſwego Pisma, zapytania złożyć, i Sędziego proſić, aby podług tych Swiadek pod przyſięgą pièrwéy iuż przez niego wykonaną wysłuchany był. W przypadkach w tym §. przywiedzionych, wyznania Swiadków zapieczętowane w Sądzie zoſtawione bydź powinny, których odpieczętowanie w ten czas tylko ma mieyſce, kiedy Sędzia przez Wyrok przepowiedni słuchanie tych ſamych Swiaków na wieczną pamiątkę dopuścił, albo ieżeliby i więcey Swiadków do dowodzenia przypuſzczonych było, i tych wysłuchanie iuż uskutecznione zoſtało.

ROZ-

ROZDZIAŁ XVI.

O Dowodach skróconych przez Swiadków.

§. 255.

Gdyby Strona na iedną, lub więcéy okoliczności, piſane od Swiadków zaswiadczenia do Sprawy położyła, a Strona przeciwna zezwalałaby, aby one tylko przyſięgą przez wydawaiących potwierdzonemi zoſtały, i od Prawa podania od ſiebie Zapytań odſtąpiła, Wyrok Sądowy tak podczas uſtney, iako podczas piſaney Rozprawy, nie na iſtotne dowodzenia, lecz na zaprzyſiężenie Swiadectw wydany będzie; może iednak Sędzia w czaſie uſtney Rozprawy na takie zezwolenie Strony przeciwney oſobiście Swiadków na

dzień

dzień do ſtawienia ſie przywołać, tych w przytomności Strón obydwóch (zachowuiąc to wſzyſtko, co w §. 20. przepiſano ieſt) z ich Swiadectw do Protokołu wysłuchać, oraz nie dopuſzczaiąc zwyczaynego przez Swiadków dowodzenia, na zaprzyſiężenie zaświadczeń wyrok wydać.

§. 256.

Kiedy wyrok na zaprzyſiężenie przywiedzionych, lub złożonych zaświadczeń wydany ieſt, dowodzący trzema dniami, gdy iuż wydany Wyrok w rzecz oſądzoną przeydzie, to ieſt: przed upłynieniem ośmnaſtego dnia, gdyby zaś wyrok ten w oſtatniéy Inſtancyi zapadł, w przeciągu cztèrnaſtu dni, ò wyznaczenie dnia do wykonania Przyſięgi dopraſzać ſię ma, inaczey dowód upadnie.

§. 257.

§. 257.

Na dzień wyznaczony obydwie Strony, i Swiadkowie zapozwani bydź maią, a gdyby iedna, lub druga Strona nie ſtawiła ſię, przyſięga przecie przyiętą, czyli wysłuchaną zoſtanie.

§. 258.

Gdyby zaś Swiadkowie w wyznaczonym dniu nie ſtawili ſię, pieniężną, lub inną karą przynagleni bydź maią; dlaczego gdyby ciż przed Sędzią, u którego ſię ſprawa toczy, zaświadczenia ſwoie przyſięgą ſtwièrdzić nie chcieli, Dowód czyniący wyznaczenia dnia dopraſzać ſię ma u Sędziego tego, którego Zwièrzchności Swiadkowie podlegaią.

ROZ-

ROZDZIAŁ XVII.

O Dowodzie przez biegłych w Sztuce (de Probatione per Arte peritos.)

§. 259.

Dowód przez biegłych w ſztuce (za iakich rozumiani bydź maią ci, którzy doſtateczną do poznania ſię na rzeczy, ò którą idzie, zdolność poſiadaią) inaczéy czynionym bydź nie może, iak za poprzedzaiącym wyrokiem przepowiednim, lub rozkazem Sądowym; Sędzia zaś tak długo onego nakazować nie ma, aż póki potrzeby onego nie uzna, i póki ò rzeczy ſprzèczce podległey doſtateczney wiadomości nie poweźmie.

§. 260.

Dowód ten na wnieſienie iedney, lub drugiey Strony za ſądowym rozkazem w

ten czas tylko dozwolony będzie, *a.*) gdyby ſię obawiać należało, iżby rzeczy w ſporze będącey poſtać ſię nie odmieniła, nim Sędzia ò niey doſtateczną poweźmie wiadomość. *b.*) Kiedyby niebezpieczeńſtwo dla zwłoki takiego rodzaiu zachodziło, iżby Strona przeciwna słuchaną bydź nie mogła, albo *c.*) gdyby po wysłuchaniu Strony przeciwney żadna między Stronami ſprzèczka z przyczyny Dowodu tego nie zaſzła.

§. 261.

Gdyby ten Dowód przez Wyrok nakazanym zoſtał, dowodzący powinien w terminie w §. 222. i 263. przepiſanym ò wyznaczenie dnia Sądowego proſić, inaczéy tenże na dowodzeniu upadnie. Sędzia zaś do naocznego oglądania, dzień, godzinę i mieyſce, tudzież biegłych w ſztuce, iako i na mieyſce ſwoie (gdyby ſam oglądania przedſięwziąć nie mógł) iednego, lub dwóch Kommiſsarzów wy-

wyznaczyć powinien. A gdyby na mieyſcu oglądania właśnie do tego uſtanowieni w Sztuce biegli znaydowali ſię, Sędzia żadnych innych, ani też kogo przeciwko woli iego naznaczać nie ma, tylko tych, którzy tęż Sztukę, i wiadomość do rzeczy Sporowi podległey ſtoſowną ze ſwego Stanu, Urzędu, lub Rzemiosła publicznie ſprawuią.

§. 262.

Jeżeli ten dowód za rozkazem Sędziego naſtąpi, razem dzień do tego wyznaczy ſię, i tak w Sztuce biegli, iako też i podług okoliczności Sądowi Kommiſsarze mianowani zoſtaną.

§. 263.

Do takiego Dowodu przyięty nie będzie w ſztuce biegły, któregoby zaświadczenie w tym ſporze albo odrzuconym, albo przynaymniey podeyrzanym bydźby muſiało; i gdyby takiego Sędzia wyznaczył, Stronie każdey wolno go bę-

będzie nie przyiąć, i ò innego mianowanie doprâszać się. Lecz to czynić Strona ma przed wyiściem połowy terminu do naocznego oglądania wyznaczonego, inaczéy takowe żądanie przyiętym nie będzie.

§. 264.

Gdyby więc w sztuce biegły od iedney, lub drugiey Strony nieprzyiętym był, i tego odrzucenia ważna przyczyna przywiedzionaby została; Sędzia na mieysce takiego, bez zwłoki innego naznaczy, i ò tym Stronę przeciwną uwiadomi.

§. 265.

Dzień do naocznego rzeczy oglądania wyznaczaiący Sędzia, razem i Kwotę pieniężną na ten wydatek podług Słuszności ustanowi, i do oney złożenia (chybaby Dowód czyniący z Sędzią, i z biegłemi w Sztuce ò to się iuż sam ugodził) Stronę przymusi, à dopièro oczywiste

oglądanie czyli ſam uczyni, czyli uczynić rozkaże, nie uważaiąc, chociażby iedna, lub druga Strona nie ſtawiła ſię.

§. 266.

Przed zaczęciem naocznego oglądania Sędzia, albo Kommiſsarz w Sztuce biegłych, ieżeli ſą na ſwóy Urząd przyſięgłemi, napomni, aby na obowiązek przyſięgi ſwoiey pamiętali, ieżeliby zaś przyſięgłemi ieſzcze nie byli, od nich przyſięgę na to odbierze, iż rzecz Sporowi podległą doskonale przeyrzą, i ò iakości iéy, ò którey Sędzia chce wiedzièć, wiernie, i dokładnie ſwoie zdanie otworzą.

§. 267.

Przy tymże naocznym oglądaniu ſtronie oboiey wolno bydź ma, w ſztuce biegłym te przełożenia uczynić, któreby potrzebnemi bydź mniemała.

§. 268.

Do zupełnego zaś o rzeczy ſporney tego Rodzaiu dowodu potrzeba ieſt, aby dwóch w Sztuce biegłych w ſwych zdaniach na iedno ò iakości rzeczy zgodzili ſię; gdyby zaś na iedno nie zgadzali ſię, Sędzia, lub Kommiſſarz w tym przypadku ieſzcze trzeciego w Sztuce biegłego, lub iuż na ſwóy Urząd (iak wyżéy rzeczono) przyſięgłego, albo przyſięgą na ten koniec obowiązanym bydź maiącego, wezwać powinien.

§. 269.

Z pomiędzy mniemań dwóch piérwſzych w Sztuce biegłych, między ſobą różniących ſię, to mniemanie za prawdziwe miane bydź powinno, do którego trzeci w Sztuce biegły z ſwym zdaniem przyłączy ſię, gdyby zaś trzeci w Sztuce biegły oſobne trzecie do żadnego z dwóch piérwſzych niełączące ſię zdanie wydał, w takowym przypadku

Sędzia innym znowu w Sztuce biegłym, pomienione naoczne oglądanie poruczy.

§. 270.

Takowi w Sztuce biegli iako nayprędzéy, à to niż Strony z mieyſca naocznego oglądania oddalą ſię, zdania ſwoie na piſmie otworzyć, i Sędziemu, czyli Kommiſarzowi oddać, albo tez przynaymniéy to uſtnie, co ò rzeczy w ſporze będącey mniemać będą, opowiedzièć powinni; Sędzia zaś, czyli iego Kommiſarz opowiedzenie ſłowne do Protokołu rzetelnie, i iaśnie wpiſawſzy, tenże Protokół w Sztuce biegłym podpiſać rozkaże, w obydwóch zaś przypadkach takowe wezwanych w Sztuce biegłych ò iakości rzeczy (nie wchodząc w roztrząśnienie Praw Strón obydwóch) otworzone zdania, Sędziemu bez zwłoki oddane bydź maią.

§. 271.

§. 271.

Sędzia, albo Kommiſſarz nieodwłocznie zdanie w Sztuce biegłych Stronom, niż z mieyſca naocznego oglądania odeydą, przeczytać ma, i gdyby co niejasnego, albo niedoſtatecznego w tym zdaniu pokazało ſię, to zaraz poprawić nakaże, i na końcu Protokołu poprawę zaznaczy.

§. 272.

Toż zdanie w Sztuce biegłych wolno Stronom na Wypiſie wyiąć; i gdy Dowód ten przez wyrok przepowiedni nakazany był, Strony obie bez dalſzey Rozprawy żądać mogą inrotulacyi wſzyſtkich Aktów, i całéy rzeczy oſądzenia. Jeżeli zaś ten dowód za poprzedzaiącym tylko rozkazem Sądowym naſtąpił, uczynione w téy mierze przez w Sztuce biegłych zdanie, każdéy Stronie do użycia ſtoſownie do praw ſwoich służyć

ma, nakoniec dalſze oglądanie mieyſca mieć nie powinno.

§. 273.

Szacunek (toieſt dowód wartości, którą rzecz iaka ma) tymże ſamym ſpoſobem przedſięwzięty bydź ma, dlaczego po oszacowaniu tak wykonanym żadne dalsze oſzacowanie mieyſca nie otrzyma; i ponieważ co do ſzacowania ſpoſobu powſzechnego prawidła przepiſać nie można, ſzacuiący pod obowiązkiem przyſięgi przez ſiebie wykonaney rzetelną wartość, iakową ſzacowana rzecz przez wſzyſtkie okoliczności rozważona w ſobie iſtotnie zawiéra oznaczyć maią; przy dobrach zaś nieruchomych ſzczególnie na prawdziwy dochód roczny miany bydź wzgląd powinien.

§. 274.

Naoczne Sądowe oglądanie bez ważney, i doſtateczney przyczyny nigdy

gdy przedſiębrane bydź nie powinno; wiele zaś razy czynione będzie, zawſze dway w ſztuce biegli przybierani bydź maią, podług wyżſzego przepiſu poſtępuiąc.

ROZDZIAŁ XVIII.

O Przysiędze Spór Kończącey.

§. 275.

Strona, która ò Spór zgodę uczynić może, Prawo mieć będzie, na przeciwną Stronę przysięgę Spór kończącą w okolicznościach uczynkowych, któreby przeciwna strona zaprzeczyła, zdać, chociażby żadnych innych za sobą dowodów nie miała.

§. 276.

Ten zaś, na którego wspomniona przysięga zdana iest, ma Prawo na obronę swego Sumienia inny dowód w prowadzić, i gdyby taki dowód na Swiadkach się wspièrał, przez Wyrok przepo-

wiedni dozwolony mu bydź ma; Ieżeliby zaś Dowód ten doſtatecznym nie okazał ſię, w takim przypadku ani z daney na ſiebie przyſięgi Spór kończącey przyiąć, ani też na ſwego Przeciwnika odkazać nie może.

§. 277.

Gdyby zaś w tym proceſsie nie oſwiadczył ſię, ſwoie Sumienie innym dowodem zaſtąpić, na ów czas uważyć potrzeba, czyli on nakazaną przyſięgę przyiął, lub na Przeciwnika przeniósł, albo niedoſtatecznie w tym ſię oświadczył. W pièrwſzym przypadku onemu złożenie tey przyſięgi, inaczéy taż za odkazaną na Stronę przeciwną byłaby miana; w drugim zaś Stronie przeciwney wykonanie przyſięgi odkazaney przez Wyrok naznaczone bydź ma, i ta odkazana przyſięga bez żadnego dalſzego Sporu złożoną bydź powinna, gdyby zaś niewyraźnie ſię względem tey

Przyſięgi oświadczył, tenże przez wyrok przymuſzonym bydź ma, aby przyſięgę przyiął, lub na przeciwnika odkazał.

§. 278.

Czyliby w takim przypadku, w którym zdana przyſięga na zdaiącego odkazana bydź nie może, przeciwna ſtrona do przyięcia Przyſięgi obowiązaną bydź by mogła, Sędzia to z rozważonych okoliczności rozezna, a ieżli wykonanie przyſięgi nakaże, taż bez wſzelkiego Sporu złożona bydź powinna.

§. 279.

Którenby Przyſięgę Rozprawę kończącą przyiął na przeciw okolicznościom przez Stronę przeciwną przywiedzionym, przyſięgę iak wie, ipamięta, wykonać ma, okoliczności zaś przez siebie przywiedzione przyſięgą bez żadnego dodatku potwiérdzić powinien.

§. 280.

Na prawuiącego ſię w właſney Sprawie przyſięga Spór kończąca, tak względem ſwoich właſnych czynów, iako też i względem cudzych, a zaś na tego, który nie ſwoim, ale czyim innym imieniem pozywa ſię, tylko względem iego właſnych czynów zdaną bydź może.

§. 281.

Sędzia w Wyroku Formę, czyli Rotę Przyſięgi doſtatecznie przepiſać powinien, okoliczności zaś, w których Strona Stronie Przyſięgę Spór kończącą zdać chce, takie, które wyraźnie do rzeczy nie ſciągaią ſię, opuścić ma, nie uważaiąc na to, że Strona przeciwna przyſięgę bez ſprzèczki przyięła.

§. 282.

Ten, któren Przyſięgę Prawo kończącą na ſiebie zdaną albo przyiąć, albo na Przeciwnika odkazać, albo też podług uczynionego przez ſiebie oświad-

cze-

czenia, iż ią przyimie, złożyć przez wyrok obowiązanym został, w przeciągu trzech dni, po których Wyrok w rzecz osądzoną przeydzie, to iest: przed upłynieniem ośmnastego dnia, albo ieżeliby Wyrok w ostatniéy instancyi wydany był, w przeciągu czternastu dni, od dnia oddanego sobie wyroku tego rachować się maiących, na Pismie przed Sądem względem teyże przysięgi oświadczenie swe podać powinien, inaczey przysięga za odkazaną na stronę przeciwną poczytana będzie.

§. 283.

Ieżeliby zaś przyiąć Przysięgę oświadczył się, dzień do wykonania onéy ma bydź mu wyznaczony, na którym ieżeliby wspomnioney Przysięgi nie wykonał, potym do niey iuż przypuszczonym nie będzie, lecz to, co przeciwne

ieſt temu, na co miał przyſięgać, za prawdziwe poczytane zoſtanie.

§. 284.

Ieżeliby zaś Przyſięgę na Przeciwnika odkazał, lub oświadczenia ſwego w czaſie przepiſanym nie podał, Strona przeciwna w przeciągu trzech dni po odebranym oświadczeniu przeciwnika, lub po upłynieniu czaſu do wykonania zdaney przyſięgi Spór kończącey oznaczonego, dopraſzać ſię ma o wyznaczenie dnia do złożenia przyſięgi teyże na ſiebie wyraźnie, lub zamilczanie odkazaney, i w tymże wyznaczonym dniu przyſięgę wykonać powinna, inaczéy przeciwne temu, na co miał przyſięgać, za prawdziwe poczytane będzie.

§. 285.

Ten, który zdaną Przyſięgę na ſiebie wykonać przez wyrok miał nakazaną, w trzech dniach po przeyściu Wyroku w rzecz oſądzoną, albo ieżeliby

wy-

wyrok w oſtatniéy Inſtancyi wydany był, w cztèrnaſtu dniach, od dnia kommunikowanego Wyroku, ò dzień do ſtawienia ſię na wykonanie teyże Przyſięgi dopraſzać ſię ma; inaczey przeciwne temu, na co miał przyſięgać, za prawdziwe poczytane będzie.

ROZ-

ROZDZIAŁ XIX.

O Przyſiędze dopełniaiącey.

§. 286.

Gdyby która Strona na okoliczność ważnieyſzą, od któreyby rozſądzenie Sprawy zawisło, dokaz niezupełny, lecz przecie napół, albo więcey dowiedziony uczyniła, i Przyſigę na potwiérdzenie téy okoliczności oświadczyła, téy Sędzia dopełniaiącą Przyſięgę w tenczas tylko nakazać może, ieżeliby inne okoliczności z temi, które przywiódła, zgadzały ſię, i te Wiary godnemi czyniły.

§. 287.

Gdyby zaś ani Przyſięgi dopełniaiącey nie oświadczyła, ani na Stronę

prze-

przeciwną (iak wyżéy przepiſano) Przyſięgi ſpór kończącey nie zdawała, przywiedzione okoliczności za rzetelne poczytane nie będą, ani też prceciwney Stronie Przyſięga oczyſzczaiąca na przeciw nakazana nie zoſtanie.

ROZ-

ROZDZIAŁ XX.

O Przyſiędze na Prawność.

§. 288.

Gdyby kto *a*) drugiemu gwałt nieſprawiedliwy uczynił, *b*) Rzecz którą cudzą, lub przynaymniéy ſporowi podległą bydź wiedział, przedał, albo, iżby taż rzecz zgineła, albo nadpſuła ſię, był przyczyną, *c*) albo gdyby to, coby wydać, przyſtawić, lub oddać obowiązanym ſię bydź znał, w należącym czaſie nie wydał, nie przyſtawił, lub nie oddał, w tych przypadkach Strona przeciwna ilość ſzkody tak, iak tęż ilość przyſięgą potwiérdzić oświadczyła ſię, wymienić, i uſtanowić powinna, a na ten czas do przyſięgi dopuſzoną bydź ma.

§. 289.

Przyfięgaiący na Prawność, ma prawo, to wfzyftko za fzkodę fobie wyrządzoną poczytać, co tylko albo przez fzkodę uczynioną, lub przez zysk opufzczony utracił, dla tego, iż prawa fwego w należącym czafie nie otrzymał.

§. 290.

Gdyby iednak w ofzacowaniu fwoiey fzkody zbyt wyftąpił, Sędzia w Wyroku wydanym onę podług słufzności umiarkuie tak przecie, aby zawfze większy na tego, co fzkodę poniósł, wzgląd był miany. Powodowi zaś zaprzyfiężenie ilości od Sędziego umiarkowaney, chociażby też zaprzyfiężenie wyraźnie nie oświadczył, z Urzędu, ieżeli potrzeba tego wyciągać będzie, Sędzia nakaże.

§. 291.

Ieżeliby kto dług u kogo mieć dowiódł wprawdzie, wiele iednak Strona byłaby mu winną? dowodnie nie okazał, ani

ani z iſtoty rzeczy w dowód ſię opatrzyć nie mógł? takiemu dozwolono bydź ma, aby ilość ſobie winną, ieżeli Sędzia do umiarkowania iéy żadnych doſtatecznych przyczyn, i pobudek z ſamey rozprawy nie poweźmie, przyſięgą potwierdził.

§. 292.

Gdyby iednak w doſtatecznieyſze dowody mógł ſię opatrzyć, tedy, lubo do zaprzyſiężenia pretenſyi ſwoiey dopuſzczonym zoſtanie, Sędzia iednak w ſamym Wyroku ilość długu ſprawiedliwym umiarkowaniem wſzelkich okoliczności, zachowuiąc zawſze wzgląd większy na Stronę przeciwną, uſtanowi.

ROZDZIAŁ XXI.

O Przyſiędze wyiawienia.

§. 293.

Jeżeli kto obowiązanym ieſt długi, albo Maiątek wyiawić, ten na żądanie Strony przeciwney Rzetelność wyiawienia ſwego przyſięgą potwièrdżić ma.

§. 294.

Ci, na którychby podeyźrzenie padało, iż oni ò utaieniu iakowey rzeczy wiadomość maią, na wnieſione żądanie Powoda, wſzyſtko to, coby im ò Maiątku do Maſſy należącym wiadomo było, wyiawić, i to ſwe wyiawienie przyſięgą utwièrdzić powinni.

ROZDZIAŁ XXII.

O Przyſiędze w Ogólności.

§. 295.

Do wykonania przyſięgi, żadne inne Uroczyſtości, i żadne inne wyrazy używane bydź nie maią, tylko te, które w Rozdziałe XIV. §. 235. i 236. przepiſane ſą.

§. 296.

Ten, który rzecz rozprawie podległą darować ma władzę, temu i przyſięgę nakazaną Stronie odpuścić wolno będzie.

§. 297.

Przyſięga Sądowa przez Zaſtępcę ważnie w żadnym przypadku wykonaną bydź nie może, lecz zawſze tę Strona przytomna oſobiście czynić ma.

§. 298.

Ten, który przez Przyſięgę co dowodzić, lub odwodzić winien ieſt, w przeciągu trzech dni, gdy wyrok w rzecz oſądzoną przeydzie, to ieſt: przed wyiściem ośmnaſtego dnia, albo ieżeli Wyrok w oſtatniey Inſtancyi zapadł, tedy w przeciągu cztèrnaſtu dni od dnia odebrania onegoż rachować ſię maiących, do przyſięgi zgłoſić ſię powinien, inaczéy dowód, lub odwód utraci.

§. 299.

Ieżeliby zaś tak oddalonym znaydował ſię, iż bez znacznego wydatku, i niewygody ſtawić ſię do wykonania przyſięgi nie mógłby, przez Zaſtępcę ſwego, ò Pismo zgłaſzaiące (*Litteras requiſitoriales*) do mieyſcowey Zwièrzchności, gdzieby ſię bawił, w wyznaczonym czaſie dopraſzać ſię powinien, aby tam podług formuły przyſięgi, do tegoż pisma zgłaſzaiącego ſię, przyłączyć ſię maią-

maiącey, Przyſięgi wysłuchanym zoſtał, i aby ta potym z potwièrdzeniem Urzędowym, iako wykonaną ieſt, do Sądu ſprawie właściwego przesłaną była.

§. 300.

W prawdzie Stronie Przeciwney, aby przytomną wykonaniu Przyſięgi była, na mieyſce ſtawić ſię, lub kogo innego do dopilnowania oney wyznaczyć ieſt wolno; lecz gdyby tego nie uczyniła, Przyſięgi, chociażby w nieprzytomności oney wysłuchać należy, i ò tym w Piśmie przeſyłaiącym Sąd, który przyſięgi słuchać będzie, wzmiankę uczyni.

§. 301.

Gdyby za Pismem zgłaſzaiącym ſię czyli Rekwizycyą Sądową Przyſięga wysłuchaną bydź nie mogła, doſyć będzie, ieżeli przyſięgać maiący Rotę, czyli formułę do Przyſięgi ſobie przepiſaną właſną ſwoią Ręką podpiſze y utwièrdzi; przecież w przeciągu cztèrnaſtu

dni po załatwieniu wszelkich przeszkód, o naznaczenie dnia do wykonania przysięgi, doprašzać się powinien będzie.

§. 302.

Formuła Przysięgi wzwyż rzeczonym sposobem podpisana, i przesłana ważność samey Przysięgi mieć będzie tak długo, póki przeszkody do wykonania oney zachodzące trwać będą; dla czego Strona, którey przynależy, Praw w Wyroku sobie przysądzonych dostąpi; Stronie iednak przeciwney wolno będzie: podług okoliczności zadosyć uczynienia za ów czas domagać się, w którymby Przysięga, chociaż po ułatwionych przeszkodach, iednak wykonaną nie była.

§. 303.

Tym, którzy czyli dla choroby, czyli dla zgrzybiałego wieku, dla wykonania przysięgi do Sądu stawićby się nie mogli, w domu przed iednym, lub

dwoma

dwoma wyznaczonemi Kommiſſarzami przyſięgę wykonać wolno będzie.

§. 304.

Gdyby Strona przeciwna w odległości od Sądu była, Sędzia na ów czas może bez niey Przyſięgi wysłuchać; przecież wolno będzie ſtronie przeciwney przy wykonaniu Przyſięgi, albo ſamey przez ſiebie, albo też przez ſwego Zaſtępcę bydź przytomną.

§. 305.

Gdyby iedna Strona przed wykonaną przyſięgą nowe dowodów, albo odwodów wſparcia wynalazła, i ważne przekonania przywiodłaby, iż te dowody nie dla zwleczenia, albo przyćmienia Sprawy zatrzymała; w przypadku takowym Strona przeciwna do przyſięgi wykonania dopuſzczoną nie będzie, lecz Strona ſama do dowodów, albo odwodów w porządku wprowadzenia dopuſzczoną bydź ma.

§. 306.

Gdyby zaś te nowe przywiedzione dowody, albo odwody nic ważnego w sobie nie miały, na ten czas od Strony przeciwney przysięga więcey wymagana nie będzie, lecz ta iakoby wykonaną iuż była, poczytaną zostanie.

§. 307.

Gdy Strona przysięgę wykonać sądownie się oświadczyła, i téyże Stronie przysięga przez Wyrok nakazaną byłą, iednak złożenia przysięgi teyże śmierć Strony nie dopuściłaby ; ta przysięga (czyli śmierć przed wyrokiem, czyli po zapadłym wyroku zaszła) za wykonaną miana będzie, ieżeli iednak Strona do wykonania tey przysięgi przez założoną od siebie Appellacyą, lub inszym sposobem przeszkody nie czyniła.

§. 308.

Przepis ten dla Swiadka naten czas tylko służyć może, gdyby świadek w

dniu

dniu Sądowym przez uſtne, lub piſane ſwe oświadczenie, świadectwo ſwoie przyſięgą w Sądzie potwièrdzić ofiarował, Strona przeciwna na te zaprzyſiężenie zezwoliła, i od prawa ſobie służącego złożenia zapytań odſtąpiła, i gdyby potym Wyrok na złożenie przyſięgi naſtąpił, ſmierć zaś Swiadkowi, mimo zaſzłéy wprzód zwłoki tego, ku którego pożytkowi przyſięga ta posłużyć miała, do rzeczywiſtego wykonania przyſięgi przeſzkodziła.

§. 309.

Gdyby kto dowieść ſobie ufał, iż iego przeciwnik fałſzywie przyſiągł, powody oskarzenia Sędziemu Kryminalnemu niech donieſie, ten zaś podług okoliczności Inkwizycyą z Urzędu przedſięweźmie.

§. 310.

Przekonany ò krzywoprzyſięſtwo, albo one wyznawaiący to wſzyſtko, co

przez

przez Przysięgę zyskiwał, traci; tudzież szkody, i wydatki prawne przeciwney Stronie powróci.

§. 311.

A chociażby Swiadkowie do fałszywey Przysięgi przez siebie wykonaney przyznali się; przecież Strona, któraby za ich swiadectwem Sprawę zyskała, nic powracać obowiązaną nie będzie; wolno iednak będzie Stronie na sprawie upadłey szkody swoiey z fałszywego swiadectwa nastąpioney nadgrodzenia, na swiadkach dochodzić.

§. 312.

Ieżeli po przekonaniu innym sposobem Swiadków ò krzywoprzysięstwie, wyłączywszy onych wyznania, pozostała reszta dowodów, w połowie dowodzenie nie czyni, wygrawaiący to, co otrzymał, Stronie przeciwney powrócić winien będzie; ieżeliby zaś ta reszta dowodów w połowie probacyą

czyli

czyli dowodzenie okazywała, na ten czas postąpić należy sposobem wyżey ò przysiędze dopełniaiącey przepisanym; to iednak nie przeszkadza, ażeby ten, który do fałszywego swiadectwa Swiadków by nakłonił, nie tylko do zupełnego Stronie przeciwney szkody nadgrodzenia przymuszonym został, lecz nad to podług Przepisu Praw Kryminalnych, szczególniéy ukaranym był.

ROZ-

ROZDZIAŁ XXIII.

O zebraniu, czyli inrotulowaniu Pism.

§. 313.

Gdy Pisma wſzyſtkie do Sprawy podane zoſtaną, oſtatnie Pismo przeciwney Stronie do widzenia przesłane będzie, i Stronom obydwom ósmy dzień do Inrotulacyi Aktów naznaczonym bydź ma.

§. 314.

Ieżeli iedna Strona w czaſie przyzwoitym Pisma nie poda, Strona przeciwna inrotulacyi Aktów ma ſię dopraſzać, Sędzia zaś ósmy dzień Stronom obydwom na ten koniec poſtanowi.

§. 315.

§. 315.

Stronie przeciwney wolno będzie aż do nastąpioney prożby ò inrotulacyą Aktów, po upłynieniu nawet postanowionego Terminu pismo swe podać. Od dnia zaś podaney prożby ò inrotulacyą Pism Pismo od Strony przeciwnéy żadne przyięte bydź nie może, wyiąwszy: gdyby toż Pismo tegoż dnia samego, którego Strona przeciwna inrotulacyi się domagała, podane zostało.

§. 316.

Każdy Sąd osobę Sądową wyznaczy, à za tym w iéy przytomności inrotulacya Aktów następować powinna. Tey osoby Sądowey będzie obowiązkiem, zleconą sobie inrotulacyą w Protokół istotnie zapisywać.

§. 317.

Każda Strona Pisma od drugiey Strony sobie kommunikowane, i przyłączone w nich dokumenta złożyć będzie po-

powinna, innych zaś położenia dopuſzczać nie ieſt obowiązana; żadna zaś Strona do podania Oryginałów przymuſzoną nie będzie, chybaby Strona przeciwna onym błąd widoczny była zarzuciła.

§. 318.

Inrotulacyą Aktów w czaſie, którego ſię Sądy odprawuią, czynić należy, dla czego gdyby Strona w godzinę po zaczętey Seſsyi nie ſtawiła ſię, Strona iedna ſtawaiąca przed oſobą Sądową do tego wyznaczoną, inrotulacyą przedſięweźmie, i ſwoie Pisma, i z przyłączonemi Dokumentami złożyć może, iako też wolno iey bydź ma, przedłużenia terminu do inrotulacyi dopraſzać ſię, na który termin Strona przeciwna pogrożeniem kary wymierzoney do złożenia kommunikowanych ſobie dokumentów, przymuſzoną bydź powinna.

§. 319.

Gdyby zaś obydwie Strony nie ſtawiły ſię, ani przeſzkód inrotulacyą zwłóczących przez Pismo od ſamychże Strón podpiſane nie oznaymiły, wyznaczona do inrotulacyi Sądowa oſoba pomienione Strón nieſtawienie ſię Sędziemu donieſie, za co obydwie Strony przyzwoicie ukarane zoſtaną, i trzeciego naſtępuiącego dnia pod podwóyną karą Inrotulacya przedſięwzięta będzie.

§. 320.

Pism Rozprawę składaiących, i przyłączonych w tychże Pismach dokumentów ſpiſanie, czyli Summaryuſz porządnie uczyniony, y od ſtrón, y wſpomnioney oſoby ſądowey podpiſany bydź ma; każdey zaś ſtronie wolno te ſpiſanie w domu ułożyć, y mieć na pogotowiu.

§. 321.

Gdyby w czaſie inrotulacyi ſprzèczka iaka względem złożenia iakiego Dokumentu wynikła, tenże Dokument do Rotułu wprawdzie przyiąć należy, ale razem i ſprzèczka zapiſana przy Rotule zoſtanie.

§. 322.

W przypadkach, w których ſam Sąd inrotulacyi Aktów przytomnym nie będzie, zawſze wyznaczona do tego Sądowa oſoba inrotulowane Akta bez zwłoki iemu oddawać ma.

§. 323.

W każdey Rozprawie uſtney ſpiſanie Dokumentów przez Strony przywiedzionych i złożonych, z wyrażeniem dnia i nazwiska Dokumentu każdego, tuzież Strony, która go dała, uczynione, i dokładnie wyſzczególnio-

ne

ne bydź ma; to zaś ſpiſanie, czyli Summaryuſz, gdy go Strony, lub ich Zaſtępcy podpiſzą, do Protokołu dołączyć należy.

ROZDZIAŁ XXIV.

O Wyroku, czyli Sentencyi.

§. 324.

Sędziowie, ile bydź może, Rozprawy Strón przez Wyrok nayprędzey kończyć, ſtarać ſię maią.

§. 325.

W każdym Wyroku Prawa ſpołecznicy w Rozprawę wchodzący, tak, iak w Pismach do Sprawy podanych, albo na Plenipotencyach podpiſanemi byli, à ieżeli Proceſs był słownym, tedy tak iak przy ſporze wnieſionym przez ſiebie, albo Pełnomocnika ſwego ſtawili ſię, mianowani bydź maią, tak dalece: aby potym wątpliwość w wydanym Wyroku ò ſtawaiących oſobach żadna mi-

miana nie była; Towarzyſtwa iednak Kupieckie przez nazwiska ſwoie, (pod iakiemi czynności ſwoie prowadzą, albo w Regeſtr ſwóy wpiſanemi ſą) mianowane bydź maią; daley po wyrażeniu Strón nazwisk treść, i iſtota Sprawy, ò co rzecz była, iaśnie wyrażona niech będzie; ſam zaś Wyrok z prożbą Strón zgodny, iaſno, i dokładnie wyłożony bydź powinien, w którym iednak ò przyczynach, i pobudkach do wydania tego wyroku, tak a nieinaczey Sędziego skłaniaiących, wzmianki czynić nie potrzeba.

§. 326.

Gdyby Stronie prawuiącey ſię przez Wyrok co ieſzcze dla ukończenia teyże Sprawy dopełnić, naprzykłąd: dowodzenie czego, Przyſięga, albo co podobnego nakazano było, zaraz Sędzia czas do tey Praw uſtawy ſtoſowny, tudzież ſzkodę, i utratę, którą Strona temuż

Wyrokowi zadosyć nie czyniąca ponieść by miała, w przypadku niedopełnienia przez Stronę ponieść maiącą, w Wyroku wyrazić powinien. Gdyby zaś z uczynku okazało się, iż stronie inne Prawo służy, nie zaś te, na którym prozbę swą gruntowała, Sędzia w Wyroku takowe prawo dla niey zachować może.

§. 327.

Wyroki Stronom ani w Sądzie czytane, ani publikowane będą, lecz iak te nastąpią, od Sędziego Stronom, albo ich Zastępcom do rąk, iako nayprędzey przesyłane będą.

§. 328.

Do każdego Wyroku, od którego do wyższego Sądu powołać wolno będzie, Sędzia przyczyny osądzenia zapadłego wyroku z odwołaniem się do zakończonych Pism na ten koniec w pogotowiu mieć będzie, ażeby te Stronom żąda-

ią-

iącym z Kancellaryi w przeciągu trzech dni naydaléy po przesłanym Wyroku wydane bydź mogły, ſzczególne zaś zdania, ieżeli w rozſądzaniu tey ſprawy może naſtąpiły, Stronom wydawane bydź nie maią.

ROZDZIAŁ XXV.

O Appellacyi, Rewizyi, tudzież ò zaskarzeniu nieważności.

§. 329.

Ktokolwiek przez Wyrok, bądź to w porządnie zakończoney Rozprawie, bądź też na nieſtawienie ſię, lub milczenie Strony którey zapadły uciążonymby ſię rozumiał, à ta uciążliwość, czyliby Sprawy główney, czyli obowiązku przydatkowego, lub dowodu nakazanego czyli warunku iakiego, lub nakoniec Expens prawnych tyczyła ſię; temu w przeciągu dni cztèrnaſtu od obwieſzczenia Wyroku rachować ſię maiących appellować wolno bydź ma, wyłączaiąc iednak przypadki naſtępuiące:

a)

a) Ieżeliby Wyrok tylko przepowiedny, i pryncypalney Sprawie nieſzkodliwy był. *b*) Ieżeliby przez wyrok wzaiemne obelgi znieſione były, *c*) ieżeliby Wyrok z właſnym Strony zeznaniem zgodny naſtąpił.

§. 330.

Appellacyą grzed Sędzią piérwſzey Inſtancyi czynić należy, w Rozprawie zaś Słowney Appellacya uſtnie tym ſpoſobem uczynioną bydź może, aby ſtrona w Sądzie przez Wyrok ſię bydź uciążoną, oſwiadczyła.

§. 331.

Ieżliby Wyrok wiele ſzczegułów w ſobie zawiérał, appelluiący iaśnie ma wyrazić, w których ſię uciążonym bydź rozumie; te zaś ſzczeguły, w których wyraźnie Appellacya założona nie była, w rzecz oſądzoną przeyść maią, ani więcéy odmienione bydź nie mogą.

§. 332.

Oprócz założoney Appellacyi Skarga uciążliwości, (*gravamina*) na którey się Appellacya gruntuie, albo razem, albo z osobna, ale iednak tylko w dniach cztèrnastu temu Sędziemu, który Wyrok wydał, podana bydź ma. Po upłynieniu którego terminu Skarga uciążliwości więcey przyiętą nie będzie, Appellacya iednak skutek swóy mieć powinna.

§. 333.

W podaney Skardze uciążliwości inszych okoliczności uczynku, ani dowodów nad te, które w piérwszey Instancyi przywiedzione były, przydawać nie ma bydź wolno, i gdyby na przeciw téy Ustawie postąpiono było, żadna uwaga na wprowadzone w téy skardze nowości dana nie będzie.

§. 334.

Sędzia piérwszey Instancyi Prożbę, prez którą Appellacya założoną iest, Stronie przeciwney do odpowiedzi w czternastu dniach uczynić się maiącey, prześle, i na ów czas tylko też Prożbę zaraz odrzucić ma, gdyby zapożno podana była, a tym czasem od Strony przeciwney dopełnienie, czyli exekucya Wyroku u Sądu proszoną byłaby; niemniéy po podaniu nawet przez Stronę przeciwną Odpowiedzi zaniesiona pożno Appellacya odrzuconą zostanie, gdyby Przeciwnik *a*) opoźnienie w swey Odpowiedzi zaskarzył, *b*) Odpowiedzi żadney nie podał.

§. 335.

Skarga uciążliwości, ieżeli w przyzwoitym czasie podana będzie, tym sposobem, iak i Prożba zaniesioney Appellacyi, do Odpowiedzi Stronie przeciwney ma bydź przasłana, i na

ten

ten czas Odpowiedź przeciwko zanieſioney Appellacyi, razem z odpowiedzią na skargę uciążliwości podaną bydź może.

§. 336.

Odpowiedź przez Stronę przeciwną podana Appelluiącemu do widzenia przesłaną zoſtanie; pożno zaś podana przyiętą bydź nie ma.

§. 337.

Ieżeli zanieſienie Appellacyi uſtnie uczynione będzie, Sędzia Strony obydwie w przeciągu terminu cztèrnaſtu dni przed ſiebie przywoła, gdy Wyrok wiele ſzczegułów w ſobie zawiéra, te, przeciw którym Appellacya założona ieſt, dokładnie wyrazić ma, niemniéy Skargę uciążliwości, i Odpowiedź na tęż w Protokóle Sądowym umieścić, który Protokół potym mieyſce Piſm Appellacyinych zaſtąpić ma.

§. 338.

§. 338.

Sędzia piérwszey Instancyi Appellacyą zanieśioną, Skargę uciążliwości, Odpowiedź, czyli Excepcyą Strony przeciwney, i wszystkie Pisma do Rozprawy sciągaiące się, tym czasem u Sądu w dobrym porządku zachowane, a w przypadkach poprzędzaiącey słowney Rozprawy porządnie inrotulowane, tudzież Wyrok, i tegoż Wyroku przyczyny wraz z Pismem przesyłaiącym bez zwłoki wyższemu Sądowi z Urzędu, i na ten czas razem przesłać ma, ieżeli obydwie Strony Appellacyą zaniosły. Sędzia zaś wyższy, ile bydź może, Sprawę tę nayprędzey, i na ten czas, gdy obie Strony apellowały, przez ieden Wyrok rozsądzić, potym Wyrok Appellacyiny z Aktami Sędziemu pièrwszey Instancyi odesłać, i ieżeli Wyrok pièrwszey Instancyi odmieniony został, przyczyny swego odmiennego Wyroku

dla

dla wydania onych Stronom na ich zgłoſzenie ſię przyłączyć ma.

§. 339.

W tych zaś ſzczegułach, przeciw którym wyraźnie appellowano nie było, po wyszłym do appellowania terminie na prożbę wygrywaiącego zaraz exekucya dozwolona bydź ma; co zaś do appellowanych ſzczegułów, w tych exekucyą aż do rozſądzenia w wyżſzey Inſtancyi zawieſić należy; Przecież w tym przypadku Stronie wygrywaiącey na prożbę iéy grabież, lub inne do rzeczy przyzwoite bezpieczeńſtwo dozwolone będzie.

§. 340.

Toż ſamo ma ſię zachować i przy Rewizyi; ta iednak pod ten czas dopuſzczona nie będzie, ieżeli wyrok pierwſzey Inſtancyi przez Sąd Appellacyiny podtwierdzonym zoſtanie; lecz gdyby tenże wyrok w Sądzie Appellacyinym

nym dopièro wſpomnionym, częścią potwierdzonym, częścią odmienionym był; od ſzczegułów odmienionych Rewizya tylko dopuſzczoną zoſtanie.

§. 341.

Pod czas załozoney Rewizyi Strona wygrywaiąca dozwolonego iéy w §. 339. zadość uczynienia, czyli Exekucyi żądać nie może, zabeſpieczenia iednak, które ſtoſownie do §. 339. w czaſie trwaiącey Appellacyi uczynione były, także, i w czaſie trwaiącey Rewizyi bez odmiany pozoſtać maią: gdyby iednak Appellacyą zakładaiący ſprawę zyskał, całą ſzkodę, którąby ztąd dla ſiebie wynikłą okazał, od Strony przeciwney nadgrodzoną mieć powinien.

§. 342.

Gdyby która kolwiek Strona Wyroku nieważność (*nullitatem*) okazać mogła, wolno iey będzie skargę nieważności zanieść; w każdym iednak przypadku,

czy

czy to Appelluiąc, czyli rewiduiąc: przy zanieſionéy ò nieważności Skardze, ſpoſobem Appellacyi, czyli rewizyi, czynić należy, i skarga nieważności, na którey Appellacya lub Rewiczya gruntuie ſię, ò tymże ſamym czaſie podana bydź ma.

§. 343.

Zaskarzenie nieważności Wyroku w czaſie do Appellowania przepiſanym do Sądu niżſzego, gdzie Sprawa sądzona była, podać należy, i to wſzyſtko, co względem Skargi uciążliwości, i Appellacyi przepiſano ieſt, zachowano bydź ma.

§. 344.

Sąd wyżſzy, maiąc ſobie przesłane Akta, naypièrwey skargę zanieſioną ò nieważność Wyroku, rozważy, i roztrząśnie, i gdyby ta słuſznie zanieſioną, i dowiedzioną była, od wydania Wyroku w Sprawie Pryncypalney wſtrzyma

ma ſię, lecz uchyliwſzy i skaſsowawſzy Wyrok Sądu niżſzego, nowe i porządne tey Sprawy rozſądzenie nakaże, i na ten koniec przyczyny uchylonego piérwſzey Inſtancyi Wyroku, przez oſobną Rezolucyą teyże wymieni.

§. 345.

Gdyby przyczyna uznaney nieważności Wyroku z oczywiſtego przewinienia Sądu niżſzego pochodziła, Sąd wyżſzy nadgrodzenie Stronom obydwom ſzkód, i koſztów, które ze zwłoki przez nieważną, i niedoſtateczną od Sędziego niżſzey Inſtancyi uczynioną Rozprawę wynikłe okazane byłyby, niżſzemu Sądowi nakaże, i tym końcem termin, w którym Strony ſzkody ſwey ſpiſanie, pod utratą Prawa, nadgrodzenia oney podać maią, wyznaczy; gdy ſpiſanie, czyli konſygnacya ſzkód tych w czaſie oznaczonym podaną będzie, względem tey Sędziego

niżſzego wysłuchawſzy, na ten czas ilość nadgrodzić ſię maiącą uſtanowi.

§. 346.

Podobnym ſpoſobem Sąd wyżſzy ſobie poſtąpi, chociażby od Strony żadna Skarga ò nieważności zanieſioną nie była, à ta iednak przy oſądzeniu Sprawy w Sądzie Appellacyi, lub Rewizyi z urzędu poſtrzeżonąby zoſtała, te iednak błędy, które iſtotę, i treść ſprawy, iako też Proceſſu nie odmieniaią, tak dalece, iż mimo tychże błędów Wyrok w Sprawie główney dobrze ułożoney wydanym bydź może, za przyczyny wzruſzenia Skargi ò nieważność Wyroku wzięte bydź nie powinny, przecież Sędzia wyżſzy przy rozſądzeniu Sprawy, błędy poſtrzeżone Sędziemu pierwſzey Inſtancyi na oczy wyrzuci, i tegoż napomni, które napomnienie, gdy Sprawa wſporze będąca do Rewizyi przychodzi, przy ode-

słaniu Aktów Rewizyonalnych przyłączone bydź ma.

§. 347.

Gdyby zaś ta Skarga ò nieważność zaniesiona wcale niegruntowna była, Sędzia wyższy sprawę appellowaną, czyli rewidowaną, zachowuiąc porządek, osądzi, Skargę zaś samą ò nieważność Wyroku odrzuci, i ieżeli ta zuchwale zaskarzona była, przyzwoicie iey Zaskarzyciela ukarze.

§. 348.

Gdy Sąd Appellacyiny Wyrok pièrwszego Sędziego za nieważny uzna, na ów czas tak Stronie, dla którey ów za nieważny uznany Wyrok pomyślnie był zapadł, iako też pièrwszemu Sędziemu, ieżeli do nadgrodzenia szkód został skazanym, w przeciągu cztèrnastu dni, rachuiąc od dnia przesłanego nieważności wyroku, wolno będzie uczynić Rekurs do Sądu Rewizyinego.

Ten zaś Sąd zapytawſzy, i wysłuchawſzy Sąd Appellacyiny, Rekurs niżſzego Sędziego, co do ſzczegułu tego, czyli do nadgrodzenia ſzkód Stronom Sąd niżſzy obowiązany ieſt, a zaś Rekurs Strony co do ſzczegułu, czyli uznanie przez Sąd Appellacyiny nieważności Wyroku niżſzey Inſtancyi, przez Sąd Rewizyiny podwierdzone bydź ma, lub Sądowi Appellacyinemu, aby w Sprawie główney Wyrok ſwóy wydał, nakazano bydź powinno, rozezna; i rozſadzi.

§. 349.

Ktokolwiek ſię przez Rezolucyą uciążonym mniemać będzie, przeciwko tey Rezolucyi piſmo zaskarzaiące (Rekurs) do wyżſzego Sądu założyć może, Sąd zaś niżſzy obowiązany będzie przyczyny Rezolucyi, od którey Rekurs ma bydź uczyniony, na żądanie Strony wydać, Strona zaś takowe motiva w

Re-

Rekurſie dołączyć powinna. I ieżeli Sąd wyżſzy potrzebę upatrzy, przesłania ſobie od Sądu niżſzego urzędowych obiaśnień i wyłożenia rzeczy, o którą idzie, tedy te także, na żądanie Strony przez wypis wydane iey będą.

§. 350.

Takowe zaskarzaiące Piſmo w cztérnaſtu dniach, rachuiąc od dnia położoney tey Rezolucyi, od którey też zaskarzenie czynić ſię ma, do Sądu wyżſzego podane, albo też przesłane będzie; inaczéy odrzucone zoſtanie.

§. 351.

Gdy Strona przed wydaniem Wyroku, Rezolucyę od wyżſzego Sądu zyska, która doſzły do niego Rekurs zaświadcza, albo kiedy innym ſpoſobem dowiedzie, iż wſpomniony Rekurs podług porządku założyła; Sędzia niżſzy wydanie Wyroku, nie zaś całą Sprawę wſtrzymać powinien.

§. 352.

Sędzia wyżſzy na wnieſione do niego Piſmo zażalenia z urzędu ſprawę roztrząśnie, i na to, ile tylko bydź może, nayprędzey wyrok ſwóy wyda.

§. 353.

Ieżeli Sąd wyżſzy Rezolucyę Sądu niżſzego potwierdzi, na ów czas dalſze kroki prawne żadnego mieyſca więcey mieć nie będą.

§. 354.

Gdy Sąd wyżſzy upatrzy, iż zaskarżenie gruntowne ieſt, i tylko z winy oczywiſtey Sądu niżſzego błąd naſtąpił; Rezolucya odmieniona bydź ma, i w przypadku powtórnym Sędzia niżſzy do powrócenia ſzkód, i wydatków Stronom przyczynionych, zachowuiąc Rozporządzenie w §. 345. przepiſane, skazanym zoſtanie.

§. 355.

§. 355.

Przeciwko temu wolno będzie Stronie przeciwney, tudzież niżſzemu Sędziemu, iak daleko ſię ta, lub ów uciążonemi mniemać będą, do Sądu Rewizoryalnego Rekurs założyć; wſpomniona iednak Strona, tudzież i Sąd niżſzy oznaczony w §. 348. Termin zachować maią.

ROZDZIAŁ XXVI.

O zgodzeniu Stron.

§. 356.

Każdey Stronie zgodę, czyli przyiacielską Umowę ſądownie, lub zaſądownie oświadczyć, i otę ſię ſtarać wolno. Bieg zaś Rozprawy ſamey dla oświadczoney zaſądowey zgody zwlekany bydź nie ma, chybaby Strony obydwie ſpólnie ſię na to oświadczyły. Sędzia iednak do tego, co obowiązkiem urzędu iego będzie, zaraz przyſtąpi, iak tylko ò to od Strony którey proſzonym zoſtanie.

§. 357.

Sędziemu wprawdzie wolno będzie Stronom prawuiącym się zgodę, z zwykłą iednak roztropnością, i skromnością oświadczyć, przecież przykremi napomnieniami tęż zgodę Stronom narzucać, à tym mniéy Sędziowską swą powagę w tą wdawać nie może: dla czego iak prędko Strona oświadczoną zgodę na piśmie, albo ustnie odrzuciłaby, czynienie tey zgody bez zwłoki przestać powinno.

§. 358.

Przystąpienia do Sądowey zgody każdey stronie żądać wolno, albo też i Sędzia pièrwszey Instancyi, gdy zgodę potrzebną bydź znaydzie, nie czekaiąc, aż się Strona o to nadgłosi, do zgody Sądowey przystąpienie Stronom oświadczyć może. W ten czas iednak Rozprawa nieprzerwanie toczyć się powinna, i żadna czynność Sądowa przez to

zwlekana nie będzie, chybaby obydwie Strony na to zezwoliły, po zapadłym zaś od piérwszego Sędziego Wyroku, na ten czas tylko umowa zgodna Sądownie czynioną bydź może, ieżeliby o to Strony obydwie doprasz ały się.

ROZ-

ROZDZIAŁ XXVII.

O Sędziach polubownych, czyli Arbitrach.

§. 359.

Wolno bydź ma Stronom pozywaiącym ſię na Sędziego polubownego zdać ſwoią Sprawę, zapis iednak Kompromiſsu inaczey za ważny miany nie będzie, ieżeli na piſmie zrobiony nie zoſtanie, à na ten czas ſtronie iedney bez dozwolenia drugiey odſtąpić od tego Zapiſu nie będzie wolno.

§. 360.

Sędzia przyzwoity, który Sprawę ſądzić, lub w niey podług prawa poſtępować miałby, obowiązku Sędziego polubownego przyiąć nie powinien, a nawet do przyięcia takowego nikt przymu

muſzonym bydź nie może. Ktoby go zaś przyiął, ten koniecznie Strón Rozprawę uczynić winien będzie.

§. 361.

Sędzia polubowny ſpoſób rozſądzenia ten zachowa, na iaki Strony ſię ugodzą; gdyby zaś ſobie żadnego przez Strony przepiſanego nie miał, pod ten czas ſpoſobem w ninieyſzych Uſtawach przepiſanym poſtępować ma.

§. 362.

Ieżeli Strony przez umowę, czyli zapis wyraźnie ſobie warowały, iż wſzelkiego dalſzego powołania Appellacyi zrzekaią ſię, tedy na wydanym od Sędziego polubownego Wyroku (ieżeli tenże Sędzia z granic daney ſobie władzy nie wyſtąpił) poprzeſtać maią, i przeciw temu ſłuchani więcéy nie będą; chybaby oczywiſty podſtęp, i zdradę dowieść mogły.

§. 363.

Ieżeliby zaś Strony przez tę umowę, czyli zapis wyraźnie ſię appellowania nie zrzekły, w razie takim dalſzy krok nie do Sądu Appellacyinego uczynić należy, lecz Stronie każdéy wolno bydź ma, po wydanym od Sędziego polubownego Wyroku, Sprawę do przyzwoitego ſwego Sądu wprowadzić, i ią tam, iak gdyby przez Sędziego polubownego nie była ieſzcze ſądzona, do końca przywieść, prożba iednak w takiey Sprawie w cztèrnaſtu dniach po obesłanńu Wyròku od Sędziego polubownego wydanego, podana bydź ma, poźniey bowiem podana przyiętą bydź nie ma.

§. 364.

Spór (ieżeli Sędzia polubowny daną ſobie władzę przeſtąpił?) do zwyczaynego Sądu piérwſzey Inſtancyi w dopièro wſpomnionym terminie cztèrnaſtu

dni

dni wniesionym bydź ma; gdzie potym co do szczegułów, w których nieważność Wyroku Sędziego polubownego uznana będzie, Rozporządzenie §. poprzedzaiącego zachowane bydź powinno.

§. 365.

Exekucya Wyroku przez Sędziego polubownego wydanego u przyzwoitego Sądu w każdym przypadku żądana bydź ma, Sędzia zaś polubowny nie będzie miał mocy, do zezwolenia exekucyi wdawać się.

ROZDZIAŁ XXVIII.

O Areſzcie oſobiſtym.

§. 366.

Przed rozſądzeniem Rozprawy, exekucya wprawdzie dozwolić ſię nie może, Areſzt iednak, to ieſt: przytrzymanie oſoby tey, która dla zaciągnionych długów o ucieczkę podeyźrzanąby była, mieyſce otrzyma.

§. 367.

W przypadku pomienionym przytrzymania dłużnika dopraſzaiący ſię, ieżeli takowe dokumenta okaże, które, gdyby od dłużnika przyznanemi zoſtały, moc zupełnego przekonania miałyby, Areſzt bez odwłoki dozwolonym bydź ma.

§. 368.

Ieżeliby zaś Powód niedoſtateczne doſyć dokumenta do dowodzenia Rozprawy okazał, areſzt na ten czas tylko dozwolony bydź może, ieżeli żądaiący onego, wprzód doſtateczne zabespieczenie złoży, przez któreby nadgrodzenie krzywdy, i ſzkody Stronie przeciwney wyniknąć mogącey oſtrzeżone było.

§. 369.

Areſzt oſobiſty od tego tylko Sędziego dozwolonym bydź ma, do którego areſztować ſię maiący, pozwanym bydź może, chybaby dla bliskiey ucieczki, albo iuż oney przedſięwziętey niebespieczeńſtwo zwłoki zachodziło.

§. 370.

Czyli zaś ten, przeciwko któremu areſzt dozwoli ſię, w domu ſtrzeżonym? albo w publicznym więzieniu oſadzonym? albo też iakim innym ſpoſobem

pil-

pilnowanym bydź ma? roztropności Sędziego ſię oddaie; lecz gdyby areſztowany od zwyczayney ſtraży chciał bydź uwolnionym, wydatki na to od czaſu do czaſu zapłacić powinien.

§. 371.

Ile razy areſztowany Powodowi za pretenſyą iego doſtateczne bespieczeńſtwo okazałby, zawſze z areſztu uwolnionym będzie; chociażby te bespieczeńſtwo tylko na przypadek ucieczki, albo ukrycia ſię uczynione było. Gdyby zaś wątpliwość względem pewności okazanego bespieczeńſtwa wznowiona była, tę ſprzeczkę Sędzia, wysłuchawſzy Strón obydwóch, iak nayprędzéy ma rozſądzić, i na ten koniec podług okoliczności, dzień Stronom do Rozprawy wyznaczy.

§. 372.

Ile razy Powód wraz z prożbą ò areſztowanie dłużnika, razem Żałobę ò

rzecz ſamą poda, ta Rozprawa bez zwłoki, i ieżeli będzie można, w trzech dniach rozſądzona niech będzie; gdyby zaś razem Żałoba podaną nie była, Powód onę w cztèrnaſtu dniach (chociażby ò tę areſztowany dłużnik nie nalegał) podać powinien.

§. 373.

Gdyby zaś pomienionia Żałoba w przepiſanym czaſie podana nie była; areſzt zaraz na żądanie przytrzymanego dłużnika odwołanym bydź ma, i temuż zadoſyć uczynienie panieſioney obelgi, i wynikłey ſzkody przyſądzone zoſtanie, toż ſamo mieyſce mieć ma na ten czas: ieżeli uznano będzie, iż Żałoba tego, który ò Areſzt proſił, nie gruntowną była.

ROZDZIAŁ XXIX.

O Areſzcie na rzeczy ruchome.

§. 374.

Tymże ſpoſobem Wierzycielowi wolno będzie, Ruchomości do Dłużnika należące u trzeciego znayduiące ſię, w wymiar ſwoiey pretenſyi przyareſztować: ale to tylko na ten czas; gdyby Wierzyciel, nie maiąc ſpoſobu z innego maiątku dłużnika dla ſiebie zadoſyć uczynienia poſzukiwać, iſtotnie w niebespieczeńſtwie utraty ſwy pretenſyi znaydował ſię.

§. 375.

Maiątek, czyli ruchomości przez Wóz pocztowy przesłane; ieżeli te w Państwach Niemieckich zoſtać maią, aż do

naſtąpić maiącego oddania onych areſztowane bydź nie mogą; podobnież i te Ruchomości, które podług §. 413. i 414. pod Exekucyę podciągnione bydź nie mogą, areſztowane nie będą.

§. 376.

Gdy proſzący ò Areſzt na rzeczy ruchome, takie dokumenta położy, które gdyby od przeciwney Strony przyznane zoſtały, Sprawę przeciwko niéy doskonale dowiodłyby, areſzt, czyli zatrzymanie Ruchomości bez zwłoki dopuſzczony bydź ma.

§. 377.

Jeżeliby zaś tenże zupełnych dowodów nie położył, Areſzt niepièrwey dopuſzczony będzie, aż póki proſzący ò niego wprzód doſtatecznego bezpieczeńſtwa na przypadek zadoſyć uczynienia pozwanemu za obelgę, i ſzkodę wyniknąć mogącą, nie złoży.

§. 378.

Gdy ten, przeciw któremu Areſzt wyrabia ſię, na tymże ſamym ieſt mieyſcu, gdzie tak maiątek, iako też i Sąd, do którego należy, znayduie ſię; prożba ò Areſzt do tegoż Sądu podana będzie. Gdy zaś Obżałowany na tym ſamym mieyſcu, gdzie ieſt iego Maiątek, na który Areſzt wyrabiać ſię ma, nie zoſtaie; na ów czas od woli proſzącego ò Areſzt zależeć będzie, albo na mieyſcu, gdzie ſię Obżałowany przytomnie znayduie, u tey Inſtąncyi, którey z oſoby ſwéy podlega, alboli też tam, gdzie maiątek, nie zaś oſoba Obżałowanego zoſtaie, u Sądu mieyſcowego ò Areſzt dopraſzać ſię.

§. 379.

Przez Rezolucyą na Areſzt rozkazano bydź ma temu, u którego Ruchomości areſztuią ſię, aby nic z onych oddalić, lub wydać nie dopuſzczał, ina-

czéyby ze ſwego Maiątku odpowiedzieć muſiał, i chociażby inney zwierzchności podlegał, rozkazowi Sądowemu, iak prędko go dóydzie, i nie czekaiąc na inſzy rozkaz od właściwego Sędziego, posłuſznym bydź winien.

§. 380.

Gdy ruchomości przyareſztowane w Sądowym Składzie (*Depoſito*) zoſtaią, Sędzia w kſięgach tegoż Składu dozwolony Areſzt zapiſze, albo też do Sędziego, u którego ruchomości w składzie Sądowym znayduią ſię, ò to zgłoſi ſię, Sędzia zaś tenże żądaniu takowemu zadoſyć uczynić powinien.

§. 381.

Ieżeli Areſzt na pieniądze, które Obżałowany z publiczney Kaſſy pobierać ma, dozwolony będzie, Sędzia natychmiaſt Kaſſę przyzwoitą, do którey należy, ò dozwolonym Areſzcie uwiadomi, przytym Imię, i Urząd proſzą-

ce-

cego ò Areſzt; Imię i Urząd tego, przeciwko któremu Areſzt pozwolony, właściwość pretenſyi, dla którey ſię Areſzt czyni, iaśnie i dokładnie wyrazi, Kaſſa zaś dopuſzczonego Areſztu zapiſanie natychmiaſt przedſięweźmie. W iednymże czaſie Sędzia z Urzędu ò naſtąpionym do Kaſſy publiczney powyżſzym zgłoſzeniu ſię tę Zwièrzchność uwiadomić powinien, do którey Zwièrzchności Kaſſa taż należy.

§. 382.

Gdyby areſztowane rzeczy zepſuciu podlegały, albo bez znacznego wydatku chowane bydźby nie mogły, na iedney, lub drugiey Strony żądanie oſzacowane, i więcey daiącemu przedane niech będą, pieniądze zaś zebrane pod ſtraż Sądową złożyć ſię maią.

§. 383.

Iak tylko Obżałowany Powodowi Areſzt otrzymuiącemu za dług zupełne

bespieczeństwo okaże, Areszt wydany na iego prożbę, uchylonym będzie, w sprzeczce zaś zachodzącey, czyli bespieczeństwo od Pozwanego złożone dostateczne iest, lub nie? Spór pomieniony iako nayprędzéy, i podług okoliczności w wyznaczonym na ten koniec dniu Sędzia rozezna.

§. 384.

Naydaléy cztèrnastego dnia po dozwoleniu Aresztu, powinien Areszt otrzymuiący ò dług, z powodu którego Aresztu się daprászał, osobną Żałobę (chociazby Strona przeciwna ò to nie nalegała) podać. Ta Żałoba do tego Sądu, od którego Areszt nastąpił, podana bydź ma. Kiedy zaś Areszt na tym mieyscu, gdzie ruchomości zostaią, zyskanym był, otrzymaiącemu Areszt wolno będzie Żałobę swą albo tam, albo téż do zwyczanego Sądu, któremu pozwany podlega, podać. Iednakże w

przy-

przypadku powtórnym przed tym Sądem, gdzie Areſzt otrzymał, w przeciągu cztèrnaſtu dni okazać powinien: iż Żałobę do Sądu, któremu pozwany podlega, podał.

§. 385.

Gdyby zaś pomieniona Żałoba w czaſie przyzwoitym podaną nie była, albo gdyby ſię Powód w powtórnym przypadku poprzedzaiącego §. ò podaney Żałobie ſwey w czaſie oznaczonym nie wywiódł; Areſzt ten na żądanie Strony przeciwney odwołany bydź ma, i dla teyże zadoſyć uczynienie poniesioney obelgi, i wynikłey ſzkody przyſądzone zoſtanie, toż ſamo mieyſce mieć powinno, gdyby uznano było, iż Żałoba tego, który ò Areſzt proſił, niegruntowną ieſt.

§. 386.

Ieżeliby kto Żałobę oſobną ò zadoſyć uczynienie ſobie podać chciał, tęż Żałobę, póki Areſzt trwa, do tegoż Sądu, od którego Areſzt był dozwolonym, po odwołanym zaś Areſzcie, do Sądu, któremu zyskuiąca Strona Areſzt z oſoby podlega, podać należy.

ROZDZIAŁ XXX.

O Sekwestrach, i innych tymczasowie zabespieczaiących krokach.

§. 387.

Kiedy między Powodem, i Pozwanym Spór zaydzie, komuby posiadanie rzeczy, lub Prawa iakiego przynależało? á żadnaby z tych Strón Prawa posiadania sobie należącego zaraz okazać nie mogła; Sąd, przed który Spór wytoczy się, za prożbą iedney lub drugiey Strony Sekwestracyą, albo (ieżeliby się to stać mogło) Sądowe rzeczy sporney złożenie nakaże.

§. 388.

Gdyby Powód ò rzecz, lub prawo przez Pozwanego posiadane Żałobę zaniósł,

niósł, i niebeſpieczeńſtwo okazał; iż Pozwany w czaſie trwaiącey Rozprawy rzecz ſporną pozbyć, zniſzczyć, albo podleyſzą uczynić mógłby; temu za złożoną doſtateczną kaucyą na ſzkodę, któraby ſię pozwanemu przez to ſtać mogła, wolno będzie ò ſekweſtracyą proſić, za którym proźby podaniem, zaraz dzień Sądowy naznaczony, i w tymże Pozwany wysłuchany, za okazaniem oraz niebeſpieczeńſtwa, i za złożoną doſtateczną kaucyą Sekweſtr dozwolony będzie.

§. 389.

Nawet ta rzecz, ò którąby Powód nie pozywał, tylko ią Obżałowany, iako właſną poſiadał, w tych przypadkach ſekweſtrowaną bydź może, w których Areſzt ma mieyſce.

§. 390.

Za dozwolonym Sekweſtrem obie Strony w przeciągu dni cztèrnaſtu po o-

odebraney w tey mierze Rezolucyi, albo położonym im rozkazie na wybranie poſtanowić ſię maiącego Sekweſtratora, umówić ſię, i onegoż w tychże cztèrnaſtu dniach Sądowi podać maią.

§. 391.

Gdyby zaś Sekweſtratora nie obrali, albo żadnego, albo każda Strona inſzego podała, Sędzia na ich niebeſpieczeńſtwo Sekweſtratora uſtanowi.

§. 392.

Sekweſtrator ma bydź zawſze Rezolucyą Sądową umocowany, w którey zalecono mu bydź ma, aby rzecz, czyli Dobra iakie ſobie powierzone, iak na dobrego goſpodarza przyſtoi, z zwykłą pilnością zarządzał, tudzież aby pożytki, dochody, tak, iak od Sędziego po wysłuchaniu Strón obydwóch dla większego beſpieczeńſtwa rozkazano mu bęzie, składał.

§. 393.

§. 393.

Sekweſtrator każdoroczne, nie poźniey iednak, iak w dni trzydzieści po skończonym roku rachunki z zarządzania ſwego do Sądu podawać będzie; Sąd zaś rachunki też ſtronom obydwóm, i ieżeli inaczéy między niemi umówiono nie było, do rąk Powoda przesłać ma, na ten koniec: aby podane rachunki potwierdzone, lub niedoſtatki onych zaskarżone były, w czym potym tak, iak względem innych Rachunków poſtąpiono bydź powinno.

§. 394.

Gdy Sekweſtracya pozwolona będzie na dochody iakie Dóbr tych, na których inne długi prawem Zapiſu ſą zabeſpieczone, Sekweſtrator z Dochodów, ile te wyſtarczać będą, Prowizye, lub inne opłaty rocznie z tychże Dochodów wypłacać ſię maiące, zaſpokaiać powinien, i dopraſzaiący ſię Sekweſtru

na

na te tylko dochody prawo otrzyma, które po odciągnieniu wzwyż namienionych opłat pozoſtaną.

§. 395.

Powód będzie mieć Prawo proſzenia, aby pretenſya iego na dobrach nieruchomych Obżałowanego, w poſtanowionych na to Kſięgach publicznych, na ten koniec zapiſana była, ażeby go aż do rozſądzenia iego Sprawy nikt nie uprzedził, lub też mu Prawa piérwſzeńſtwa nie odebrał, à ztąd Powodowi prawo beſpieczeńſtwa warunkowe wyniknie, które po przyſądzeniu iego pretenſyi, od dnia teyże pretenſyi w Kſięgach publicznych zapiſania, skutkować zacznie.

ROZDZIAŁ XXXI.

O Exekucyi.

§. 396.

Exekucya dozwolona nie będzie, tylko *a*) za poprzedzaiącym wyrokiem Sądowym, *b*) za uczynioną ſądownie zgodą, *c*) za wydaną od Adminiſtracyi niektórych dochodów kraiowych nocyą, przeciwko którey podług §. 69. dalſza droga Prawna więcey mieyſca mieć nie może, *d)* co do Piſma na reſztę z Rachunków złożonych wynikaiącą od prywatnego Pana ſwemu urzędnikowi wydanego, ieżeli też Piſmo podług Uſtawy §. 169. mocy, i skutku prawa nabyło. *e*) Za Rozporządzeniem polityczney Zwierzchności, którymby w przypadku uciemiężenia przez gruntowną Zwierz-

chność

chność, poddanemu nadgroda przyfądzona była.

§. 397.

Gdyby iednak Żałoba na takim zafadzała fię dowodzie, iaki podług ninieyfzych uftaw zupełną fprawowałby wiarę; dzień krótkiego terminu oznaczyć należy, i razem pozwanego napomnieć: iż gdyby nie ftawił fię, za wyznaiącego dług w prożbie o Exekucyą wyrażony poczytanym zoftanie; gdyby zaś Obżałowany ftawił fię, na Żałobę Powoda słuchanym niech będzie.

§. 398.

Gdy Obżałowany dług ten przyzna, Sędzia zaraz Exekucyi dopuści. Ieżeliby zaś odwody fwoie takie przywiódł, na które zaraz Wyrok kończący bez żadney przewłoki wydany bydź by mógł, obydwie Strony do czynienia Rozprawy bez zwłoki dopufzczone bydź maią, i na przywiedzione dowo-

dy, co słuſzność i Prawo każe, Wyrok wydany zoſtanie. W takowym zaś przypadku: gdy Obżałowany dokument wprawdzieby przyznał, ale przecie takie Odwody przytoczyłby, na które Wyrok zaraz wydanym bydżby nie mógł, Sprawa zwyczaynym Proceſsu porządkiem wprowadzona niech będzie, tym czaſem iednak Powodowi (ieżeliby inaczéy beſpieczeńſtwa ſwego oſtrzeżonego nie miał), exekucya póty tylko pozwolona będzie, póki iego bezſzkodność iakim ſpoſobem, lub grabieżą, która nawet na rzeczy, czyli Ruchomości na ten koniec Sądownie złożoney mieyſce mieć może, zabeſpieczoną nie będzie.

§. 399.

Termin, na którym dłużnik Powodowi zadoſyć uczynić ma, w Wyroku, albo zgodzie, zawſze wyraźnie oznaczany bydź ma.

§. 400.

W zgodzie przez Strony zawartey ustanowienie terminu od woli Strón zawisło. W wyroku zaś termin do zadosyć uczynienia na cztèrnaście dni wyznaczony będzie, od dnia wydanego i przesłanego wyroku, przeciwko któremu żaden krok prawny przedsięwzietym nie był, lub bydź nie może, rachuiąc, te dwa iednak przypadki wyiąwszy, to iest: gdyby zaniechanie pewney czynności, albo wykonanie dzieła nakazane było; pièrwszy bowiem przypadek postanowienia terminu nie dopuszcza, w drugim zaś Sędzia przeciąg terminu wykonaniu dzieła wystarczaiący oznaczyć ma.

§. 401.

Po upłynionym oznaczonym czasie w woli Powoda będzie, u tego Sądu, który Wyrok wydał, albo przed którym zgoda stanęła, albo też w przypadkach podług §. 396. pod c) d) i e) wyt-

knietych u Sądu, któremu Pozwany z osoby podlega, exekucyi pozwolenia doprafzać się, która mu dozwolona bydź powinna, w sposobie niżey nastę-puiącym.

§. 402.

Ieżeli Obżałowany na ustąpienie gruntu, lub dóbr nieruchomych skazanym będzie, Sędzia na podaną prożbę ma nakazać: aby Powód własności swoiey dostąpił, i na ten koniec Wyrok, albo ugoda do Ksiąg Tabularnych Prowincyonalnych tym sposobem, iak w każdym mieyscu prawo na rzeczy nabywa się, wpisana bydź ma, i tak Powód do posiadania Dóbr, lub gruntu dopuszczonym będzie.

§. 403.

Zwierzchność mieyscowa, pod którą grunt, lub Dobra te zostaią, Rezolucyą na Exekucyą, która iey od Sądu przez Pismo zgłaszaiące się w tymże

fa-

ſamym czaſie przesłaną będzie, bez zwłoki uskutecznić, iako też Powoda do poſſeſſyi gruntu, albo dobra nieruchomego (używſzy do tego ſrzodków skutecznych pomuſzaiących) dopuścić powinna będzie.

§. 404.

Gdyby Obżałowany Powodowi prawo na ſame rzeczy rozciągaiace ſię do gruntu ſobie należącego uſtąpić był powinien, Sędzia na żądanie Powoda ma dozwolić: ażeby Wyrok, czyli ugoda do kſiąg Tabularnych Prowincyi, podług zwyczaiu każdego mieyſca, iak gdzie prawo na rzeczy nabywa ſię, wpiſaną była, ta zaś Zwièrzchność, do którey grunt ten, czyli Dobra należą, wſpomnione dozwolenie za zapłaceniem Tax ſobie należących, niezwłocznie do skutku przyprowadzić ma.

§. 405.

Ieżeliby Obżałowanemu nakazano było, aby rzecz iaką ruchomą szczególnie wymienioną Powodowi wydał, Sędzia na żądanie Powoda Sądowemu woźnemu nakaże, ażeby rzecz z rąk Obżałowanego odebraną Powodowi za kwitem wydał.

§. 406.

Ieżeliby zaś rzecz wydać się maiąca iuż do Rąk trzeciego przeszła, Powodowi wolno bydź ma: albo tegoż podług Prawa zapozwać, albo naprzeciw Obżałowanemu ò wartość, którąby mógł okazać, i ò szkód swoich powrócenie, skargę zanieść, co i na ten czas mieysce mieć będzie, gdyby rzecz przysądzona więcéy nie znaydowała się.

§. 407.

Gdyby zaś przez Wyrok Obżałowanemu nakazano było, ażeby rzecz ruchomą w iakowym rodzaiu wydał, a

ta-

taką rzecz Obżałowany pośiadałby, Sędzia woźnemu na żądanie Powoda rozkaże: aby tyle od Obżałowanego wziął, ile Powodowi należy, i temuż Powodowi za kwitem wydał.

§. 408.

A gdyby rzeczy przyſądzoney Obżałowany wcale iuż nie pośiadał; Sędzia Powodowi za oſzczędnym dla Strőn obydwóch (ile bydź może) wydatkiem, onę kupić, ſzkody ſwey na Pozwanym poſzukiwać, albo też ò powrócenie téy Rzeczy ſżacunku i wartości, iakąby Powód donieść mógł, tudzież ò ſzkody przeciw Pozwanemu czynić pozwoli.

§. 409.

Gdyby zaś Obżałowany do wykonania iakiego dzieła był przez wyrok obowiązanym, à to przez trzeciego wykonane bydźby mogło, Sędzia Powodowi pozwoli, ażeby tenże ò wykonanie ſobie tegoż Dzieła przez trzeciego,

za nayoſzczędnieyſzym, ile bydź może dla Strón obydwóch wydatkiem poſtarał ſię, i ſzkody ſwey u Obżałowanego poſzukiwał, alboli też ò dzieła tegoż ſzacunek, któryby okazany bydź mógł, i ò ſzkody ſwoie przeciwko Obżałowanemu czynił.

§. 410.

Gdyby zaś rzeczone dzieło ani przez trzeciego wykonanym bydź nie mogło; Sędzia na prożbę Powoda, Obżałowanego karą pieniężną, lub iuną do wykonania dzieła przynagli; wſzelako Powodowi wolno bydź ma, gdyby do wykonania dzieła przynaglać Stronę nie chciał, ò powrócenie wartości tegoż, i uczynienie ſobie nadgrody za ſzkody Obżałowanego prawnie zapozwać.

§. 411.

Ieżeli pieniężna Summa od Obżałowanego Powodowi do zapłacenia należy, Powód w prożbie ò pozwolenie

E-

Exekucyi podaney, dobra do Obżałowanego należące, z których zadosyć uczynienie otrzymać żąda, wymienić ma, i w ten czas Powodowi wybór pozwolony zostanie, ieżeli dług iego Zapisem (Hypoteką) zabespieczony iest.

§. 412.

Ieżeli zaś Powód z pensyi dłużnika, którą z publiczney Kassy pobiera, zadosyć uczynienia doprassałby się, Sędzia na takowe wypłacanie w proporcyi należytości Powoda zezwoli, i tym końcem Rezolucyą swą względem tego wypłacenia do Kassy, z którey płacono bydź ma, przeszle, tudzież Imię, i Urząd Powoda, Imię i Urząd pozwanego, z wyrażeniem własności długu, iaśnie dołoży, iako też Zwièrzchność maiącą władzę nad tąż Kassą z Urzędu ò tym uwiadomi, kassa zaś tę Sądową Rezolucyą bez zwłoki zapisze, i w Ratach

przypadaiących Powodowi wypłat czynić ma.

§. 413.

Zapłaty czyli pensye Urzędników od Monarchy na Urzędzie publicznym postanowionych, co do połowy tylko, Exekucyi podpadać mogą.

§. 414.

Dochody Plebanów z Probostwa pod tym tylko warunkiem pod exekucyą podpadaią: iżby z tychże Dochodów temu, który tychże używa, nayprzód na wyżywienie Zło. Ryn. 300. corocznie wydane były. Pensye zaś z Funduszów, Prowizye, i pieniądze z Iałmużny, podpadać pod Exekucyą wcale nie mogą.

§. 415.

Ieżeli Powód dług Obżałowanemu od kogokolwiek sposobem pożyczki, lub złożenia pieniędzy, lub z iakieykolwiek przyczyny należący w zapłacie przyiąćby chciał, Sędzia tenże dług na

Sum-

Summmę Powodowi od Obżałowanego winną wyznaczy, i Woźnemu rozkaże, aby Skrypt, czyli kartę nie przenoszącą ilość przysądzoney Summy, od Obżałowanego odebraną, Powodowi oddał, albo gdyby karty wartość Summmę wyznaczoną przewyższała, na tey Summę dla Powoda do zapłacenia przekazaną oznaczył, i potym Obżałowanemu też Kartę powrócił.

§. 416.

Ieżeli zaś dług na zapłatę przekazany Zapisem bespieczeństwa Hypoteki iakowey był zapewniony, ta Zwierzchność, do którey dobro bespieczeństwem tym obciążone należy, przekazanie tegoż długu za Rekwizycyą Sędziego w tym samym czasie bezpośrzedniczo przesłać się maiącą na prozbę Powoda zapisać w księgach publicznych tym sposobem, iak w każdym mieyscu

pra-

prawo na rzeczy nabywa się; na rzecz Powoda rozkaże.

§. 417.

Powód przekazania Długu wypis wiary godny pozwanego Dłużnikowi oddać ma, inaczey Prawo odzyskania przeciwko onemu, gdyby tenże pozwanemu pierwey wypłacił, utraci.

§. 418.

Obżałowany za rzetelność długu Powodowi do zadosyć uczynienia przekazanego w odpowiedzi zostaie, chybaby Powód Sprzeczkę, czyli Sprawę względem rzetelności tegoż długu wynikłą Pozwanemu obwieścić zaniedbał.

§. 419.

Obżałowany podobnie za to, iż przekazany dług w tym czasie, w którym dług ten odebranym, lub mocą Sądową wymuszonym bydź powinien, oddanym, będzie zabespieczyć ma; ten iednak Obowiązek zabespieczenia ustaie,

ieżeliby Powod ò ten Dług w czaſie przyzwoitym nie zaraz upominał ſię, lub w przyzwoitym czaſie Sądownie nie czynił, à zatym Pozwany nawet ma prawo aż do czaſu dopièro wſpomnionego, ò beſpieczeńſtwo tegoż Długu Powodowi przekazanego ſtarać ſię.

§. 420.

Gdyby względem Długu na zapłatę danego Rozprawa wzniecona była, à Powód otrzymawſzy Zaſtaw, u nowego dłużnika doſtatecznych Dóbr na zadoſyć uczynienie ſwoie nie znalazłby, wolno Powodowi będzie exekucyi do innych Dóbr pièrwſzego ſwego Dłużnika dopraſzać ſię.

§. 421.

Wierzycielowi wolno także będzie, na długu Dłużnikowi ſwemu od kogo innego winnym grabież, i dalſzą Exekucyą ſpoſobem, iaki ſię niżey ò Exe-

ku-

kucyi na dobra ruchome przepisuie, przedsięwziąć.

§. 422.

Ieżeliby Powód na pożytki, albo na dochody Pozwanego exekucyi doprasział się, Sędzia na iego żądanie na tychże dochodach grabież ustanowi, i razem zaraz dozwoli, aby na ten koniec wyrok, czyli ugoda; przez który, lub którą dochody Dóbr nieruchomych exekucyi poddane bydź maią, w Księgach publicznych kraiowych, iak w którym mieyscu Prawo na rzeczy nabywa się, zapisane były, w tenczas oraz Sekwestrator do wybierania tych pożytków, czyli dochodów ustanowiony bydź ma. Zwierzchność zaś, którey grunt, lub dobra nieruchome podlegaią, i którey Sędzia dozwolone zapisanie w Księgi w tymże czasie przez rekwizycyą przeszle, takowe dozwolone zapisanie bez zwłoki przedsięwziąść ma.

§. 423.

§. 423.

Proſzący ò Exekucyą Sędziemu Sekweſtratora wymienić powinien, Sąd zaś Stronę przeciwną ò tymże Sekweſtratorze uwiadomi, na ten koniec: ażeby zarzuty ſwe naprzeciw wymienionemu Sekweſtratorowi we trzech dniach tym pewniey podała, ile że w przeciwnym razie tenże natychmiaſt potwierdzonym zoſtanie. Ieżeli zaś zarzuty iakowe przywiedzione będą, Sędzia obie Strony niezwłocznie przyzwie, które gdyby ſię na oſobę Sekweſtratora nie zgodziły, takowego dla nich ſam uſtanowi. Nakoniec co do prowizyi Wierzycielów beſpieczeńſtwo maiących to ſię ma zachować, co w §. 394. przepiſano ieſt.

§. 424.

Co ſię w §. 422. ò Exekucyi na pożytki, czyli dochody nieruchomych dóbr uſtanowiło, toż ſamo

także

także mieyſce ma na ów czas, kiedy ſię exekucya na czynſze, lub dochody w długu na dobrach nieruchomych beſpieczeńſtwo maiącym przedſiębierze. I na ów czas uſtanowienie Sekweſtratora nie ieſt potrzebne, lecz doſyć będzie, ieżeli prócz zapiſania długu tego w kſięgach Tabularnych Kraiowych wypłat tychże dochodów przez rozkaz Sądowy temu, do którego wypłat tenże należy, dozwolony zoſtanie.

§. 425.

Ieżeliby zaś na pożytki, czyli dochody z pewney pieniężney ilości składaiące ſię w długu beſpieczeńſtwem nie opatrzonym Exekucyą zaſądzoną była, też dochody Powodowi zaraz bez poſtanowienia Sekweſtratora w proporcyi iego pretenſyi przyznane, i za przesłaniem od Sądu Rezolucyi na to do Kaſsy, lub do tego, który wypłacić ma, bezpoſrzedniczo, i w tymże czaſie naſtą-

pić

pić maiącym, Powodowi za kwitem iego wypłacane bydź powinny.

§. 426.

Ieżeli Powód exekucyi na dobra nieruchome doprafzałby się, Sędzia profzącemu bespieczeństwo, hypothekę, ieżeli teyże przez poprzedzaiące Zapisanie nie otrzymał, na tychże dobrach ustanowi, i na ten koniec dozwoli; ażeby Wyrok, albo ugoda do Ksiąg Tabularnych Kraiowych, iak gdzie w którym mieyscu prawo na rzeczy nabywa się, zapisana była, ta zaś Zwierzchność, do którey Dobra nieruchome należą, Rezolucye te od Sądu przez Rekwizyzyą w tymże czasie, i prosto przesłać się maiącą zaraz do skutku przyprowadzi.

§. 427.

Wiele razy po otrzymaniu Prawa grabieży ò dozwolenie dalszey Exekucyi czyniono będzie, zyskuiący Exekucyą,

w prożbie ſwey okazać powinien: iak daleko z exekucyą poſtąpiono było.

§. 428.

Po uczynionym Zapiſie w kſięgach Tabularnych Kraiowych, i ztąd otrzymanym prawie grabieży, Powodowi wolno bydź ma; oſzacowania tych Dóbr u Sędziego, którego Zwièrzchności one przynależą, zaraz dopraſzać ſię, Sędzia zaś bez dalſzey zwłoki oſzacowania dopuści, i to przepiſanym w Rozdz. XVII. ſpoſobem uczynić rozkaże.

§. 429.

Gdyby więc żadna Strona w przeciągu trzydzieſtu dni od czaſu, gdy oſzacowanie Dóbr do wyięcia było, (który czas na tymże oſzacowaniu prez kancellaryą zapiſanym bydź ma) ſprzedaży oſzacowanych Dóbr nie proſiłaby, Powód one w tey wartości, iak oſzacowane zoſtały, przyiąć, a tych Obżałowany uſtąpić powinien będzie. Wie-

rzy-

rzyciele iednak na tych Dobrach zapiſani, dla którychby z Summy ſzacunku tych Dóbr bespieczeńſtwo nie zoſtawało, pièrwey zapytanemi bydź maią: czyliby który z nich za ſpłaceniem Powoda w gotowych pieniądzach tychże Dóbr w wartości oſzacowaney przyiąć, lub publicznie przez Licytacyą ſprzedanych mieć nie chciał? w przeciwnym zaś razie takowe Dóbr uſtąpienie tymże Wierzycielóm co do prawa ich bespieczeńſtwa ſzkodliwe nie będzie.

§. 430.

Do wysłuchania takowego Wierzycielów, podług różnicy ich mieſzkania, ten ſam termin przepiſany pydź ma, który dla Pozwanego do odpowiedzi na Żałobę uſtanowiony ieſt. Po upłynieniu zaś tego terminu żaden więcey słuchanym nie będzie.

§. 431.

Gdy Powód za ustąpione sobie Dobra Summę przez szacunek Dóbr ustanowioną wypłaci, onemu też Dobra, iak wyżéy w §§. 402. i 403. iest przepisano, oddane zostaną.

§. 432.

Gdyby iedna, albo druga Strona w przeciągu trzydziestu dni Licytacyi tych Dóbr doprasszała się, ta zaraz dozwolona bydź ma, i na ten koniec termin trzydziestu dni, z wyraźnym oznaymieniem właściwego na to dnia, godziny i mieysca postanowiony bydź ma. Gdyby te Dobra na Licytacyi za cenę z oszacowania postanowioną, albo i za większą przedane bydź nie mogły, Sędzia nie czekaiąc nowey prozby, tym sposobem drugą licytacyą, i gdyby i na tey żaden się kupiec za cenę z oszacowania postanowioną nie znalazł, trzecią Licytacyą przez Obwieszczenie wyznaczy,

czy, i na tey trzeciey Licytacyi Dobra nawet niżey oſzacowania. ſprzedane bydź maią, chociażby otrzymuiący Exekucyą też Dobra kupował.

§. 433.

Gdy zaś na Licytacyi Dóbr nieruchomych użytecznych Summa niżéy ſzacunku, lub takowa ofiarowaną byłaby, z którey nie wſzyſcy Wierzyciele aż do oſzacowania Dóbr zapiſani zapłaconemi bydź mogliby; na ów czas przedaż niżey oſzacowania mieyſca mieć nie będzie, lecz tak poſtąpić należy, iak ò ſprzedaniu Dóbr w czaſie Zbiegu Wierzycielów przepiſano ieſt.

§. 434.

Ieżeli na trzeciey Licytacyi żadna Summa ofiarowana za Dobra nie będzie, w woli otrzymuiącego exekucyą pozoſtanie, poddać Dobra pod Sekweſtracyą, lub ò dalſzą Licytacyą proſić, przy którey to wſzyſtko zachowano

bydź ma, co względem trzeciey Licytacyi ustanowiono iest.

§. 435.

Gdyby znacznieysze Dobra sprzedaży takiey podpadały, w ten czas rostropnemu pomiarkowaniu Sędziego zostawuie się: czyliby pierwszy termin do dni 60. lub też do dni 90. przedłużyć nie zechciał? W innych zaś sprzedażach wszelkich Sędziemu wolno bydź ma, termin na 30. dni wyznaczony, o dwa, lub ò trzy dnie, skrócić, albo przedłużyć, aby tylko przedłużenie te czasu trzem razem Terminem postanowionego nie przechodziło.

§. 436.

W obwieszczeniach Licytacyi iaśnie wyrażono bydź ma. *a*) Pod iakiemi warunkami Dobra nieruchome przedawane będą? *b*) iż więcey daiący obowiązanym zostanie, długi do Dóbr przywiązane w proporcyi postanowionego

sza-

ſzacunku na ſiebie przyiąć, ieżliby Wierzyciele wypłacenia przed wypowiedzeniem teyże Summy może warowanego przyiąć nie chcieli.

§. 437.

Obwieſzczenie Licytacyi podług mieyſcowego zwyczaiu, niepoźniey iednak, iak we trzy dni po dozwoloney Licytacyi obesłane, czyli uczynione bydź ma.

§. 438.

Każdemu Wierzycielowi na Dobrach zapiſanemu piérwſze Licytacyi wyznaczenie Sądownie, i ò tymże ſamym czaſie, którego obwieſzenie Licytacyi czynione będzie, do wiadomości podane bydź ma; inaczey bowiem Licytacya nieważna byłaby, wyiąwſzy ten przypadek, ieżeli naywięcey daiący wſzyſtkich Wierzycielów na tychże Dobrach zapiſanych pretenſye, czyli uspokoienie onych przyiąłby.

§. 439.

Sędzia Dóbr oſzacowanie, ciężary do gruntu przywiążane, i warunki przez kupuiącego dopełnić ſię maiące, w Sądowey Kancellaryi na pogotowiu trzymać ma, i one przeyrzeć, albo Wypis onych wziąść, kupować chcącym dozwolono bydź powinno.

§. 440.

Przedaż na Wſiach przed iedną przynaymniey ſądową oſobą, i piſarzem, w Miaſtach zaś i Miaſteczkach przed dwiema przynaymniey ſądowemi oſobami, i iednym piſarzem czyniona będzie.

§. 441.

Gdyby ieden, albo więcey kupować chcących ſtawiło ſię, tym oſzacowanie gruntu, czyli Dóbr nieruchomych, ciężary na tych będące, i warunki przedaży wyraźnie oznaymione wprzód będą, potym przedaż zacząć ſię ma.

§. 442.

§. 442.

A kiedyby po pièrwſzym podaniu Kupuiący więcey podawać przeſtali, Woźny ſummę od więcey ofiaruiącego podaną, kilkokrotnie przydanemi słowami: „*Po pièrwſzy raz!*" obwoła, i ieżeli kto więcey dać nie chce, zapyta ſię; à ieżeli kupuiący daléy milczeć będą, słowa „*po drugi raz!*" kilkokrotnie powtarzać będzie, i wiele razyby kto więcey podał, à potym dalſze podawanie wſtrzymane było, z początku znowu obwoływać zacznie, na podawanie zaś, które nie w ſamym Akcie licytacyi, albo też, chociaż w tymże Akcie, ale nie w liczbie iakowey pewney czynione będzie, żaden wzgląd miany bydź nie powinien.

§. 445.

Gdyby w czaſie Licytacyi z kupuiących ieden, lub więcey z tychże do namyślenia ſię czaſu pozwolenia żądali,

tym naywięcey ieden godziny kwadrans, nie częściey iednak, iak tylko raz ieden dozwolić się ma.

§. 446.

Gdy naywiększy podany szacunek słowami: „*po drugi raz!*" obwołany zostanie, à potym nikt więcey nie podałby, to obwołanie ieszcze przez pięć minut powtarzać należy, i razem pytać się: czyli kto za więcey kupićby nie chciał? w którym nawet czasu przeciągu, gdyby nikt więcey nie podał, Licytacya wyrzeczonemi słowami: „*po trzeci raz!*" kończyć się ma, i rzecz więcey daiącemu (zachowuiąc przepis §. 433.) przyznaną będzie, chociażby nawet sam tylko do tey przedaży stawił się, i nic więcey nad oszacowanie nie postąpił, albo gdyby na trzeciey Licytacyi mnieyszą nawet wartość od oszacowania podał.

§. 447.

§. 447.

Ieżeli dwóch kupuiących iedną Summę podadzą, à nad tę nikt ſię z wyżſzą nie odezwałby; na ów czas temu pièrwſzeńſtwo należèć będzie, który ſię naypièrwey z podaniem tey Summy oświadczył.

§. 448.

Gdy kupuiący pod czas Licytacyi mnieyſzą w prawdzie Summę, lecz natychmiaſt w gotowych pieniądzach zapłacić ſię maiącą poda, à te podanie ſzacunkowi Dóbr wyrównywałoby, temu pièrwſzeńſtwo przed owym, któryby wyżſzą Summę, lecz wypłacenie oney ratami podał, należèć powinno. Wyiąwſzy iednak: *a)* gdyby w Obwieſzczeniu Licytacyi do wypłacenia Ratami, termina iuż wyznaczone zoſtały, albo *b)* kiedy wſpomnione termina od tego przyięte będą, ku którego zaspokoieniu Dobra ſprzedaią ſię.

§. 449.

§. 449.

Na Licytacyi Dłużnik wraz z innemi licytować nie może, i nikt zgoła, nawet Wierzyciele Dłużnika szczególniey-sze prawo nad któregokolwiek bądź obcego kupuiącego przywłaszczać sobie nie mogą; à zatym po skończoney Licytacyi więcey daiący nikomu do odstąpienia rzeczy prawem Licytacyi nabytey obowiązany nie będzie.

§. 450.

Gdyby kto z szczególnych iakich układów, na dobrach przez Licytacyą sprzedać się maiących miał prawo do nabycia dla siebie tychże Dóbr za ilość oznaczoną, Prawo te przed Licytacyą sądownie okazać i dowieść ma. Pod czas Licytacyi zaś samey, lub po Licytacyi, gdyby to czynił, słuchanym więcey nie będzie.

§. 451.

Więcey daiący, któremu rzecz przedana została, termina na wypłacenie szacunku Dóbr ustanowione ściśle ma zachować, inaczey na żądanie czyli Wierzyciela, czyli Dłużnika też Dobra bez żadnego nowego oszacowania, i na iednym tylko terminie oznaczonym, podług Przepisu §. 433. na samegoż zawodnego Zapłaciciela koszta, i niebespieczeństwo znowu na Licytacyą podane, i nawet za mnieyszą, mimo szacunek, ofiarowaną Summę przedane zostaną. Gdyby iednak ten przed godziną do Licytacyi postanowioną resztę należytości za Dobra nabyte, oraz i wydatki z przyczyny uczynioney zwłoki nastąpione, gotowemi pieniądzmi wypłacił, te wypłacenie przyięte zostanie, i dalsza Licytacya mieysca nie otrzyma.

§. 452.

§. 452.

Dobra ſprzedane nie piérwey więcey daiącemu na własność oddane będą, póki ten albo zupełney za nabycie Dóbr Summy niewyliczy, albo dla bespieczeńſtwa wypłacania poſtanowionych częściami Rat doſtateczney kaucyi nie położy, albo nakoniec ieżeli inaczey między nim i temi, którzy Summę za Dobra ofiarowaną pobiérać maią, umówiono nie będzie.

§. 453.

Ieżeliby Powód Exekucyi na Dobra Ruchome dopraſzał ſię, rzeczy, któreby zabrane mieć chciał, wyrazić powinien; nie wolno iednak będzie odzież potrzebną, albo narzędzia, któremi Dłużnik codzienne wyżywienie ſobie, i familii ſwoiey zarabia, pod exekucyą podciągać; na inſze zaś ſprzęty, i rzeczy, których Dłużnik do roboty ſwoiey potrzebuie, albo przez których niedoſtatek

zna-

znacznemu uſzkodzeniu, i przez zabranie onych niesławie podpadłby, exekucya w ten czas tylko dozwolona będzie, gdy żadne inne do zapłacenia ſrzodki nie znaydą ſię.

§. 454.

Na takową podaną prozbę Sędzia grabież i zabór rzeczy (ieżeli Powód poſiadaniem zaſtawu iakowey rzeczy zabespieczony nie byłby) Woźnemu nakaże, i temuż przepiſać ma, co czynić powinien w tym razie, gdyby Powód rzeczy grabić ſię maiące przeciwko Przepiſowi §. poprzedzaiącego wyraził, lub oczywiście więcey grabić zechciał, ani żeli dla iego bespieczeńſtwa potrzeba wymagałaby.

§. 455.

Woźny, który zagrabienie do exekucyi przywieść ma, pod własną ſwą odpowiedzią, za odebranym od Sędziego rozkazem, zaraz do dłużnika wraz

z

z Powodem, lub iego Plenipotentem udać ſię ma, temuż Wypis Dekretu Sądowego położyć, i rzeczy grabić ſię maiące porządnie ſpiſać powinien, na których Powód rzeczywiſte Prawo grabieży otrzyma.

§. 456.

Ruchomości grabieżą zaięte Woźny na Powoda żądaiącego niebespieczeńſtwo trzeciemu, albo, ieżeliby rzeczy były drogie, i łatwo przenieść ſię mogące, do Sądu pod ſtraż ma oddać, inaczey doſyć będzie, gdy one w Domu Dłużnika Sądową pieczęcią zapieczętowane będą; à gdyby Powód inaczey nie żądał, niektórego rodzaiu Zaſtawy, naprzykład konie, bydło, i inne tym podobne, pod ſtraż ſamego Dłużnika, à nawet i do iego użycia tym czaſem zoſtawić ſię mogą.

§. 457.

Gdyby zaś Woźny zesłany ani Dłużnika, ani kogo innego, którýby rzeczy okazać chciał, nie znalazł; to bez zwłoki Sędziemu uſtnie oznaymi, ten zaś, gdy będzie widział potrzebę, sluſarza wraz z wartą zesłać powinien będzie, za których pomocą zaięcie grabieży bez zwłoki do exekucyi przywiedzione zoſtanie.

§. 458.

Gdyby Dłużnik, lub ktokolwiek bądź inny exekucyi mocą zaſtawiać ſię, i onę odpièrać odważył ſię, woźny wprawdzie od wſzelkiey gwałtowności ſię wſtrzyma, lecz rzecz całą iak nayprędzey Sędziemu donieſie; ten zaś opieraiącego ſię potrzebnemi śrzodkami do posłuſzeńſtwa przymuſi, i za władzy Sędziowskiey wzgardę, przykładną na takowego karę wyznaczy.

§. 459.

Po takowym grabieży zajęciu, Woźny Sędziemu dokładną wſzyſtkiego Relacyą uczyni, i ſpiſanie grabieży onemu poda, które w Sądzie zachowane zoſtanie, i Stronom na ich żądanie przez wypis wydane będzie.

§. 460.

Co do rzeczy ruchomych pod Prawo grabieży poddanych, ſzacowania, wydania, przez Licytacyą publiczną przedawania, to wſzyſtko, cokolwiek względem Dóbr nieruchomych przepiſano ieſt, zachowano bydź powinno, z tą iednak różnicą: iż termina na Licytacyą uſtanowione tylko od 14. do 14. dni wyznaczone będą, ani też Sędzia obowiązany ma bydź, aby wartość od więcey ofiaruiącego podaną przez pięć minut obwoływać kazał, ani proſzącym kwadrans godziny do namyślenia ſię (iako w §§. 444. i 445. uſtanowiono ieſt)

ieſt) dozwalał, lecz gdy rzeczy mnieyſzey wartości będą, te dwie oſtatnie czaſu przewłoki roſtropnym pomiarkowaniem skrócić może.

§. 461.

Gdyby Powód ſwiadectwem Wożnego dowiódł; iż zaięte grabieżą rzeczy na iego zaspokoienie doſtatecznemi nie ſą, albo gdyby okazał, iż mu wcale żadne rzeczy, na którychby grabież przedſięwziętą bydź mogła, wiadome nie ſą; Sędzia na żądanie Powoda wſzelkich należytości, i własności rzeczy Dłużnikowi we trzech Dniach pod karą Areſztu wyiawienie nakaże. Czemu gdyby Dłużnik w trzech dniach zadoſyć nie uczynił, za naleganiem powtórzonym Powoda, Areſzt Dłużnikowi od Sędziego dany zoſtanie, i podług zwyczaiu mieyſcowego, tenże do exekucyi przywiedzionym będzie.

§. 462.

Dochody, które Dłużnik dożywotnie pobierać ma, na kaucyą Powodowi za dostateczne uznanemi będą, i Dłużnika od więzienia, czyli exekucyi osobistey uwalniaią, ieżeli Powód z tych dochodów w trzech latach zaspokoienie swoie otrzymać będzie mógł, albo gdy te dla siebe wyznaczonemi bydź zezwolił.

§. 463.

Ile razy Exekucya na pensyą officyalisty Urząd od Monarchy, albo Stanów Prowincyi, lub od Miasta powierzony sprawuiącego, nakazaną zostanie; to zawsze Przełożonemu onego, do którego należy, bez zwłoki doniesione będzie.

§. 464.

Gdy Dłużnik wzięty do Aresztu nie byłby w stanie, sam sobie dostarczać wyżywienia, na ów czas Aresżt pod

tym

tym warunkiem zachowany bydź ma, ażeby domagaiący się Areſztu, koſzta na wyżywienie Dłużnika zaſtępował, które koſzta codziennie kwotę dwanaście kreycarów przewyżſzać, ani nad ſześć kreycarów zmnieyſzone bydź nie mogą.

§. 465.

Nikt zaś na zaciągnione długi w więzieniu oſadzony, nad przeciąg Roku iednego, w tymże dłużey trzymanym nie będzie, iednakże Dłużnik Areſzt ten nie przerwanie, i w mieyſcu zwyczaynym Areſztu odbyć, i wyſiedzieć powinien, à zaś po uchylonym z powodu niedoſtarczonego wyżywienia Areſzcie, Areſzt powtórny temuż Wierzycielowi dozwolony bydź nie ma.

§. 466.

Dla zaciągnionych po wyſiedzianym Areſzcie nowych Długów, Areſzt nowy całoroczny może bydź dopuſzczony.

§. 467.

Gdyby Dłużnik Wierzyciela przez fałſzywe udanie do pożyczki przyprowadził, lub przez utaienie maiątku ſwego, albo też w innym ſpoſobie po zdradziecku poſtępował; na ów czas Sędzia podług uſtanowionych kary Praw z takowym poſtapić powinien.

§. 468.

Wſzyſtkie Rozkazy, któremi Sędzia Exekucyi dozwoli, i one nakazować będzie, Pieczęcią Urzędową pieczętowane niech będą.

ROZ-

ROZDZIAŁ XXXII.

O Poczekaniu, y odtargowaniu Wierzycielów.

§. 469.

Moratorium więcey dozwolone nikomu nie będzie.

§. 470.

Ani odtargowanie Wierzycielów (za którą część z Strony swoiey odstąpić obowiązanemiby bydź musieli) dopuszczone nie będzie, oprócz gdyby kto trzeci zapłacenie długów (po odtrąconey tey Summie, którey odstąpienie żądaneby było) pozostaiących, na siebie przeiął, à tym sposobem przeięta długów opłata dla Wierzycielów pożytecznieysza by była nad tę, którąby sobie z dóbr zadłużonego obiecować mogli.

§. 471.

A ten, któryby wzwyż wzmiankowanym ſpoſobem, cudze długi na ſiebie przeiął, obowiązany bydź ma, na żądanie iednego nawet Wierzyciela Przyſięgą ſtwierdzić, iż on ani z Dłużnikiem, lub iego pokrewnemi, ani z poiedyńczemi Wierzycielami pośrzednie, lub nie pośrzednie w porozumienie ſię przed Wierzycielami ukryte, nie wſzedł. Tenże oraz Wierzycielom podług uczynionego odtargowania albo zapłacić, lub też na przyrzeczony przyſzły wypłat doſtateczne bespieczeńſtwo złożyć powinien.

§. 472.

Wierzyciele, którym prawo Pierwſzeńſtwa przynależy, albo którzy prawem zaſtawu, lub bespieczeńſtwa hypoteki opatrzeni ſą, i przytym ſwoim iedynie Prawie pozoſtaćby chcieli, w odtargowanie wchodzić nie ſą obowiązani;

zani; inni zaś Wierzyciele do większości głosów przystąpić powinni.

§. 473.

Większość głosów nie podług liczby osób, lecz podług ilości długów miarkowana bydź powinna, à gdyby pretensye Wierzycielów owych, którzy na odstąpienie części iakiey zezwolićby chcieli, i tych, którzyby się temu opierali, równe były, w takowym przypadku na większość liczby osób wzgląd mieć należy, gdyby zaś głosy tych, którzy odstąpićby co chcieli, iako też i tych, którzyby się temu sprzeciwiali, tak co do ilości Summ, iako co do liczby osób równe były, na ów czas głosy nie zezwalaiących przewyższać będą.

§. 474.

Niżeli przez wyrok osądzono będzie: czyli kto do większości głosów przystąpić powinien, Wierzyciele większość głosów składaiący pretensye swoie prze-

ciwko Zaſtępcy do prawa od Wierzycielów umowę uczynić nie chcących, uſtanowić ſię maiącemu, ważnie dowodzić powinni; Dłużnik przytym na żądanie iednego nawet Wierzyciela przyſięgą potwierdzi: iako ze ſwego Maiątku nic nie utaił, żadnego długu zmyślonego nie podał, ani nawet z poiedyńczemi Wierzycielami w porozumienie ſię bądź iakowe, przed innemi ukryte nie wſzedł.

§. 475.

Odtargowania Wierzycielów u Sędziego, któremu Dłużnika oſoba podlega, dopraſzać ſię należy.

§. 476.

Gdy odtargowania Wierzycielów dopraſza ſię, Sędzia wſzyſtkich Wierzycielów publicznym Obwieſzczeniem z Urzędu z tą wprawdzie przeſtrogą zapozwie: iż nieſtawaiący iak tylkoby prawa pierwſzeńſtwa, lub Zapiſu nie

mieli,

mieli, temu podpaść będą muſieli, co przez większość głosów przytomnych uchwalono zostanie. Co zaś do Stanu Maiątku, to wszystko zachować się ma, co przy podnieſieniu Zbiegu Wierzycielów do zachowania rozporządzono zostało.

§. 477.

Gdy z Wierzycielami odtargowanie nastąpi, na ów czas względem odstąpioney części długu, żadnego Prawa ani do oſoby dłużnika, ani do pozostałego, lub po zawartym odtargowaniu dopiero przybyłego mu maiątku rościć ſobie nikomu wolno nie będzie; chyba gdyby w odtargowaniu tym na takowy przypadek wyraźne ostrzeżenie uczynione było, albo gdyby w uczynionym odtargowaniu popełniona zdrada dowiedzioną została.

§. 478.

Gdyby ſię ze ſpiſania maiątku kupca iakiego okazało, iż Wierzyciele iego więcey, iak dwanaście od ſta na ſwych pretenſyach tracićby muſieli, w takim przypadku końcem znieſienia takowego podupadłego handlu, mimo wzgląd na iakiekolwiek kondycye do odtargowania Wierzycielów zachodzące, donieſienie o tym do Zwierzchności uczynione bydź powinno.

§. 479.

Gdyby po zawartey Wierzycielów z dłużnikiem zgodzie, dłużnik o popełnioną zdradę winnym przekonanym, albo podeyrzanym bydź ſię okazał, lub wyznał; Sędzia nie maiąc więcey względu na takową ugodę, z Urzędu naprzeciw niemu poſtąpi, i na winnego słuſzną karę wskaże.

ROZ-

ROZDZIAŁ XXXIII.

O Ustąpieniu Dóbr.

§. 480.

Gdyby przez nieszczęście iakowe, à zatym pomimo własney winy dłużnik tak podupadł, iżby w stanie wypłacenia zaciągnionych długów nie znaydował się, temu na prożbę iego, prawo służyć będzie, aby za uczynionym wszystkich Dóbr swoich Wierzycielom odstąpieniem *a)* od Exekucyi osobistey wolnym był ogłoszonym, *b)* aby sukien, pościeli, i innych sprzętów domowych tyle mu zostawiono było, ile dla siebie, żony, i dzieci (którym inaczey ieszcze utrzymanie ich życia opatrzone nie byłoby) potrzebować będzie: *c)* aby wy-

ży-

żywienie koniecznie potrzebne dla żony i dzieci od niego opatrywanych w pewney codzienney kwocie od sześciu aż do ośmnaſtu kreycarów na każdą oſobę poſtanowić ſię maiącey, dawane mu było. Po ſmierci zaś dłużnika ani żona, ani dzieci iego takowym na wyżywienie dozwoleniem zaſzczycać ſię nie będą.

§. 481.

Tego iednak wyżywienia dłużnik tylko od niżey wymienionych Wierzycielów, i tym, który naſtępuie porządkiem, domagać ſię może: *a*) od tych, którzy z iedyney hoyności dłużnika pretenſyą ſwoią pochodzącą maią, iak naprzykład: darem biorący *b*) od krewnych naſtępnie, i zſtępnie pochodzących, *c*) od żony z nim ſpokoynie mięſkaiącey, albo też z przyczyny od niey daney, rozwiedzioney, *d*) od braci i ſióſtr tak rodzonych, iako i przyrodnich.

§. 482.

§. 482.

Gdyby iednak krewni następni, i zstępni, żona, bracia, i siostry dłużnika sami w ubóstwie zostawali, alboby dłużnik wyżywienie zabiegiem swoim mógł zyskać (na co Sędzia z rostrząśnionych okoliczności da baczność) w podobnych przypadkach dłużnik wyżywienia swego od nich wymagać nie ma.

§. 483.

Ustąpienie Dóbr przedsiebiorący wszystkie długi swoie, iako też i cały swóy Maiątek z osobna spisze, i takowe wypisy Sędziemu, którego Zwierzchności podlega, wraz z prożbą naprzeciw wierzycielom poda, i w prożbie wyraźi to, do czego prawo mieć się sądzi.

§. 484.

Na takową prożbę Sędzia dzień wyznaczy, i w tymże żądanie rozpozna, nie dopuszczaiąc żadnych wybiegów.

§. 485.

Dobra ustępuiący na iednego nawet Wierzyciela żądanie, podany od siebie stan maiątku i długów zaprzysięże, i razem pod przysięgą przyrzecze: iż, gdyby do lepszego mienia kiedykolwiek przyszedł, długom zaciągnionym podług sił swoich zadosyć uczyni.

§. 486.

Dłużnik przypadkowo, a zatym po mimo winy do ubóstwa przywiedziony, gdyby po ustąpieniu Dóbr znowu do iakiego przyszedł maiątku, tego tyle dla siebie zatrzymać będzie mógł, ileby do wyżywienia siebie, żony, i dzieci potrzebował, takim iednak prawem przeciwko dawnym tylko Wierzycielom, którym Dóbr swoich ustąpił, zaszczycać się będzie.

§. 487.

Naprzeciw takiemu dłużnikowi, któryby ucieczkę przedsiębrał, siebie

utaić

utaić uſiłował, przypadkuby nieſzczęśliwego nie dowiódł, ò ſwoim ubóſtwie wiedząc, nie którym Wierzycielom zapłatę, albo kaucyę dał, nowe długi pozaciągał, maiątek ſwóy, i długi rzetelnieby nie obiawił, albo zdradliwym podſtępem Wierzycielów podſzedłby, w każdym takim przypadku z urzędu, i podług okoliczności wynikaiących, nawet kryminalnym prawem poſtąpiono będzie.

§. 488.

Gdyby kto nie bydź ſię w Stanie zapłacenia długów Sędziemu doniósł, nie czekaiąc upłynienia terminu podług §. 484. do ſtawienia ſię oznaczonego, Zbieg Wierzycielów podnieſiony niech będzie.

ROZDZIAŁ XXXIV.

O powróceniu rzeczy do pièrwſzego Stanu.

§. 489.

Podług ninieyſzych Uſtaw powrócenie rzeczy do pièrwſzego Stanu służyć ma temu, *a*) ku którego ſzkodzie pomimo winy iego termin zawiły upadł; *b*) przeciwko któremu Wyrok wypadł, à potym dowody ważnieyſze wynalazłby, ò których pierwey wiedzieć, albo też onych wynaleść nie mógł. Powrócenie zaś rzeczy do pierwſzego Stanu przeciw upadłemu terminowi do podania Appellacyinych, i Rewizoryalnych Skarg uciążliwości iako i Odwodów, mieyſca mieć nie powinno.

§. 490.

§. 490.

W Pièrwſzym przypadku powrócenie do Stanu piérwſzego w przeciągu dni cztèrnaſtu po upadłym terminie zawiłym proſzone bydź ma, inaczey poźniey proſzący więcey słuchanym nie będzie. Termin ten cztèrnaſtodniowy ma bydź od tego dnia rachowanym, którego Rozkaz, czyli Rezolucya, którey w terminie zawiłym zadość uczynić należało, Stronie, lub iey Zaſtępcy obwieſzczona była, i przeſzkoda dopełnienie wſpomnionego Rozkazu wſtrzymuiąca uſtała. W drugim zaś przypadku wolno ieſt póty ò powrócenie do Stanu piérwſzego proſić, póki Prawo dawności nie zapadnie.

§. 491.

Chociażby kto miał prawo nadgrodzenia od ſwego Adwokata, lub od trzeciego kogo domagać ſię, i to na nim zyskiwać mógłby, temu podobnież wol-

no bydź ma, ò powrócenie do Stanu pierwſzego doprafzać ſię.

§. 492.

Powrócenie do Stanu pierwſzego w każdym przypadku u tego Sędziego proſzone będzie, przed którym w pierwſzey inſtancyi Rozprawa ſię ieſzcze ciągnie, lub też iużby ukończoną była. Prózba zaś dokładnie ułożona bydź powinna, ażeby z niey iaśnie poznać można, na iaki koniec powrócenie rzeczy do Stanu pierwſzego żądane ieſt.

§. 493.

Gdy powrócenie do pierwſzego Stanu przeciwko zapadłemu Wyrokowi żądane będzie, na ten czas tak, iak w ìnnym ſprawy rodzaiu, poſtąpiono bydź ma.

§. 494.

Ieżeli zaś powócenie naprzeciw upłynionemu terminowi zawiłemu żądane byłoby, i Strona w terminie podług

§. 490.

§. 490. wyznaconym, prozbę ſwą ò to podałaby, Sędzia na czas krótki dzień do Rozprawy uſtanowi, i w tym ſtrón obydwóch wysłuchawſzy, wnieſione żądanie przez Rezolucyą na prożbie napiſaną rozſądzi.

§. 495.

Gdy Rezolucya od pierwſzego, à może też i od drugiego Sędziego dozwalaiąca powrócenie do Stanu pierwſzego, wydana będzie, Sędzia w teyże Rezolucyi nowy termin zawiły dla dopełnienia tego, do czego Stronie powrócenie do Stanu pierwzego pozwolone ieſt, oznaczy; à w tym przypadku naprzeciw wſpomnioney rezolucyi dalſzy krok mieyſca mieć nie będzie; rekurs zaś do wyżſzey Inſtancyi na ten czas tylko mieyſce mieć będzie, ieżeli Sędzia proſzonego powrócenia do ſtanu pierwſzego nie dozwoliłby.

§. 496.

Strona żądaiąca powrócenia do pierwszego Stanu, i one otrzymuiąca, lub nie otrzymuiąca do powrócenia przyczynionych Stronie przeciwney kosztów, które na ten koniec w rezolucyi wytknięte bydź maią, obowiązaną zostanie. A ieżeliby się okazało, iż zaniedbanie terminu z przewiny Strony, lub Adwokata wynikło; takowe zaniedbanie z osobna ukarać, i Adwokata w tey mierze winnego do powrócenia obydwom Stronom kosztów pomusić należy.

§. 497.

Powrócenie do Stanu pierwszego naprzeciw zapadłemu Wyrokowi w Sądzie żądane; ani biegu Exekucyi, ani też dokonania Wyroku zapadłego wstrzymywać nie będzie; à zaś, gdy też powrócenie do stanu pierwsego przeciw

ciw upłynionemu Terminowi zawiłemu proſzone będzie, na ten czas aż do rozſądzenia onegoż w Sprawie głównej, żaden krok dalſzy czyniony bydź nie może.

§. 498.

Termin do podania naprzeciwko Nocyi powołuiącego zaskarzenia podług §. 69. dozwolony, należy do terminów zawiłych, przeciwko któremu Terminowi mimo winy upadłemu, powrócenia rzeczy do Stanu pierwſzego w przeciągu dni cztèrnaſtu żądać należy, inaczey zaskarzenie przeciwko Nocyi powołuiące mieyſca nie otrzyma. Nawet przeciwko Nocyi w rzecz oſądzoną przeſzłey powrócenie do Stanu pierwſzego w przeciągu czaſu, w którym ieſzcze dawność (*præſcripito*) nie zaſzła, żądane bydź może, lecz w tym przypadku Strona iako Po-

wód Żałobę uczynić powinna, i do Obrony Prawa swego dawnego walczące naprzeciw Nocyi dowody przywieść powinna.

ROZ.

ROZDZIAŁ XXXV.

O Feryach do Spoczynku.

---

§. 499.

Oprócz dni Niedzielnych, i Swiąt przykazanych, czyli uroczyſtych, wolne od Sądów będą także; Dzień od Swięta Narodzenia Pańskiego aż do Swięta trzech Królów, od Niedzieli kwietney aż do Poniedziałku Wielkanocnego, Dnie trzy Krzyżowe, Dzieſięć dni oſtatnich mieſiąca Lipca, i pierwſzych dni dzieſięć mieſiąca Października.

§. 500.

Dni tych ſpoczynkowych do słuchania Spraw naznaczać wolno bydź nie ma, wyiąwſzy w tych przypadkach: gdyby Sędzia uznał, iż z przewłoki

dla iedney, lub drugiey Strony ſzkoda, albo niebeſpieczeńſtwo ſzkody naſtąpićby mogło; gdyby zaś oprócz tych przypadków wſzelako dnia ſpoczynkowego dzień do słuchania Sprawy był naznaczony, i ſtrony obie ſtawiłyby ſię, oraz potrzebne wnieſienia czyniły, na ów czas ważnie poſtąpiono, i na to, co uczyniono będzie, Wyrok wydany bydź może; lecz gdyby Wyrok na nieprzytomność iedney którey Strony wydany zoſtał, naprzeciw temu Załobę nieważności Wyroku nie ſtawaiącey Stronie podać wolno będźie.

§. 501.

Nawet dnia ſpoczynkowego wolno będzie Stronie piſma ſwe do Sądu podać, oraz przesłanie, czyli obwieſzczanie Rezolucyi lub Wyroków Sądowych w każdym przypadku dnia ſpoczynkowego uczynione bydź może.

§. 502.

§. 502.

Gdyby kto na Summy pieniężney wypłacenie wskazanym został, osiągnienie grabieży i w czasie trwaiących feryów (wyiąwszy dnie Niedzielne, i Swięta przykazne) prosżone, i nakazane bydź może; po którym nastąpiozonym, gdy Powód zabespieczonym zostanie, z dalszą Exekucyą do skończenia feryow czekać należy.

§. 503.

W innych przypadkach w Rozdziale względem Exekucyi wymienionych, exekucya w czasie trwaiących dni spoczynkowych także prosżona, i przedsięwzięta bydź może; iednakowoż Sędzia, gdy komu czas do wykonania iakiego dzieła wyznacza, na dnie spoczynkowe, i na Stan osób, iako też na żniwa, i winobranie przyzwoity wzgląd mieć powinien.

ROZ-

ROZDZIAŁ XXXVI.

O Uwiadomieniu, czyli Obwieszczeniu Wyroków, i Rozkazów Sądowych.

§. 504.

Każda Rezolucya, albo Rozkaz Sądowy w iakiey Sprawie w ciągu Exekucyi wychodzący tak Stronie, na którey prożbę Rozkaz, albo Rezolucya zapadła, iako też iey przeciwnikowi przesłane bydź maią.

§. 505.

Pierwſza Rezolucya w Sprawie wychodząca do rąk właſnych pozwanemu przesłana będzie, naſtępuiące zaś potym dosyć będzie któremu z domowych onego oddać.

§. 506

§. 506.

Woźny uwiadomienie Rozkazu przeddſiebiorący pomiarkowawſzy, iż Strona ſię skryła, na drzwiach domu teyże napomnienie na pismie przybiie, ò którey godzinie tenże naſtępniącego dnia dla oddania Rozkazu Sądowego ſtawić ſię będzie; I gdyby w ten czas nawet Strona nie znaydowała ſię, Rezolucya lub Rozkaz oddać ſię maiący na iey drzwiach przybity zoſtanie, które zawieſzenie tyle ważyć ma, iak gdyby ten Rozkaz do rąk oddany zoſtał.

§. 507.

Ieżeliby ze ſtrony Obżałowanego więcey do wſzczętey Rozprawy oſób należało, pièrwſza Dekretacya wraz z Żałobą, i przyłączonemi do teyże dokumentami temu, który naypièrwſzy w Żałobie mianowanym ieſt, innym zaś wſpołecznikom tylko wypis ten, który na wièrzchu Żałoby zapiſanym będzie,

z

z Rezolucyą przesłany niech będzie, którym iednak Żałobę wraz z dokumentami u tego, któremu oddaną będzie, przeyrzeć wolno bydź ma.

§. 508.

Gdyby którakolwiek Strona w czaſie rozpoczętey Sprawy mieſzkanie ſwoie odmienić chciała, przeciwney Stronie ſwoie mieſzkanie wcześnie, i Sądownie oznaymić powinna; inaczey Sądowe Rezolucye u Sądu zawieſzone zaſtaną, i takie zawieſzenie równy skutek mieć będzie, iak gdyby Rezolucya Stronie oddaną była, w tym iednak przypadku woźny dokumenta do Sądowey Rezolucyi należące przy ſobie zatrzyma, i temu, komu miał dać, potym ò nie domagaiącemu ſię odda.

§. 509.

Gdyby z iedney, lub z drugiey Strony wielu do Rozprawy wſpółeczników wchodziło, ci Stronie przeciwney ied-

iednego wymienić maią, któremuby dalſze Rezolucye Sądowe przeſyłane bydź mogły, inaczey temu, który pierwſzym w naypièrwſzym pismie mianowanym był, przeſyłane niech będą.

§. 510.

Gdyby iedna, lub druga Strona w mieyſcu Sądowym nie znaydowała ſię, Powód zaraz w pièrwſzym podanym Pismie ſwoim, Pozwany zaś przed upłynieniem terminu do podania odwodu wyznaczonego kogós mianować, któremuby Rezolucye Sądowe położone bydź mogły, i ò nim przeciwną Stronę uwiadomić maią, inaczey wydatki przeſyłania na mieyſce ponoſićby muſieli, ani w żadnym przypadku powrócenia onych otrzymać nie będą mogli; te iednak wydatki ów, który ò przesłanie Rezolucyi doprafzałby ſię, tym czaſem zaſtąpić powinien.

§. 511.

§. 511.

Gdyby Powód za granicą Państw dziedzicznych znaydował się, albo mieyſce mieſzkania onego w Państwach dziedzicznych nie wiadomym było; na ów czas Zaſtępcę w mieyſcu Sądowym ma uſtanowić, inaczey tenże bez wydania mu przyzwoitey Rezolucyi ò dopełnienie tego, co Prawo mieć chce, napomnionym zoſtanie.

§. 512.

Ieżeli Powód wyrazi: iż Pozwany mieſzkanie ſwe za Państwami dziedzicznemi ma, albo iż mu iego mieſzkanie wiadome nie ieſt, à nawet Sędzia ò tym, czyli się Pozwany w Kraiu znayduie? żadney wiadomości nie poſiadałby, na ów czas na niebespieczeńſtwo, i koſzta Pozwanego Zaſtępca, którыby tegoż w Sądzie bronił, uſtanowiony, i to Pozwanemu przez publiczne Obwieſzczenie na ten koniec ogło-

ſzono

ſzono będzie: ażeby uſtanowionemu Zaſtępcy obrony ſwe przesłał, albo innego Zaſtępcę Sądowi wymienić mógł. Od tego ogłoſzenia przez publiczne Obwieſzczenie ten tylko wolnym bydź może, którvby przed wyiazdem ſwym z Państw dziedzicznych, Sędziemu ſwemu Pełnomocnika okazał, któryby pod iego niebytność wſzelkie Sądowe Rezolucye z równym skutkiem, iak gdyby do własnych rąk iego przychodziły, odbierać, i onym zadoſyć czynić mocen był. Nakoniec ieżeli Powoda przeświadczyć będzie można, iż mieſzkanie Pozwanego umyślnie zatail, nie tylko cała ſprawa za nieważną poczytana, ale też Powód do powrócenia koſztów na Obwieſzczenie, i uſtanowienie Zaſtępcy wydanych, wskazanym zoſtanie, i nad to ieſzcze proporcyonalną karę odnieść powinien będzie.

§. 513.

Gdyby zaś mieysce mieszkania Pozwanego za Państwami Dziedzicznemi wiadome było, oprócz publicznego Obwieszczenia w §. poprzedzaiącym opisanego nad to Żałoba naprzeciw niemu podana z zwyczaynym Rezolucyi zapisaniem przez Pocztę publiczną przesłaną zostanie, i Rewers z Urzędu Pocztowego na przesłaną Żałobę wzięty będzie.

§. 514.

Ieżeli przesłanie do Strony w Kraiach Dziedzicznych będącey przez Pocztę uczynione będzie, takowa Strona na odebranie Rewers, czyli zaświadczenie z wyrażeniem dnia, w którym odebrała, wydać powinna, à ieżeliby takowy Rewers podpisać nie chciała, albo też (iżby znalezioną nie była) chroniła się, na ten czas, po zaświadczeniu tych okoliczności przez Urząd Pocztowy,

tak

tak postąpiono bydź ma, iak na takowy przypadek przepisano iest, gdyby mieysce mieszkania Strony nie było wiadome.

§. 515.

Gdy iedna, lub druga Strona Zastępcę umocowanego ustanowi, przesyłanie Rezolucyi Sądowych do rąk iego czynione tak długo ważyć ma, pókiby inszy wyznaczony nie był.

§. 516.

Każde Pismo przeciwney Stronie położyć się maiące na dwie ręce, i z tych iedne z przyłączonemi Allegatami do Sądu podawane będzie, i na obydwóch zarówno brzmiąca Rezolucya Sądowa zapisana bydź ma.

§. 517.

Sędzia pismo rezolwowane z wszystkiemi allegatami Woźnemu, iak można

nayprędzey wydać rozkaże, à ten Stronie, naprzeciw którey podane było, zaraz odnieść ma. Wypis zaś, czyli drugi Exemplarz podaiącemu pismo w ten czas dopiero oddany będzie, kiedy na tymże Wypiſie dzień, którego Stronie przez Woźnego pismo z Rezolucyą oddane było, zapiſany zoſtanie.

§. 518.

Gdyby Rezolucya wielom Rozprawy Społecznikom oddaną bydź muſiała, Strona żądaiąca tyle wypiſów, czyli Rubryk pisma ſwego przyłączy, ile będzie do Rozprawy Społeczników wchodzących, i na każdym takowym Wypiſio mieyſce mieſzkania Strony (którey wypis położony mieć chce) wyrazi; Sędzia zaś na każdym Wypiſie wypadły Rozkaz zapiſać ma, i oddanie przez Woźnego uczynić rozkaże.

§. 519.

§. 519.

Ieżeli Swiadkowie zapozwanemi bydź maią, tym ani pisma, ani onego Wypisu przesyłać nie potrzeba, lecz imieniem tylko Sędziego rozkazano im będzie: aby na wyznaczony czas do złożenia świadectwa swego stawili się.

ROZDZIAŁ XXXVII.

O Terminach.

§. 520.

Każdy pièrwſzy Termin podług Prawa, dalſzy zaś podług roztropności Sędziego wydzielany niech będzie, przecież drugi bardziey na zaſzłey, i za słuſzną uznaney potrzebie, aniżeli na zdaniu wolnym Sędziego zaſadzać ſię powinien.

§. 521.

Gdyby Strona przesłanego ſobie Rozkazu w czaſie oznaczonym dopełnić nie mogła; przed upłynieniem tego ò dalſzy termin dopraſzać ſię, i tak przyczyny przeſzkadzaiące, iako też potrzebę wyznaczenia dalſzego czaſu gruntownie okazać, i dowieść powinna.

§. 522.

§. 522.

Gdzie Prawo wyraźnie ustanawia, ażeby po upłynionym terminie Strona słuchaną więcey nie była, tam Sędzia przedłużenia terminu dozwalać nie ma mocy, owszem w takim przypadku prożbę o przedłużenie wniesioną natychmiast odrzucić należy. W innym zaś razie Sędzia bez zapytania Strony przeciwney przedłużenie terminu dozwolić będzie mógł, ieżeli ten przedłużony termin bądź na pierwszą, bądź na powtórzoną prożbę dozwolony w ieden zebrawszy, terminu prawnego nie przechodziłby.

§. 523.

Iak tylko proszone przedłużenie Terminu Termin prawem wymierzony przechodziłoby, a Sędziemu nie zdawałoby się, iżby Prożba zaraz odrzuconą bydź mogła, na ten czas Strona przeciwna słuchaną bydź ma; która ieżeli

na dozwolenie terminu dalſzego pozwoli, Sędzia temu ſprzeciwiać ſię nie może; Gdyby zaś Sędzia uważał, iż tylko Adwokat mimo wiedzy, i zezwolenia ſwey Strony w tèy mierze skrzywdzoney, na przedłużenie terminu pozwolenie wydał, w takim przypadku ſamą Stronę zapyta; A gdy Strona przeciwna na żądane terminu przedłużenie nie zezwoliłaby, w ten czas od woli Sędziego zależeć będzie: czyli, i na iak długo dzień do zapytania Strón obydwóch, i roztrząſnienia przełożoney potrzeby nakazać, i czyli potym, lub też nie nakazawſzy nawet dnia do ſtawienia ſię, przedłużenie terminu niezwłocznie dozwolić, lub odrzucić zechce. W każdym zaś razie oſądzenie prożby ò przedłużenie terminu przez Rezolucyą naſtąpić powinno, naprzeciw którey Strona ſądząca ſię bydź uciążo-

ną dalſze ſwe zażalenia do Sądu wyżſzego zanieść będzie mogła.

§. 524.

Każdy termin od naybliżſzego dnia po uczynionym do Strony, (naprzeciw którey termin ten skutkować ma) lub do iey Adwokata w mieyſcu Sądowym uſtanowionego przesłaniu Rezolucyi rachowany będzie. Co także w owych terminach ma mieyſce, które przeciw nieprzytomney Stronie skutek ſwóy mieć powinny, uczynione zaś oddanie na pocztę mieyſce iſtonego oddania zaſtąpić nie będzie mogło; a przeto każdy dalſzy termin od dnia po upłynieniu terminu, o którego przedłużenie proźba wnieſiona była, rachowany bydź powinien.

§. 525.

Dnie ſpoczynkowe w dnie terminu bądź z Prawa, bądź od Sędziego oznaczonego rachowane nie będą. Od

tego zaś Prawidła tylko Appellacyi, i Rewizyi założenie, tudzież Powołanie w przypadkach przez §. 68. i 70. wyrażonych wyięte bydź maią, gdyż w tych między 14. dni podług Prawa oznaczone, także dnie ſpoczynkowe rachowane będą.

§. 526.

Piſma podług Prawa do wyżſzego Sądu podawać ſię maiące, Strona w terminie przyzwoitym do tegoż Sądu podać, lub posłać ma; inaczey zaś nie odwłocznie odrzucone bydź powinny.

§. 527.

Ieżeliby żądane terminn przedłużenie odmówione zoſtało, tedy Strona wſzyſtkie te ieſzcze dnie zyskuie, które w poprzedniczym terminie (którego przedłużenie żądane było) na dniu podaney ò to prożby, nie wyſzły ieſzcze były.

§. 528.

Termin dnia ostatniego, i wprawdzie w ostatnim dniu ò tey godzinie kończy się, do którey godziny Dóm Sądowy otwarty iest, przecież każda czynność, dla którey termin oznaczony był, aż do owego ieszcze dnia, i nawet w samym dniu owym ważnie przesięwziętą bydź może, którego Strona przeciwna przybyte sobie z upłynionego Terminu prawo Sędziemu donosi.

ROZ-

ROZDZIAŁ XXXVIII.

O Wydatkach Prawnych.

§. 529.

Ktokolwiekby na Sprawie zakończoney upadł, Stronie przeciwney wydatki prawne zawſze powrócić winien, oprócz: gdyby Sędzia z ſprawiedliwych przyczyn one między Stronami na wzaiem za znieſione uznał; co iednak Sędziemu nie wolno będzie w naſtępuiących przypadkach: *a*) Gdyby Strona ſprawę przegrywaiąca właſny ſwóy uczynek taki, od któregoby całey ſprawy oſądzenie zawisło, zapierała, à potym iednak w tèy wierze przekonaną zoſtała. *b*) Gdyby taż przeciwko wyraźnym słowom Prawa pozywała ſię. *c*) Gdyby na Sprawę pryncy-

pal-

palną wcale nie odpowiadała. *d*) Gdyby Strona nie przywiódłſzy dowodu innego, na Stronę przeciwną przyſięgę zdała, i ta ią wykonała, *e*) Gdyby Strona od Wyroku pièrwſzey Inſtancyi appellowała, à i w drugiey Inſtancyi téż Sprawę przegrała, w którym oſtatnim razie wydatki Appellacyi zawſze powrócić będzie muſiała.

§. 530.

W ſporach z Urzędem Fiskalnym nadgrodzenie wydatków prawnych, gdy tenże na zapłacenie onych wskazanym zoſtanie, od funduſzu publicznego, którego ſię ſpór ten tyczył, za powróceniem onychże, z funduſzu taxalnego wymagane będzie; w Sporach zaś poddanych, od Fiskalnego Urzędu brónionych, zaſądzone koſztów nadgrodzenie dla Strony przeciwney ſam Poddany od Fiskuſa bróniony znoſić powinien, Gdy zaś Strona z Fiskuſem prawuiąca

ſię

śię na powrócenie wydatków Fiskuſowi wskazaną będzie, takowe wydatki w każdym przypadku Skarbowi publicznemu tym ſpoſobem powrócone bydź maią, iak gdyby Obrona przez Adwokata czynioną była.

§. 531.

Zaſtępcy, któryby ubogiey Stronie z Urzędu dodanym był, Strona przeciwna na powrócenie wydatków prawnych wskazana, należytość nawet za iego prace wypłacić powinna będzie.

§. 532.

Nie mniey i ten na powrócenie koſztów wskazanym bydź ma, któренby Rozprawy przed oſądzeniem oney zaniechał.

§. 533.

Przeciwnie zaś ten, kto za ſobą wydany miał wyrok, nigdy przez Sąd wyżſzy na powrócenie koſztów prawnych

nych pièrwſzey Inſtancyi wskazanym bydź nie może.

§. 534.

Gdyby iedna Strona w Rozprawie poprzedniczey podług przepiſu wyżey wſpomnionego koſzta prawne powrócić muſiała, taż Strona w Wyroku ſprawę kończącym na też wydatki wskazana bydź ma.

§. 535.

Tak pièrwſzy, iako i wyżſzy Sędzia zawſze, à nawet mimo żądanie Strony koſzta prawne wyraźnie uchylić, albo też temu, komu powrócone bydź maią, przyſądzić powinien; w Wyrokach tylko przepowiednich, przez które dowody przez Swiadków dopuſzczoneby były, przyſądzenie koſztów prawnych pièrwſzey Inſtancyi aż do wyroku po ukończonych dowodach w Sprawie pryncypalney wypaść maiącego wſtrzymane bydź ma.

§. 536.

§. 536.

Wydatki Stronie przyſądzone Sędzia w ſamym Wyroku umiarkować powinien; dla czego Strony pod karą utraty tychże ſpiſanie onych do Aktów zawſze przyłączać maią.

§. 537.

Za Piſma, choćby te ſama Strona, lub Adwokat w właſney ſprawie robił, należytość nadgrody rachowana bydź ma tak, iak gdyby od kogo trzeciego wyprawowane były.

§. 538.

Powrócenie wydatków za te tylko podróże mieyſce mieć będzie, które podług przezorney Sędziego uwagi dla uczynienia Rozprawy potrzebne były, albo z iego Rozkazu przedſięwzięte zoſtały.

§. 539.

Gdyby wiadomo nie było, czyli Powód w tey Prowincyi, gdzie Prawo ro-

rozpoczęte bydź ma, maiątek iaki posiada, Powód przy podaniu pièrwszey zaraz Żałoby Pozwanemu dostateczne bespieczeństwo złożyć, albo zaprzysiądz, iako onego złożyć nie może, powinien; Inaczey Powód na żądanie Strony przeciwney bez wstrzymania sprawy pryncypalney, do tey swoiey powinnności przez Rezolucyą pomuszonym zostanie.

§. 540.

Ieżeliby Sędzia w rozpoznawaniu sprawy, lub w Appellacyi, albo w Rewizyi założoney iawną niesprawiedliwość, lub szczególnieyszą zuchwałość w zapieraniu prawdziwych, lub przywodzeniu fałszywych okoliczności iedney, lub drugiey Strony postrzegł, Stronę tę winie podpadłą, i iey Patrona przyzwoitą karą pieniężną, albo osobistą ukarze.

ROZDZIAŁ XXXIX.

O Adwokatach.

§. 541.

Nikt na Adwokata, ani w mieſcie głównym, ani w Prowincyi przyięty nie będzie, póki w przód w którey Wſzechnicy (*univerſitate*) Pańſtw dziedzicznych ſtopniem Doktora Prawa zaſzczyconym nie zoſtanie.

§. 542.

Między Adwokatów policzonym bydź chcący, powinien lat 24. mieć, i do Trybunału Appellacyinego w tym kraiu uſtanowionego, gdzie Adwokatem zoſtać chce, żądanie ſwoie ò to podać, niemniey dyploma otrzymanego Stopnia Doktorſtwa, tudzież ſwiade-

ctwo

ctwo Adwokata dawniey ustanowionego na dane przynaymniey przez lat trzy u niego dowody wiadomości Prawa, iako i pilności, zdatności, i uczciwości swoiey okazać powinien.

§. 543.

Trybunał Appellacyiny żądaiącego bydź Adwokatem z Nauki tak w Teoryi, iako i w przyłożeniu się do wiadomości Ustaw ninieyszych, niemniey ze wszystkich Praw Kraiowych nayściśley examinować będzie, w iego także obyczaiów, i poczciwości pilne roztrząśnienie weydzie, à gdy go za zdolnego uzna, do sprawowania Urzędu Adwokata dopuści.

§. 544.

Adwokat do popierania Sprawy iakowey proszony, nayprzód roztrząsnąć powinien: czyli Sprawa sprawiedliwa, i słuszna? à zatym czyli warta iest brónienia? Na ten koniec, niż oney obronę

na siebie przyimie, pilnie rozważyć ma: czyli iego Strona iako Powód do Sądu ma przychodzić? *a*) czego ten w Sprawie pryncypalney, tudzież w Akcessoryach żąda. *b*) Iakim wsparciem Sprawę swoią, i szczególne oney okoliczności dowodzić może, *c*) ieżeli na tę, lub owę okoliczność dokumenta pisane są, *d*) gdzie one znayduią się, *e*) kto tey, lub owey okoliczności był przytomnym, *f*) które okoliczności zaprzysiądz byłby gotów, *g*) i w iakich okolicznościach w każdym przypadku przysięga na Stronę przeciwną zdaną bydź może?

§. 545.

Podobnymże sposobem Adwokat, gdyby do obrony od Strony zapozwany do Sądu przychodzić miał, nayprzód Powództwo, czyli Żałobę, tudzież odwody naprzeciw służyć mogące, iakie z uczynku wypływaią, pilnie rozważy,

i

i wſparcia, tudzież obrony, któremi okoliczności Odwodu dowodziéby ſię mogły, wyſzuka.

§. 546.

W obydwóch przypadkach Adwokat dokładne opiſanie (*ſpeciem facti*) tego, na czym własnie Rozprawa ſię gruntuie, i okoliczności przez Stronę brónić ſię maiącą ſobie odkrytych zrobi, i te opiſanie Stronie piſać umieiącey do podpiſu własną iey ręką poda, wypis zaś tego Opiſu od ſiebie podpiſany Stronie na iey żądanie wyda, i takowy opis rzeczy Sędziemu na każde iego żądanie tak dalece okazać ma, iżby, ieżeli ten opis Stronie przeciwney komunikowanym nie był, przy rozſądzeniu ſprawy żadna uwaga na niego dawana nie była.

§. 547.

Adwokat podług zachodzących okoliczności daley ieſzcze roztrząſnąć ma: *a*) czy więcey Uczęſtników, albo Spo-

łeczników do tey ſprawy wchodzić nie maią; *b*) czyli niektórzy z nich Kurateli nie podpadaią, *c*) iakim ſpoſobem potrzebne dokumenta, i wſparcia przed rozpoczęciem Sprawy ſzukane bydź maią, *d)* iakiey Zwierzchności Obżałowany podlega, *e)* czyli Powództwo naprzeciw komu więcey wprowadzone bydź nie ma; *f)* czy nie ſą z nich niektórzy Kurateli podlegli; *g)* czy Rozprawa na kogo innego przenieſiona bydź nie powinna, *h)* czyli przed naſtąpić maiącym Rozprawy oſądzeniem do ſrzodków zapobiegaiąeych udać ſię nie należy?

§. 548.

Adwokat Sprawę do obrony przyimuiący ſtarać ſię ma, aby Plenipotencyą na pismie (która albo ſzczególnie do tey ſamey Sprawy, albo też do każdey Sprawy w ogólności rozciągać ſię ma) od każdey Strony podpiſem właſney ręki

ſtwier-

ſtwierdzoną był opatrzony; takowey zaś na pismie plenipotencyi nie przyimie, ieżeli w teyże Subſtytut wymieniony nie będzie, albo do ſubſtytuowania innego władza mu udzieloną nie zoſtanie, iako też ieżeli w teyże Plenipotencyi wyrażono nie będzie, iż taż Plenipotencya nawet i do Naſtępców daiącego Plenipotencyą rozciągać ſię ma; gdyby zaś iedno, lub drugie opuſzczone było: w pièrwſzym przypadku żadne piſmo (oprócz w zdarzeniach ważnieyſzych, i gdzieby niebespieczeńſtwo dla zwłoki zachodziło) przyięte nie będzie, iednakże i na ten czas Adwokat przynaymniey do Terminu pisma drugiego Plenipotencyą podług wyżſzego przepiſu zrobioną złożyć powinien; W drugim zaś przypadku, gdyby ſmierć daiącego plenipotencyą naſtąpiła, Proceſs wſzelako bez przerwy prowadzony będzie, co z każdym daiącym Plenipo-

tencyą w rzeczach spornych ma bydź zachowano.

§. 549.

Gdyby Adwokat przepis iaki z przywiedzionych pod wyższemi §§. zaniedbał, à Strona okazałaby, iż on uczynek tak, iak wprowadzonym był bydź powinien, nie wprowadził, okoliczności, które zaprzeczyć należało, nie zaprzeczył, obrón, które użytemi bydź mogły, nie użył, na ów czas mniemanie Strony przeciwko niemu ważne bydź powinno.

§. 550.

W Sprawach od siebie wprowadzonych Adwokat ninieysze ustawy iako nayściśley zachować powinien, Pisma swe czysto czytelnemi literami, i bez wszelkiey rozwlekłości pisane podawać ma.

§. 551.

§. 551.

Adwokat pod ciężką odpowiedzią, i karą nie powinien dla względu osobistego na godność, i Powagę tego, przeciw któremu Zastępstwo ma przyimować, bez żadney słuszney inney i gruntowney przyczyny od brónienia sprawy czyiey wymawiać się, lecz owszem przyiętą, ze wszelką staranością, i zwlekaniu przez Stronę przeciwną nic nie pobłażaiąc, brónić, i zastępować powinien, ani od zastępstwa przyiętey sprawy odstąpić bez ważney przyczyny wolno mu nie będzie, à ieżeliby zaś to dla słusznych przyczyn uczynić musiał, sądownie ò tym Stronę uwiadomić powinien; od dnia iednak zrzeczenia się dalszego Zastępstwa, tak długo ieszcze Stronę swoią w Sądzie brónić będzie musiał, póki aż termin do podania odpowiedzi wyznaczony nie nastąpi, chybaby wprzód Strona inszego sobie Patrona ustanowiła.

§. 552.

Ieżeliby ſama Strona żadnego Subſtytuta nie wyznaczyła, Adwokat uſtanowiony takiego Stronie przeciwney wymieni, ten zaś Subſtytut w przypadku, gdyby Adwokat pièrwſzy umarł, albo obronę składał, albo był zatrudnionym, Rozprawę nie przerwanie prowadzić ma, póki aż Strona innego ſobie Adwokata nie wybierze. Nakoniec wymieniony Subſtytut daną Plenipotencyą na znak, iż ią przyiął, podpiſać ma.

§. 553.

Żadnemu z Adwokatów obydwóm Stronom w iednymże czaſie, i w iedney Sprawie czynić usługi, ani Stronie obronę dawać w tey Sprawie, w którey pièrwey Stronie przeciwney iuż służył, wolno mu nie będzie.

§. 554.

§. 554.

W rzeczach iuż zupełnie zakończonych, i rozſądzonych Adwokat od wſzelkich wybiegów, i nowych zakłóceń ma ſię wſtrzymywać.

§. 555.

Żadnemu z Adwokatów wolno nie będzie wprzód ò ſzczególną, i umówioną nadgrodę na przypadek, ieżeli Sprawę wygra, godzić ſię, albo też powierzoną ſobie Sprawę w Proceſsie będącą nabywać; Inaczey taka ugoda nie tylko za nieważną miana będzie, lecz nad to Adwokat w podobną umowę wchodzący ſzczególniey ukaranym zoſtanie.

§. 556.

Każdy Adwokat przy podaiącym ſię oſtatnim Pismie, iako i przy Pismie do Appellacyi, lub do Rewizyi podawanym, ſpiſanie ſwoiey zasłużoney należytości przyłączyć ma, który Regeſtr tak ſporządzony bydź powinien, iżby przy

ka-

każdym Pismie , lub inney czynności, za którą Adwokat nadgrody żąda, obok położoney przez Adwokata w pierwszey rubryce żądaney ilości, Sędzia w drugiey Rubryce umiarkowaną przez siebie nadgrody ilość zapisać mógł.

§. 557.

Tym sposobem Adwokat nawet przy zakończeniu Procesu słownego, z którego Wyrok nastąpić ma, przyzwoitey dla siebie należytości na pismie, lub przez wniesienie słowne do Protokółu zapisać się maiące dopomnieć się powinien. A ieżeli takowe dopomnienie się zaniedbane byłoby, i Sędzia dla niedostatku onego Stronę przeciwną do powrócenia kosztów prawnych wskazać nie mógłby, na ów czas w Wyroku dołożono bydź ma, iż Adwokat zastąpione wydatki, i swe zasługi traci, i ieżeliby iuż na to co otrzymał, to Stronie nazad powrócić winien będzie.

§. 558.

Sędzia wiele razy ſtronę przegrywaiącą na powrócenie koſztow prawnych wskazać ma, zaraz nadgrodę od Adwokata Strony przeciwney żądaną przeciwko przegrywaiącemu w ſamym Wyroku umiarkuie, taką zaś należytość, którą ſtrona ſwemu Adwokatowi zapłacić ma, Sędzia na ten czas tylko umiarkować powinien, ieżeliby ò takowe umiarkowanie Strona dopraſzała ſię.

§. 559.

Praca Adwokata nie podług liczby zapiſanych Arkuſżow, z których podane przez niego Piſma składaią ſię, ani podług liczby dni, w których do Sądu ſtawał; lecz podług iſtotnego zasłużenia ſzacowana będzie, cokolwiekby w takowym przypadku między Adwokatem, i Stroną ugodzono było.

§. 560.

§. 560.

W ustanowieniu tego oszacowania Sędzia na następuiące uwagi ma bydź bacznym: *a*) czyli Adwokat w wynalezieniu obrón, i w wygotowaniu doskonałym podanych przez siebie pism szczególnieyszey przyłożył pracy, *b*) czyli z wypracowanych pism pomienionych szczególnieysza pilność, i niepospolita zdatność okazuie się, *c*) czyli sprawę podług możności doskonale, i pilnie do końca bez pobłażania niedbalstwu Strony przeciwney przyprowadził, *d*) czyli w brónieniu oney ninieysze ustawy we wszystkim zachował, *e*) czyli maiątek Strony brónioney większego umiarkowania nie wyciąga.

§. 561.

Gdyby Adwokat przez niedopilnowanie się uszczèrbku iakiego dla Strony przyczyną stał się, do nadgrodzenia takowego nie tylko przymuszonym, lecz

nad

nad to podług rozważonych okoliczności ukaranym zostanie.

§. 562.

Wykroczenia, które Adwokat w ciągu Sprawy przez zbyteczną rozciągłość pism, nie potrzebne naciągania, zamieszanie Interessu, zaniedbanie przepisów prawnych, złośliwe zelżenie, lub przez inne takowe uczynki, które sprawiedliwości, i dobremu porządkowi sprzeciwiaią się, popełniłby, pierwszy Sędzia sam ukarać ma tak; iżby Adwokatowi iego błędy na Pismie, albo przed zgromadzonym Sądem publicznie na oczy wyrzucił, i zganił, należytość iego nayściśley umiarkował, i za utraconą przez niego ogłosił, oraz do powrócenia tego, coby iuż wziął, pomusił, niemniey zapłacenie przez tegoż kosztów, i wydatków z własnego iego maiątku przysądził, tudzież na tegoż karę pieniężną wskazał, i nakoniec

A-

Areſzt domowy kilkodniowy temuż Adwokatowi przydał. Kara ta podług ſprawiedliwości, i słuſzności wyznaczona łatwo darowaną bydź nie ma, owſzem każdego razu Stronę o tey uwiadomić należy; Sądy zaś mieyſcowe w Prowincyi do podobnych kar wymierzania, póki ie Sąd Appellacyiny nie potwierdzi, przyſtępować nie maią.

§. 563.

Gdyby zaś Adwokat podobnych przeſtępſtw częściey ſię dopuſzczał, i wymierzona przez pierwſego Sędziego kara nicby nie skutkowała, albo też ieżeliby Sędzia pierwſzy z Rozprawy przeſwiadczył ſię, iż w teyże Rozprawie Adwokat z niewiadomości, lub końcem pożytku własnego oczywiście nieſprawiedliwą Sprawę do obrony przyiął, lub zdrady, albo złego podſtępu użył, albo na oſtatek gdyby inne iakowe okazały ſię okoliczności, któ-

któreby zepſuty Charakter iego publicznego zaufania niegodnym dowodziły, w ten czas dopièro Sędzia pièrwſzy takowego Adwokata Sądowi Appellacyinemu donieſie, ten zaś po przedſięwziętey z nim inkwizycyi, w wymiar popełnionego przeſtępſtwa, albo przyzwoitą karą pieniężną, albo wskazaniem do Areſztu, à na kóniec oddaleniem od Adwokatury na czas, lub na zawſze takowego Adwokata ukarać powinien.

§. 564.

Podobnie Zwierzchność Polityczna, iak prędkoby ſię dowiedziała ò wykroczeniach Adwokata takich, któreby podeyźrzenie ò iego uczciwych obyzaiach, i ò rzetelnym ſprawowaniu ſię czyniły, albo gdyby taż Zwièrzchność doſtrzegła, iż który Adwokat wielkie długi zaciąga, natychmiaſt takowego Adwokata Trybunałowi Appellacyine-

mu donieść ma, ten zaś za poprzednicą Inkwizycyą winnego na czas, albo gdyby po powtórnym ukaraniu poprawa nie nastąpiła, na zawsze od Urzędu Adwokata oddali.

§. 565.

Adwokaci zaś godni, i pilni, którzy dla utrzymania Sprawiedliwości, tudzież dla powszechnego dobra ważny ten Urząd swóy z prawdziwą ò sprawiedliwość gorliwością, zdolnością, i poczciwością sprawuią, za każdą sposobnością, w któreyby się takowemi okazali, zasłużoną pochwałę od Sądów swych na pismie dla siebie odbiorą, i w dalszey swey promocyi słusznie wspartemi zostaną, à przytym Urząd Adwokata przez długi czas z nie ustanną zaletą sprawowany do osiągnienia Sędiowskiego Urzędu za zasługę zalecaiacą policzonym będzie.

ROZ-

ROZDZIAŁ XL.

O Sędziach.

§. 566.

Ktoby na Urzędzie Sędziego w Monarchiczney służbie, lub w Magistracie Miasta iakiego głównego umieszczonym bydź żądał, powinien przez świadectwa Wszechnicy Państw dziedzicznych dowieść, iako on przepisany kurs Nauk prawnych zupełnie skończył, i z każdey części prawa doskonałość swą okazał.

§. 567.

Ci zaś, którzy przy iakowym mieyscowym Sądzie na Prowincyi iako płatni Radcy, lub Iustycyaryusze Urząd

Sędziego ſprawowaćby chcieli, nabytą przynaymniey w Liceum dziedziczno kraiowym z dobrym poſtępkiem umieiętność Prawa zaświadczeniami okazać maią; w niedoſtatku zaś takowych, mogą bydź do Urzędu tego dopuſzczonemi Mężowie dobrym Rozſądkiem obdarzeni, i w Sprawach Sądowych przez wieloletnie doſwiadczanie biegli.

§. 568.

Oprócz zaświadczeń z Nauk, powſzechnie ieſzcze okazać należy *a*) zupełnie skończony 24. Rok. *b*) doświadczoną dobrą obyczayność, *c*) przynaymniey przez lat trzy nabyte doświadczenie, i wzwyczaienie ſię w ſprawowaniu czynności Sądowych, nad to *d*) ſtaraiący ſię ò Urząd Sędziego w Sądzie Appellacyinym tego kraiu, w którym służyć chce, ſcisłey probie, czyli doświadzceniu z Praw kraiowych z Sądowey uſtawy, i z wypracowania

Piſm

Piſm poddać ſię powinien. Podług zaś okazanych na tym doświadczeniu dowodów zdatności ſtaraiącemu ſię Dekret zdolności z dokładnym wyrażeniem, czyli tenże doſtateczną, lub też znakomitą zdolność okazał, wydany bydź powinien. Ci iednak podobnemu doświedczeniu podpadać nie będą, którzy publiczne, i powtarzane dowody ſwoiey zdatności, i Praw kraiowych wiadomości w zwyż pomienionych okolicznościach iuż okazali.

§. 569.

Toż ſamo wſzyſtko zachowano bydź ma i na ten przypadek, gdyby Dóbr Poſiadacz, któremu iako Zwièrzchności razem i Sądownictwo przynależałoby, też w właſney oſobie ſprawować chciałby.

§. 570.

Ci, *a*) na których Dobra Zbieg Wierzycielów był otworzony, ieżeli

niewinności ſwoiey zupełnie nie dowiedli, iako też *b*) którzy Sądownie za marnotrawcow ogłoſzonemi byli, do otrzymania Urzędu Sędziego za nieſpoſobnych bydź maią rozumieni, i ieżeli tenże ſprawuią, od niego oddalonemi niech będą.

§. 571.

Którzyby Inkwizycyi podpadli, przez czas trwaiącey tey Inkwizycyi, ſprawowanie ich Urzędu zabrónione bydź ma, à gdyby ò Publiczny wyſtępek winnemi oſądzeni zoſtali, od Urzędu Sędziego oddalonemi bydź maią.

§. 572.

Żadnemu Sędziemu nie ma bydź wolno, innych z Urzędu ſwego mieć dochodów, iako penſyę ſobie poſtanowioną, à w przypadku wydarzoney podróży przyzwoity powóz i koſzt na życie Strona zaſtąpić bezpłatnie powinna, wſzyſtkie zaś Taxy, i kary pienię-

żne

żne do funduszu Taxalnego Sądowego wchodzić powinny, nie będzie oraz wolno Sędziemu naymnieyszey cząstki z owych tax, (bądź Sprawa drogą przyzwoitą, bądź też drogą Delegacyi toczyłaby się) sobie przywłaszczać.

§. 573.

Sędziowie od przyimowania darów wcale wstrzymać się powinni, inaczey karom Prawami naszemi postanowionym bez odpuszczenia podpadną.

§. 574.

Każdy Sędzia przy końcu Roku wypis wszystkich Spraw, które u niego zaległy, i nie skończoneby były, przełożoney sobie Instancyi podać ma, tudzież liczbę spraw, które w przeciągu owego Roku osądzone, i które do Sądu wprowadzone były, okazać powinien.

§. 575.

Sędziowie podług prawdziwego, i powſzechnego rozumienia słów tego Prawa poſtępować, i ſądzić maią, á zatym wolno im bydź nie ma, od wyraźnego tych Uſtaw przepiſu podług ſwego zdania odſtępować. Szczególnie w przypadku trafić ſię mogącym, któryby w Prawach ninieyſzych wſpomnionym nie był, wolno będzie Sędziemu do Przepiſu na inny podobny przypadek poſtanowionego ſtoſować ſię. A gdyby Sędzia Rozprawę mimo porządku tą uſtawą przepiſanego przewlekł, albo Stronom przez złe Urzędu ſwoiego ſprawowanie uciążliwość iaką przyniósł, za całą ſzkodę winien będzie odpowiedzieć; Strona iednak takowe zażalenie nie w drodze zwyczayney Żałoby, lecz do wyżſzego Sędziego podać, ten zaś z Urzędu ſwego ſciśle to roztrząſnąć, i rozſądzić powinien będzie.

ROZ-

ROZDZIAŁ XLI.

O Procesie w Sądach Wexlowych.

§. 576.

Przepis Sądowey powszechney Ustawy ma bydź także w Sądach kupieckich, i Wexlowych zachowany, ieżeli w tym Rozdziale co innego postanowiono nie będzie; tylko Boceński Wexlowy Sąd podług szczególnych sobie osobno służących przepisów postępować ma.

§. 577.

Spory ò Wexle u Sądu Wexlowego toczące się między owe przypadki prawne należyć maią, które z Prawa do ustney Rozprawy przywłaszczone są.

§. 578.

W ſprawach Kupieckich, i Wexlowych Sąd Wexlowy do odpowiedzi, Repliki, i Dupliki krótſze termina nad powſzechnie uſtanowione wyznaczać może; przedłużenia zaś terminu bez ważney przyczyny dozwalać nie powinien.

§. 579.

Wexle do Praw ſtoſowne, które pod publicznie ogłoſzoną, i porządnie zapiſaną tak nazwaną Firmą wydane ſą, nie potrzebuią dalſzych owych zachowań, czyli Solenności, które w §. 182. dla zapiſywania długów, czyli ſkryptów przepiſane ſą.

§. 580.

Tudzież tak nazwane Giro, czyli Wexlu na innego przenieſienie tenże ſam ſkutek i moc podług Uſtawy Wexlowey mieć będzie, chociażby też nie właſną Giranta, ręką napiſane, ale tylko przez tegoż podpiſane było.

§. 581.

Co w Rozdziale XVII. powszechney Ustawy Sądowey ò dowodach przez biegłych w sztuce przepisano iest, toż samo i na owe przypadki służyć będzie; kiedy w sporach wekslowych, i kupieckich dowód przez biegłych w sztuce kupieckiey czynić się ma.

§. 582.

W Sądach Wexlowych przyczyny wydanego Wyroku Stronie we 24. godzinach wydane bydź powinny.

§. 583.

Na zapadły w Sądzie Wexlowym Wyrok tak założenie Appellacyi, iako też Skarga o nieważność, tudzież Skarga uciążliwości, i na tęż Odpowiedź w przeciągu trzech dni podane bydź powinny. Tenże sam termin służyć będzie do każdego w drodze Rewizyi przychodzącego pisma, i do

każ-

każdey Skargi uciążliwości, któraby w ciągu Rozprawy wyżſzemu Sędziemu podaną bydź miała.

§. 584.

Termin do zapłacenia długu wexlowego, albo Kupieckiego w Wyroku do trzech dni tylko wyznaczony bydź ma.

§. 585.

Sąd Wexlowy exekucyi na dłużnika maiątek ruchomy nie tylko dozwolić, lecz onęż przedſięwziąść nawet ma, albo przez zesłanie do teyże Exekucyi właściwego Sądowego Urzędnika, albo przez rekwizycyą, ò uczynienie teyże Exekucyi do tey Zwièrzchności, pod którą maiątek ruchomy Exekucyi podpodaiący znayduie ſię. Względem zaś nieruchomego maiątku Sąd Wexlowy podobnym wprawdzie ſpoſobem exekucyi dozwolić ma, lecz oney wykonanie do tego Sądu przynależy, pod którego

Zwiè-

Zwièrzchnością nieruchomy maiątek zostaie.

§. 586.

Takowy Rozkaz Sądowy, któryby do rąk własnych oddanym bydź musiał, ieżeli się ten Kupiectwa tyczy, do utrzymuiącego Firmę przesłany bydź ma.

§. 587.

Sądy Wexlowe żadnych innych dni Spoczynkowych mieć nie będą, iak tylko dnie Niedzielne, i dnie Swiąteczne przykazane, tudzież dnie publicznego Nabożeństwa.

§. 588.

Któby Pisarzem Sądu Wexlowego bydź żądał, powinien zdać doświadczenie, czyli examen z wiadomości w Kupiectwie, i w Wexlowych Interessach. Taki zaś Pisarz, który oprócz swych własnych Urzędowych czynności do zastępowania Strón u Sądu Wexlo-

wego,

wego, lub u inney Zwierzchności Sądowey dopuszczonym bydźby chciał, podług powszechnych przepisów Ustawy Sądowey iako Adwokat przyiętym bydź powinien.

§. 589.

Plenipotencya do zastępowania Sprawy Kupieckiey, tylko przez utrzymuiącego Firmę dana, i podpisana bydź powinna.

ROZ-

ROZDZIAŁ XLII.

O Rozprawie przy Sądach Górniczych.

§. 590.

Także Sądy Górnicze przepis powſzechney Uſtawy Sądowey zachować maią, ieżeli co inaczey w tym Rozdziale rozporządzono nie ieſt.

§. 591.

W Sądach Górniczych Rozprawa uſtna za Prawidło uſtanawia ſię; gdy iednak inne Strón z ſobą porozumienie ſię Sędziemu przełożone będzie, te ma bydź zachowane.

§. 592.

W takowych Sporach, które ſię tyczą prawa własności, lub pièrwſzeńſtwa względem kruſzcowych Miar, Promie-

mieni, promyków, czyli żył Mineralnych, Bryło-Równio-Kopalni, i mineralnych poddarników, Rudoſzukania, podkopania graniczników, dolnego przebicia, lub względem prawnego Sporu, co do Wowodników, na wnieſienie nawet iedney tylko Strony Rozprawa na Pismie mieyſce mieć powinna.

§. 593.

Do przypadków Powołania przeciw chełpiącemu ſię w Prawie ninieyſzym wyznaczonych, i te także policzonemi bydź maią, które ſię dolnego Miernictwa, odkrycia Promieni, Promyków, wymiaru dolnego pola, dowodu zupełnie od wſzelkiego Górniczenia oſwobodzonych ſtarych Rudników tyczą; à przytym zachowane bydź maią owe przeſtrogi, które na przypadki niektóre wcale ſzczególne w Prawach Górniczych, i w Uſtawach Lenności Górniczey przepiſane ſą.

§. 594.

§. 594.

Przy kruſzco kopaniu, zwłaſzcza gdzie idzie ò dolnego Pola wymierzenie, ò wynalezienie Promieni, ſzczególniey zaś ò finalnie decyduiący Rozmiar nie podług tego, co w Rozdziale ò powołaniu względem przedſięwzięcia nowego dzieła, czyli budowy uchwalone ieſt, lecz podług Uſtaw górniczych zachować ſię należy.

§. 595.

W czynieniu dowodu przez biegłych w ſztuce w Sprawach górniczych Strony, i Sąd do biegłych w ſztuce w mieyſcu Sądowym uſtanowionych przywięzywać ſię nie maią; Stronom przeto wolno będzie, innych w ſztuce górniczey biegłych Sędziemu podać, który iednak do tego podania wiązać ſię nie ma.

§. 596.

Zdanie w Sztuce, i w rzeczach Górniczych biegłych w przedſięwziętym iakowym w Sprawach Górniczych Sądowych naocznym oglądaniu, iak nayſpieſzniey uczynione, i opiſane bydź ma; lecz gdyby ſię to podczas naocznego oglądania ſtać nie mogło, na ów czas Stronom przed dokończeniem tego opiſania rozeyść ſię wolno będzie.

§. 597.

Gdy Towarzyſtwo Górnicze ieſt w Sporze, doſyć będzie w Wyroku też Towarzyſtwo pod tym nazwiskiem wyrazić, iakie toż Towarzyſtwo ma, i pod iakim imieniem w Protokole zapiſane ieſt.

§. 598.

Dobrowolna ugoda w górniczych Sądowych Inſtancyach, tylko za przywołaniem ſamych Strón, lub ich Zaſtępców maiących na pismie do weyścia w

Ugo-

Ugodę Plenipotencyę nieograniczoną oświadczoną bydź może.

§. 599.

Strony w Sprawach swoich do Sądow górniczych należących obranie Sędziego Polubownego nie inaczey dozwolone sobie mieć powinny, tylko ażeby się natychmiast wszelkich dalszych między sobą prowadzenia Sporów zrzekły; dla czego przeciw osądzeniu Sędziego Polubownego żadna Strona słuchaną nie będzie, oprócz przypadku oczywistey zdrady.

§. 600.

Po skończonym Kwartale resztuiący czysty z Gór użytek może bydź aresztowany; lecz na części Gór, na kruszce, i na inne przy kopalniach, i kuźniach kruszcowych znayduiące się sprzęty, naczynia, tudzież na przeznaczone pieniądze do wydatków na dobywanie kruszców na żywność, i na

inne do wydobycia kopalni przyſpoſobione potrzeby żaden Areſzt, ani żądany, ani dozwolony bydź może.

§. 601.

Gdyby Sekweſtr na Góry, Stempy, Huty topiące, lub takowe rękodzieła, i warſztaty, które w nieuſtanney robocie bydź powinny, naſtępował, Strony zaraz pierwſzego dnia Sądowego, nie dozwalaiąc dalſzego Terminu, na maiącego ſię uſtanowić biegłego w dziele Sekweſtratora zgodzić ſię, i Sądowi go podać powinny, inaczey Sędzia na ich niebespieczeńſtwo innego niezwłocznie uſtanowić ma; względem zaś czaſu składania rachunków, Sekweſtrator podług Praw górniczych ma ſię zachować.

§. 602.

Co względem Wyroków Sądowych Rozkazów, i ugód w publiczne Kſięgi wpiſywania przepiſano ieſt, toż ſamo w Sprawach górniczych względem Kſiąg

Sądo-

Sądowych górniczych zachowano bydź ma.

§. 603.

Kopalnie kruſzców, lub żupy na ten czas tylko pod Exekucyą podciągnione bydź mogą, gdy te za dług ſpoſobem Exekucyi odebrać ſię maiący przez porządne w Kſięgach górniczych zapiſanie wyraźnie zaſtawione były, lub kiedy Pozwany żadnego inſzego ſpoſobu zapłacenia nie ma. Exekucya zaś na to wſzyſtko, co do utrzymania budowy górniczey potrzebnego ieſt, tudzież na naczynia, ſprzęty, i tym podobne rzeczy w ſzczególności dozwoloną bydź nie może.

§. 604.

Gdyby woźny w drodze Exekucyi maiątek z gór kruſzcowych od Pozwanego odebrać, lub na tym Sądowną grabież uſtanowić miał, za każdą razą wyznaczona przez Sąd górniczy oſoba

w ſztuce tey biegła dodana mu bydź powinna.

§. 605.

Sądy górnicze żadnych innych dni ſpoczynkowych, oprócz dni Niedzielnych, przykazanych Swiątecznych, i dni Nabożeńſtwa publicznego mieć nie będą.

§. 606.

Gdy Sądowy iaki Rozkaz całego Towarzyſtwa górniczego tyczy ſię, tedy przesłanie takowego Rozkazu zamiaſt Towarzyſtwa pod Imieniem kopalni, żup, rudnika, lub innego iakiego kruſzcowego mieyſca, lub warſztatu, Piſarzowi górniczego Towarzyſtwa, czyli dozórcy w domu iego, albo gdyby ten w mieyſcu Sądowym przy żupie, i warſztacie nie był przytomnym, rudnikom, lub na ich chatach, á gdyby ani tych nie było, na kieſtracie, lub inney żup budowli, w

przytomności Stygiera, Hutmana, albo żup dozórcy położone bydź powinno. O czym wſpomniony Piſarz, czyli żup dozórca towarzyſtwo górnicze uwiadomić powinien będzie.

§. 607.

Chcący u Sądu górniczego do urzędu Adwokata bydź przypuſzczonym, tenże pod czas przedſięwziętego z nim przez Trybunał Appellacyi doświadczenia, także i z wiadomości ò górnictwie, i Prawach górniczych doświadczany bydź powinien.

§. 608.

Gdy Adwokat zaſtępowanie Sprawy iakowego towarzyſtwa górniczego przyimuie, doſyć będzie, ieżeli dla tegoż Plenipotencya od przełożonego tegoż towarzyſtwa, lub kogo innego, który imieniem towarzyſtwa podpiſać ma prawo, podpiſaną zoſtanie.

§. 609.

Ten tylko Sędzia w Sądach górniczych umieſzczony bydź może, którego oprócz powſzechney wiadomości do ſprawowania urzędu Sędziowskiego, przepiſanym ſwoim ſpoſobem Sąd górniczy doświadczy, i który ſwiadectwo od tegoż Sądu co do wiadomości, i doskonałości ſwey w czynnościach górniczych będzie mógł okazać.

ROZDZIAŁ XLIII.

O Procesie w Instancyach Woyskowych.

§. 610.

Przepis powszechney Ustawy Sądowey w woyskowych Instancyach Sądowych zachowany bydź ma w tym, w czym inaczey w Rozdziale ninieyszym rozporządzono nie iest.

§. 611.

Do woyskowych Instancyi pisma bez podpisu Adwokata podane bydź mogą, chociażby w mieyscu Sądu istotnie Adwokaci znaydowali się.

§. 612.

W Sądach woyskowych zawsze ustna Rozprawa mieysce mieć powinna, iednak od zezwolenia stron obydwóch,

lub od roſtropnego Sędziego zdania załeżeć będzie, Rozprawę na pismie dopuścić.

§. 613.

Protokół uſtney Rozprawy ſtronom zawſze przeczytany, i do podpiſania (chociażby ſame tego nie żądały) podany bydź powinien.

§. 614.

Co do Proceſsu względem rachunków woyskowych podług Uniwerſału pod dniem 1go Maja Roku 1783. zachować ſię należy.

§. 615.

W Sprawach toczących ſię przed Sądem woyskowym, który ſżczególnie nadworney Radzie woyskowey podległym ieſt, żadna Appellacya, lecz tylko Rewizya mieyſce mieć będzie, á zatym po wyroku Rewizoryalnym, chociażby ten pierwſzey Inſtancyi wyrok odmienił,

żadney dalszéy drogi prawney czynić wolno nie będzie.

§. 616.

Każda umowa, czyli ugoda przez woyskową Sądową Instancyą zawarta dokładnie, i z wszelkiemi okolicznościami w Protokóle Sądowym zapisana bydź powinna, stronom zaś w ugodę weszłym Protokół do podpisania podany, i onym wypis, czyli kopia, gdy tey żądać będą, wydana bydź ma.

§. 617.

Areszt osobisty na zadłużone osoby do woyskowey Zwièrzchności należące mieysca mieć nie będzie.

§. 618.

Co tylko do ekwipażu, i służby woyskowey należy, to ani pod exekucyą Sądową wzięte, lub zagrabione, ani też Pozwanemu zabrane bydź nie może; lecz kiedy dłużnik żadnego innego ruchomego, lub nie ruchomego

ma-

maiątku nie posiada, exekucya na gażę woyskową (iak teyże przepis woyskowy dopuszcza) i na pensye stosownie do rozporządzenia Uniwersału pod dniem 19. Marca 1791. mieysce mieć może.

§. 619.

Iak daleko Audytorom pobieranie Tax, iako części ich Pensyi dozwolone iest, w tey mierze do przepisanego porządku Taxalnego stosować się im ściśle należy.